

ΚΥΘΗΡΑΪΚΟ ΚΗΡΥΞ

ΕΤΟΣ Α' - ΑΡΙΘ. 3
1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1932

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
ΣΤΑΜ. Π. ΚΑΨΑΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΦΙΛΩΝΟΣ 96
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

1931-1932

Ἐνῶ σβύνουν ἡ τελευταῖες ὥρες τοῦ 1931, ὁ νοῦς πλανᾶται στὰ περασμένα χωρίζοντας τίς χαρὲς ἀπὸ τῶν λύπες κείθε. Πόσοι ἄραγε θὰ βροῦνε τίς πρῶτες βαρύτερες ἀπ' τίς δεύτερες; Ἐλάττωστο ποσοστό, ὄχι μονάχα ἀπὸ μᾶς τοὺς Ἑλληνας, ἀλλὰ κι' ἀπ' τὸ κόσμον ὅλο θὰ μπορῇ νὰ κρατήσῃ γλυκεῖα ἀνάμνησι τοῦ χρόνου πὺν πέρασε. Καὶ πολὺ φοβοῦμαι πὺς τὸ 1931 δὲν θ' ἄχῃ τὴν τύχη νὰ περιληφθῇ στὸ «**κάθε πέ- ρυσι καὶ καλύτερα**».

Ἰδιαίτερα στὴν Ἑλλάδα ὁ χρόνος πὺν σβύνει, ἐμάζεψε ὅλες τὴς δυστυχίες: Πλήμυνρες τὴ Μακεδονία καὶ Θράκη, ἀρουραῖοι στὴν Θεσσαλία, χαλάζι καὶ παγετοὶ στὴν Πελοπόννησο. Ὅλη σχεδὸν ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ ἐθνωσιᾶσθη στὴς καιρικὲς ἀνωμαλίες. Καὶ εἰς ἐπίμετρον σεισμοὶ ξεροζίζωσαν κι' αὐτὰ τὰ σπίτια, σ' ὥρισμένες περιφέρειες. Ἀπ' τὴν πλευρὰ πάλι τὴς βιομηχανίας, παρ' ὅλη τὴν Κρατικὴ προσπάθεια νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ ὅπως καὶ τὴ γεωργία τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ κλείσουν ἐργοστάσια πὺν ἀριθμοῦσαν ζωὴ πολλῶν δεκαετηρίδων, κι' ἀνθρώποι κοντὰ στοὺς ὁποίους ζοῦσαν ἄλλοτε ἕνας σημαντικὸς ἀριθμὸς ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ἐκλιπαροῦν κι' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μαζὺ μὲ τὸ προσωπικόν τους μὰ θέσι γιὰ τὸ ψωμί τους.

Καὶ κοντὰ ἀπ' τὴ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον ἀκολουθεῖ τυφλὰ τὸν ἴδιο δρόμο τὴς συντριβῆς καὶ τοῦ μαρasmus προσθέτοντας μὲ τὴ σειρά του τὸ μερίδιό του στὸν κόσμον τῶν ἀέργων.

Καὶ νὰ ἡ ναυτιλία, ἀφοῦ τὸν περισσότερο χρόνο εἶδε τὰ καράβια δεμένα στὰ διάφορα λιμάνια, ὅταν ἔπιασε νὰ τὰ ξεκινήσῃ τοὺς τελευταίους μῆνες ἀντίκρισε τὸ πέσιμο τὴς λίρας γιὰ νὰ χειροτερεύσῃ ἀκόμη τὴ θέσι τὴς προσθέτοντας μεγαλύτερες ζημίες ἀπ' ὅσες ἀντίκρουσε μὲ τὸ δέσιμο τῶν καραβιῶν.

Κανένας κλάδος πλουτοπαραγωγικὸς δὲν μπόρεσε, ὄχι νὰ προοδεύσῃ, ἀλλὰ

οὔτε νὰ σταθῇ στὸ ἐπίπεδο τῶν περασμένων χρόνων. Ὅλοι καθυστέρησαν καὶ μὲ μεγάλη διαφορὰ ἀπ' τ' ἄλλα χρόνια. Κι' ὁ μαρasmus αὐτὸς ξεχύνεται σ' ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα. Ἡ κρίσις τοῦ παραγωγοῦ ἀντανάκλᾳ στὸν ἔμπορο καὶ αὐτοῦ στὸν βιομήχανο κι' ὅλων μαζὺ στὸν ἐπαγγελματία, στὸν τεχνίτη, τὸν ἐπιστήμονα, σ' ὅλους, αὐξάνοντας διαρκῶς τὸν κύκλο τῶν στερουμένων ἐργασίας, δι' ἄλλους τελείως καὶ δι' ἄλλους μερικῶς.

Σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι, ὁ χρόνος

πότε θὰ περάσῃ τὸ ὀκτώωρο. Ἄν δὲν βρῇ δουλειὰ στὰ καπνὰ ὁ καπνεργάτης πὺν δούλευε τρεῖς μῆνες κι' ἔτρωγε τοὺς δώδεκα, ἄς θυμῇ καὶ τὸ χωράφι τοῦ χωριοῦ του πὺν κατὰ θὰ τ' ἀφήσῃ, κι' ἂν ὁ ἐργάτης πὺν ἔσκαβε στοὺς δρόμους δὲν βρίσκει δουλειὰ, εὐκόλα μπορεῖ ν' ἀλλάξῃ τὸν κασμά καὶ νὰ τρέξῃ στ' ἀμπέλι τοῦ παραγωγοῦ, μὲ τὸ ξυνάρι. Θὰ δουλέψῃ περισσότερο καὶ μὲ λιγώτερο ἴσως ἡμερομίσθιο μὰ δὲν θὰ πεινάσῃ. Κι' ὁ ἀγρότης ἄς μὴ περιορισθῇ μονάχα στ' ἀμπέλι του ἢ στὸ χωράφι του. Ἄς θυ-

μηθῇ ὅτι παλαιότερα δὲν περιφρονοῦσε οὔτε νὰ βγάλῃ λίγο μετᾶξι, οὔτε νᾶχῃ λίγες κατσίκες καὶ κάμπουσες κόττες καὶ τὰ κουνέλια του καὶ τὰ μελίσσια του κ.λ.π. Καὶ ὁ βιομήχανος ἄς σκεφθῇ τὸν τρόπο πὺν θὰ πετύχῃ νὰ τοῦ στοιχίσῃ λιγώτερο τὸ προϊόν του καὶ πὺς νὰ τὸ διαδώσῃ περισσότερο. Μὴ περιμένει νὰ γίνῃ μονομιάς πλούσιος, κι' ἄς ἐγκαταλείψῃ τ' αὐτοκίνητό του καὶ τὴς ἐσπεριδεδεστού καὶ τὰ ραδιόφωνα καὶ τὰ τόσα

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

1932

ΑΙΣΙΟΝ ΕΥΤΥΧΕΣ

πὺν φεύγει μᾶς παραδίδει στὸν χρόνο πὺν παίρνει. Θὰ εἶναι ἄραγε αὐτὸς καλύτερος ἀπ' τὸν περασμένο; Τὸ εὐχόμεθα μὲ ὅλη μας τὴ ψυχὴ καὶ ἐλπίζουμε ὅτι αὐτοὶ πὺν διευθύνουν τὴς τύχες τοῦ Κόσμου θὰ αἰσθανθοῦν τὴν τραγικότητα τῶν καιρῶν καὶ θὰ κατασταλάξουν σὲ ἀποφάσεις πρακτικὲς καὶ σωτήριες. Μὰ ἀσχετῶς μὲ τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἄς μὴ λησμονοῦμε τὰ δικὰ μας καθήκοντα: Ἄς ἐγκαταλείψουμε τὰ ἐλαττώματα πὺν ὁ εὐκόλος πλουτισμὸς τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων μᾶς ἔμαθε. Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἄς ὠθήσουμε τίς οἰκονομίες μας μέχρι τοιγχοῦνιᾶς σ' ὅλη μας τὴ ζωὴ. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἄς ἀποφασίσουμε νὰ ἐργασθούμε πειὸ πολὺ. Ἐπέρασε ὁ καιρὸς πὺν ὁ ἐργάτης ἐδούλευε τρεῖς ἡμέρες κι' ἔτρωγε ὅλη τὴ βδομάδα. Ἄς κνηγήσῃ δουλειὰ ἔστω καὶ μὲ μικρότερο ἡμερομίσθιο καὶ πρὸ παντὸς ἄς μὴ κνττάξῃ τὸ ρωλόγι

ἄλλα πὺν κι' ἂν λείψουν δὲν χάθηκε ὁ κόσμος. Τὸ ἴδιο ἄς κάμουμε ὅλοι περι-ορίζοντας ἀπ' τὴ μιά μεριὰ τὰ ἔξοδά μας αὐξάνοντας ἀπ' τὴν ἄλλη τὴν ἐργατικότητά μας ὅπως κι' ὅπου μποροῦμε. Θὰ ἀντεπεξέλθουμε ἀσφαλῶς κι' ὡς ἄτομα καὶ ὡς σύνολον: Ἡ Ἑλλὰς ἐδοκίμασε τραγικώτερες πολὺ στιγμὲς καὶ δὲν ἐχάθηκε, ἐβγήκε πάντοτε πειὸ ὑπερήφανη καὶ πειὸ παιδαγωγημένη. Μὲ αὐτὲς τὴς ἀρχὲς καὶ μὲ τὴν αἰσιοδοξία ἀπ' τὴν ὁποία ποτὲ δὲν πρέπει νὰ χωρισθοῦμε, ἄς πείσωμε πρῶτα τὸν ἑαυτὸ μας ὅτι μὲ περισσότερη θέλησι μποροῦμε ν' ἀνένισωμεν τὸ νέον ἔτος εὐτυχέστερον ἀπὸ τὸ περασμένο κι' ὕστερα ἄς εὐχηθῶμεν δι' ὅσα δὲν περνοῦν ἀπ' τὴ θέλησί μας νὰ τὰ χαρίσῃ ἄφθονα ἡ Μοῖρα συμπληρώνοντας τὰ κενὰ πὺν μᾶς ἄφησε τὸ λήξαν ἔτος.

Ηκ.

ΕΥΧΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΠΟΛΙΤΩΝ ΜΑΣ ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυθήρων

Αἱ ἡμέτεραι εὐχαὶ ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει 1932 πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ πνευματικὰ Ἡμῶν τέκνα, τοὺς ἀγαπητοὺς Κυθηρίους καὶ πάντα τὸν ἑλληνικὸν Λαὸν εἶναι ὅπως τοῦτο ἀποβῇ εἰρηνικὸν, καρποφόρον καὶ πλούσιον ἐν εὐλογίᾳ Κυρίου.

† Ὁ Κυθῆρων Δωρόδοτος

Τοῦ Βουλευτοῦ Κυθήρων

Ἰκανοποιῶν εὐχαρίστως τὴν παρὰ κλήσιν σας, εὐχομαι ὅπως καὶ κατὰ τὸ νέον ἔτος 1932 ὁ Θεὸς διατηρήσῃ ἐν πλήρει ὑγείᾳ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἐλευθέριον Βενιζέλον, ὡς τὸν μόνον ἱκανὸν νὰ ἐξαγάγῃ τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τὰς δυσχερείας τῶν σημερινῶν της περιστάσεων, καὶ νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὴν εἰς ἀσφαλὴ λιμένα σωτηρίας.

Διὰ τοὺς συμπολίτας εὐχομαι ὅπως καὶ τὸ 1932 ἀποβῇ ἕξ ἱσού πρὸς τὰ τρία προηγούμενα ἔτη καρποφόρον, διὰ τὰ γενικά συμφέροντα τῆς νήσου μας.

Παν. Τσιτσιλίας

Τοῦ Προέδρου τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συνδεδυμοῦ Ἀθηνῶν

Φίλε κ. Διευθυντά,

Εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὴν εὐκαιρίαν ἣν μοῦ παρέχετε διὰ τοῦ περιοδικοῦ σας ἵνα φιλοξενήσῃτε εἰς τὸ προσεχές πανηγυρικὸν τεῦχος αὐτοῦ ὀλίγας εὐχητηρίας λέξεις πρὸς τοὺς συμπολίτας μας, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ νέου ἔτους.

Εὐχομαι λοιπὸν ὁλοφύχως πρὸς ἅπαντας τοὺς συμπολίτας μας τὸ Νέον ἔτος 1932 αἰσιον καὶ εὐτυχές καὶ τὴν ἀπόκτισιν παντὸς ἐπιθυμητοῦ. Εὐχομαι ἐπίσης νὰ εἰσακουσθῶσιν οἱ πόθοι καὶ αἱ εὐχαὶ ὅλων τῶν Κυθηρίων διὰ τῆς ἀποκτίσεως ἀνέτου καὶ ἀπροσκόπτου θαλασσίας συγκοινωνίας καὶ τῆς κατασκευῆς λιμένος ἐξυπηρέτητος οὐχὶ μόνον τοὺς ταξιδεύοντας ἀλλὰ καὶ τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον.

Διατελῶ μετὰ τιμῆς

Ἀντ. Δεδούνης

Τοῦ Προέδρου τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος Πειραιῶς

Κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος 1932 εὐχομαι ὅπως ἡ μεταπολεμικὴ ἀνθρωπότης ἡ ὁποία κλυδωνίζεται εἰς τὸ πέλαγος τῆς οἰκονομικῆς συντριβῆς καὶ ἀποσυνθέσεως ἐκ τῆς ὁποίας κατελύθησαν ὅλοι αἱ ὑγιεῖς ἰδέαι καὶ ἀρχαὶ καὶ αἱ εὐγενεῖς παραδόσεις τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων ἐπανέλθῃ εἰς τὴν προπολεμικὴν περιόδον, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ θρησκεία, ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ οἰκονομία διεύθυνον τὰς σχέσεις τούτων ὑπὸ τὸ Κράτος τῶν ὁποίων εὐημερεῖ. Εἰς δὲ τοὺς ἀγαπητοὺς μας ἀνὰ τὸν κόσμον ὁλόκληρον συμπολίτας εὐχομαι τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων των ἐπ' ἀγαθῇ καὶ τῆς φιλάτης μας πατρίδος.

Διον. Πετρόχειλος

Τοῦ Προέδρου τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Κυθηρίων Ἀθηνῶν

Δραττόμενος τῆς εὐκαιρίας τὴν ὁποίαν λίαν εὐγενῶς μοῦ παρέχει ὁ ἀγάπητός «Κυθηραϊκός

Κήρυξ», τοῦ ὁποίου τὸ σημερινὸν πανηγυρικὸν τεῦχος κοσμοῦσι αἱ πρὸς τοὺς Κυθηρίους εὐχαὶ διακεκριμένων συμπολιτῶν μας.

Ἐχω τὴν ἐξαίρετον εὐχαρίστησιν ν' ἀπευθύνω πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς συμπατριώτας μου τὸν πλέον ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν καὶ τὰς θερμότερας εὐχάς μου, ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῆς χρυσίζουσας χαρᾶς τοῦ νέου ἔτους 1932 τὸ ὁποῖον εὐχομαι νὰ τοὺς χαρίξῃ τὸ ὑψιστὸν τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν, τὴν ὑγίαν μαζὶ μετὴν θείαν οἰκογενειακὴν ἀγάπην καὶ πατριωτικὴν ἀλληλεγγύην.

Εὐαγ. Ζαντιώτης

Τοῦ κ. Παν. Στάθου, δικηγόρου

Φίλε κ. Καψάνη,

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ 6 τρέχοντος ἐπιστολήν σας, εὐχομαι ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Νέου ἔτους, τὴν ἐντὸς αὐτοῦ πραγματοποιήσῃ τῆς ὥραίας ἰδέας τῆς Ἐνώσεως τῶν δύο Κυθηραϊκῶν Σωματείων Ἀθηνῶν—Πειραιῶς καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἰδρυθησομένου νέου Σωματείου καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων, ὅχι μόνον τῶν ἐνταῦθα καὶ ἐν Πειραιεὶ συμπολιτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ἀγαπητῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος μας.

Με φιλίαν καὶ ἐκτίμησιν

Παν. Στάθου

Τοῦ κ. Γρηγ. Καδιμάτη, δικηγόρου

Ἀγαπητὲ φίλε,

Ὁ «Κυθηραϊκὸς Κήρυξ» εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀποτανθῇ καὶ σὲ με καὶ νὰ μοῦ ζητήσῃ τὰς εὐχάς μου γιὰ τὸ νέον ἔτος.

Σὰς εὐχαριστῶ θερμῶτα γιὰ τὴν τιμὴν ποῦ μοῦ κάματε, δὲν βρισκῶ ὅμως ὅτι εἰμαι ὁ καταλληλότερος γιὰ νὰ διατυπώσω εὐχάς. Θὰ μοῦ ἀπαντήσετε ἴσως ὅτι κατὰ κανόνα δὲν μπερδεύονται μετὰ τῆς διάφορας δουλειᾶς οἱ καταλληλότεροι. Αὐτὸ εἶναι βέβαια ἓνα ἐπιχείρημα καὶ ὑποχωρῶ.

Εὐχομαι λοιπὸν, γιὰ τὸ νέον ἔτος, εἰς τοὺς συμπολίτας μᾶς, νὰ περάσουν τὴν φοβερὰν οἰκονομικὴν κρίσιν ποῦ μαστίζει τὸν κόσμον, μετὰ τὰς ὀλιγωτέρας δυνατότας ζημίας. Νομίζω ὅτι εἰς τοὺς χαλεποὺς αὐτοὺς καιροὺς, δὲν ὑπάρχει καλυτέρα δυνατὴ εὐχή.

Με φιλικώτατα αἰσθήματα

Γρηγ. Καδιμάτης

Τοῦ κ. Σωτ. Τσαμπηρά

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ νέου ἔτους 1932 ἐπιθυμῶ νὰ ἀπευθύνω, διὰ τοῦ ἀξιολόγου «Κυθηραϊκοῦ Κήρυκος», πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς ὑψηλῆς ἀγαπητοὺς μου συμπολίτας, οἵτινες διὰ τῆς ἠθικῆς των ὑποστάσεως καὶ τῶν ἀνθρωπιστικῶν αὐτῶν ἀντιλήψεων, τιμοῦν τὴν γενέτειράν ἡμῶν καὶ οἵτινες διὰ τῆς δραστηριότητος, ἐντιμότητος καὶ οἰκονομίας, ἐσημείωσαν καταπληκτικὴν πρόδον ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλους ἐν τῇ ξένῃ ἑλληνας, τὴν ἐγκάρδιον εὐχὴν ὅπως τὸ νέον ἔτος διέλθουν ἐν πάσῃ εὐτυχίᾳ, ἀπευθύνω δὲ καὶ τὴν εὐχὴν, ὅπως διατηροῦντες οὗτοι τὰς ἀνωτέρω τρεῖς βασικὰς τῆς προόδου ἀρετὰς

περιορίζονται εἰς τὸ ἀρχικὸν των ἐπάγγελμα, εἰς τὸ εἶδος τὸ ὁποῖον γνωρίζουν καλῶς, καὶ μὴ ἀναιμιγνύονται εἰς ἀγνώστους ἐπιχειρήσεις ὁσονδὴποτε δελεαστικαὶ καὶ ἂν εἶναι αἱ ὑπὲρ αὐτῶν προτάσεις τῶν τρίτων. Καθόσον μακρὰ καὶ πικρὰ πείρα με ἐδίδαξεν, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀνάμιξις, εἶναι καταστρεπτικὴ. Καὶ εὐχομαι καὶ συμβουλεύω τοῦτο ἵνα μὴ ποσαρμοσθῇ δι' οὐδένα ἐξ αὐτῶν τὸ σοφὸν γνωμικὸν τῶν φιλοσόφων προγόνων μας. «Οὐ τὸ κτάν ἀλλὰ τὸ χρᾶν» χαλεπὸν ἐστὶ.

Μετὰ τιμῆς

Σωτ. Τσαμπηράς

Τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Σπ. Στάθου

Φίλε κ. Καψάνη,

Ἡ εὐχὴν προδίδει ἀδυναμίαν. Εὐχονται οἱ ἀνίσχυροι καὶ οἱ ἀδύνατοι, ἐνῷ οἱ ἰσχυροὶ καὶ οἱ δυνατοὶ ἐνεργοῦν καὶ πράττουν. Θὰ ἐπιθυμοῦσα λοιπὸν νὰ παρελαύνουν εἰς τὰ πρωτοχρονιάτικα κυθηραϊκὰ φύλλα οἱ Κυθηριοὶ Ἀνδρες οὐχὶ εὐχόμενοι ἀλλ' ἐκθέτοντες τί ἐπραξαν καὶ τί θὰ πράξουν. Τοὺς τολμηροὺς καὶ τοὺς δυνατοὺς βοηθοῦν Θεοὶ καὶ Δαίμονες. Εἰς τοὺς εὐχομένους καὶ προσευχομένους «ἀνανεῖται ἡ παλαιὰς Ἀθήνη».

Σπυρ. Στάθου

Τοῦ κ. Ἐμμ. Φατδέα

Φίλε κ. Καψάνη,

Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν τιμὴν ποῦ μοῦ κάματε νὰ μοῦ ζητήσῃτε εὐχητηρίου λέξεις πρὸς τοὺς συμπολίτας μας.

Εὐχομαι λοιπὴν σ' ὅλους τοὺς τσιριγιώτες, νὰ περάσουν μετὰ ὑγείαν τὸν καινούργιον χρόνον καὶ νὰ τοὺς δώσῃ ὁ Θεὸς δύναμι καὶ ψυχραιμία γιὰ νὰ μπορέσουν ν' ἀντιμετωπίσουν τὰς μεγάλας φουρτούνες ποῦ μᾶς ἐπιφυλάσσει ἀσφαλῶς τὸ 1932.

Δὲν εἰμαι βέβαια προφήτης μὰ πίστευσα πλέον ὅτι ἡ κρίσις ποῦ δέρνει τὸν κόσμον, δὲν εἶναι οἰκονομικὴ ὅπως τὴν λένε, ἀλλ' εἶναι κρίσις τοῦ πολιτισμοῦ μας.

Ὅταν ὁ κόσμος πενᾷ διότι καὶ μόνον ὑπάρχει ἀφθονο ψωμί, ὅταν κρυώνει διότι ὑπάρχει ἀφθονο μαλλὶ καὶ μπαμπάκι, ὅταν δυστυχάει γιὰ τὴν ὑπάρχει ἀφθονος πλοῦτος καὶ ὅταν τὸν πλοῦτον αὐτὸν τὸν πετᾶμε στοὺς ὠκεανούς ἢ τὸν καίμε καὶ δὲν ἀνακουφίζομε τόσα καὶ τόσα ἑκατομμύρια δυστυχισμένων, θὰ πῇ ὅτι ὁ πολιτισμὸς μας ἐξέγρασε, ἐχρεωκόπησε καὶ σβύνει. Ἀκολουθεῖ δηλαδὴ τὸν δρόμον τῶσαν ἄλλων προγενεστέρων καὶ μεγαλύτερων ἴσως πολιτισμῶν. Οἱ πολιτισμοὶ ὅμως ἐρχονται καὶ παρέρχονται ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης ἀκολουθεῖ τὸν δρόμον τῆς ἐξελίξεώς της.

Σ' αὐτὴ λοιπὸν τὴ μεταβατικὴν περίοδο ποῦ περνᾶμε δὲν ἔχω καλύτερη εὐχὴ νὰ δώσω στοὺς συμπατριώτας μου, ψυχικὴ δύναμι, γιὰ τὴν... «ἔχει ὁ Θεός»...

«Τὰ ἑπτὰ καρφιά θενὰ μᾶς βάλλῃ ὁ νέος χρόνος».

Με πατριωτικὰ αἰσθήματα καὶ τιμὴν

Ε. Φατδέας

βούλιον αὐτῆς τὰ ἀγνὰ πατριωτικά αἰσθήματα τοῦ ὁποίου ἐδραΐωσαν καὶ ἐξησφάλισαν τὴν προόδον καὶ εὐθυμερίαν αὐτῆς ὅπερ ἐξελέγη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀδελφότητος, ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κ. κ. Εὐσταθίου Δηλαβέρη Προέδρου, Κων. Κατσούλη Ἀντιπροέδρου, Ἀναστ. Κομνηνοῦ Ταμίου, Ἰωάν. Σοφίου Γραμματέως καὶ τῶν συμβούλων Παν. Καστροσίου, Χαραλ. Γεωργοπούλου, Παν. Χλέντζου, Κων. Μανωλέσου, Παν. Πατριζίου, Σπυρ. Στάθη, Ἡλία Γαλανάκη καὶ Νικ. Ἀνδρονίκου. Οὗτοι μετ' ἄλλων συμπολιτῶν μας ἀνερχομένων εἰς 126 ἐν συνόλῳ ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην προεδρίαν τοῦ κ. Εὐσταθίου Δηλαβέρη τοῦ ἐπιλέκτου τούτου τέκνου τῶν Κυθίων, ἀκωνώτου πηγῆς πάσης ἀγαθοεργίας, ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν λίαν ἐπωφελῶς κατευθύνοντος τὴν δρᾶσιν τῆς Ἀδελφότητος καὶ τιμηθέντος ἐπαξίως διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἐπιτίμου ταύτης Προέδρου, οὗτοι λέγω πάντες διὰ τοῦ ἐκτίκτου πατριωτισμοῦ αὐτῶν ἡμιλλῶντο περὶ τοῦ τίς θὰ προαγάγῃ πλεότερον τὸ ἔργον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος. Δίκαιος δὲ τοῖς ὀφείλεται ἔπαινος διότι κατώρθωσαν, διὰ τῆς φιλοπατρίας καὶ τοῦ νεωτεριστικοῦ αὐτῶν πνεύματος ἐντὸς μικροῦ χρόνου νὰ προαγάγῃ καὶ ἀναδείξῃ τὴν Ἀδελφότητα εἰς ἓν τῶν πρώτων πατριωτικῶν Σωματείων τῆς Ἑλλάδος μετὰ μεγάλην ἠθικὴν δύναμιν καὶ κύρος.

Θὰ ἦτο παράλειψις ἐὰν εἰς τὴν ἱστορικὴν ταύτην ἀνασκόπησιν δὲν ἀνεφέρετο ὅτι καὶ τὰ λοιπὰ Διοικ. Συμβούλια ἅπερ διεδέχθησαν τὸ πρῶτον, πᾶν τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἐπετέλεσαν διὰ τὴν προαγωγὴν καὶ ἐξύψωσιν ταύτης.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λησμονηθῇ ἡ λαμπρὰ δρᾶσις τοῦ κ. Σωτ. Τσαμπηρᾶ ἐπὶ ἑπταετίαν περίπου προεδρεύσαντος ταύτης καὶ ἐμφυσήσαντος εἰς ταύτην ὅλας τὰς στανίας ἀρετάς του πολυειδῶς δὲ καὶ πολυτρόπως ἐξυπηρετήσαντος αὐτήν. Ἐκ τῶν πρώτων ἔργων τῆς Ἀδελφότητος ἐκρίθη ἐπιτακτικὸν ἡ χορήγησις βοηθημάτων εἰς τοὺς πάσχοντας ἀπόρους συμπολίτας μας, ὅπερ ἐξηκολούθησεν ἀνελλιπῶς καὶ μέχρι σήμερον. Τὸ φιλάνθρωπον καὶ χριστιανικὸν τοῦτο ἔργον ἀπετέλεσε τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς ὑποστάσεως αὐτῆς, εἰς τοὺς τείνοντας πρὸς αὐτὴν ἐλεήμονα τὴν χεῖρα ἀπόρους συμπολίτας μας. Εἰς χιλιάδας ἀνέρχονται οἱ παρὰ ταύτης ἐνισχυθέντες οἰκονομικῶς εἰς στιγμὰς στενοχωρίας πρὸς δὲ καὶ οἱ εἰσαχθέντες εἰς Νοσοκομεῖα, Ὁρφανοτροφεῖα καὶ λοιπὰ φιλανθρωπικά ἱδρύματα. Διὰ τοῦ τοιούτου χριστιανικοῦ ἔργου τῆς ἐπέσυρε τὴν αἰωνίαν τούτων εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν ἐκτίμησιν καὶ σεβασμὸν ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας. Ἡ δρᾶσις ὅμως αὐτῆς ἐπεξετάθη πολυσχιδῶς ὥς εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς παρακολουθήσαντας τὸ ἔργον τῆς. Ἀπαντα τὰ ζωτικά διὰ τὴν ἰδιαιτέραν μας πατρίδα ζητήματα προσεῖλκυσαν

ἀμέριστον τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ταύτης, διὰ τὴν ἐπωφελεῖ δὲ λύσιν τούτων παρέσχεον ἀείποτε ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν τῆς. Οὕτω ἡ πλὴρως τῆς Ἐπισκοπικῆς ἑδρας τῆς νήσου, ἡ ἀποσώβησις τῆς καταργήσεως ταύτης, ἡ τακτικὴ συγκοινωνία τῆς νήσου μετὰ τοῦ κέντρου, ἡ λειτουργία τοῦ Γυμνασίου τῆς Νήσου, ἣτις προσέκρουσεν εἰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, ἡ δικαστικὴ ὑπαγωγὴ ταύτης εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον Πειραιῶς διὰ τὴν καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῶν συμπολιτῶν μας, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἅπαντα τὰ ἐν τῇ νήσῳ ἐπιτελούμενα ἔργα κοινῆς ὠφελείας ἔτυχον τῆς ἀμερίστου ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς συνδρομῆς τῆς ἐκ τοῦ πενιχοῦ ταύτης Ταμείου, ὅπερ, φρονούσα ὅτι δὲν προώρισται νὰ πληροῖ μόνον, διέθετε καὶ διαθέτει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν αὐτῆς. Οὐ μόνον δ' ἀμέρους ἀλλὰ καὶ ἐμμέρους πρὸς ἐπιτυχίαν πάντων τούτων τῶν ἔργων προσπαθείας κατέβαλε πρὸς τὰ μέλη αὐτῆς ἵνα ἐνισχύσῃ πᾶν τοιοῦτον ἔργον. Παντοίας δ' ἐξ ἄλλου κατέβαλον αἱ ἐκαστοτε διοικήσεις προσπαθείας πρὸς ἐξέυρεσιν τρόπων καὶ μέσων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ σύσφιγξιν τῶν πατριωτικῶν δεσμῶν καὶ σχέσεων τῶν Κυθίων καὶ τούτων πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα ἡμῶν πρὸς δὲ καὶ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ Κυθηραικοῦ ὀνόματος ἐν τῇ ξένῃ.

Δὲν θὰ ἀρνηθῇ οὐδεὶς ὅτι αἱ ἐτήσια οἰκογενειακαὶ συγγεντρῶσεις τῶν Κυθίων ὑπὸ τὸν τύπον τῶν χοροεσπερίδων αἱ διοργανωθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ὡς καὶ αἱ εἰς τὴν γενέτειραν ἐκδρομαὶ δὲν ἐξυπηρετήσαν τοὺς πατριωτικούς σκοποὺς καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου μας καθόσον οὐ μόνον τὸ πρὸς τὴν γενέτειραν φιλτῶν τῶν συμπολιτῶν μας ἀνεξωπύρῳσαν ἀλλὰ κατέλιπον εἰς τοὺς συμμετασχόντας τούτων τὰς λαμπροτέρας τῶν ἐντυπώσεων καὶ ἀναμνήσεων. Τίς δύναται νὰ λησμονήσῃ τὸ ἀσύννηθες θέαμα ὅπερ παρουσίασεν ἡ Μονὴ τῶν Μυρτιδίων κατὰ τὰς ἐκδρομὰς εἰς Κύθηρα ὅτε ὁλόκληρος ἡ Νῆσος μετὰ δακρύων καὶ ἱερᾶς συγκινήσεως ὑπεδέχθη ἐν τῷ ἱερῷ τόπῳ τῆς Μονῆς τὰ ξενητεμένα τέκνα τῆς τῶν ὀπίσθων ἡ σκέψις καὶ ὁ λογισμὸς καὶ ἐν τῇ ξένῃ εὐρισκομένῳ φέρεται πάντοτε πρὸς τὸ πάτριον ἔδαφος;

Ἐὰν δὲ τοιαύτην ἐπεδέξατο δρᾶσιν εἰς τὸν κύκλον τοῦ στενωτέρου πατριωτικοῦ ὁρίζοντος, οὐδᾶλως ὑστέρησεν νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς μεγάλης πατρίδος. Κατὰ τὰς δυσκόλους Ἑθνικὰς περιόδους προσέφερεν ἱκανὰ χρηματικά ποσὰ καὶ ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν στρατευθέντων ἐφ' ἑδρων, πρὸς δὲ καὶ διὰ τὴν ἀπόκτησιν ναυαρχίδος, τὴν φανέλλαν τοῦ στρατιώτου καὶ ἄλλας ἀνάγκας τοῦ Ἑθνους δὲν ὤκνησεν νὰ συνεισφέρῃ καὶ ὁλόκληρον τὸ ταμεῖον αὐτῆς.

Εἰς τὸ εὐτυχές γεγονός τῶν κατὰ τὸ

ἔτος 1914 διοργανωθειῶν ἐορτῶν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πεντηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μόνῃ αὐτὴ ἀντεπροσώπευε τὴν νῆσον τῶν Κυθίων διὰ τῆς παρὰ ταύτης ἀποσταλείσης ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ ἐπιλέκτου μέλους καὶ τότε Προέδρου αὐτῆς κ. Σωτ. Τσαμπηρᾶ.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἀμυδρῶς ἡ δρᾶσις αὐτῆς παλαιούσης κατὰ λίαν ἀντιζῶν περιστάσεων οἰκονομικῶν καὶ ἄλλων, καὶ εὐρεθείσης ἐν μέσῳ κομματικῶν ἐριδῶν ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξῆλθεν παντελῶς ἀλόβητος οὐδόλως οὐδέποτε ἀναμυχθεῖσα εἰς ταύτας.

Ἡ ὅλη δὲ ταύτης δρᾶσις εὗρεν ἐπαξίους μιμητάς, διότι ταύτην ἐπηκολούθησεν ἡ ἰδρύσις τοῦ Κυθηραικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου τῶν νέων Κυθίων, Συλλόγων Κυθηραϊκῶν λίαν ἐπαξίως δραστήων καὶ πολλαχῶς ἐξυπηρετησάντων τὰ Κυθηραϊκά συμφέροντα, τὰ ὅποια ἡ Κυθηραϊκὴ Ἀδελφότης μετὰ μητρικῆς στοργῆς ἠτένισεν καὶ ἐν ἀγασθῇ συμπνοῇ μετὰ τούτων συνειργάσθη διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν γενικωτέρων Κυθηραϊκῶν συμφερόντων.

Εἰς τὸν σταθμὸν τοῦτον τῆς δρᾶσεως τῆς εὐρισκομένης ἡ Κυθηραϊκὴ Ἀδελφότης, καλεῖται ὑπὸ ἐπιλέκτου τῶν Κυθίων τέκνου τοῦ ἀξιοτίμου συμπολίτου κ. Γεωργίου Φωτεινοῦ, προσενηγκόντος καὶ τούτου τὰς ὑπηρεσίας του εἰς ταύτην ὁσάκις παρεκλήθη πρὸς τοῦτο, ἵνα μετὰ τῶν νεωτέρων Κυθηραϊκῶν Ὁργανώσεων τῶν Ἀθηνῶν ἀποτελέσῃ μίαν ὁργάνωσιν πρὸς ἐνιαίαν ἐμφάνισιν καὶ κατευθύνωσιν τῶν ἐνεργειῶν ὅλων διὰ τὴν ἀριωτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν Κυθηραϊκῶν συμφερόντων.

Διὰ τὴν τοιαύτην οὐμπραξιν καὶ συνένωσιν ἔχω τὴν γνώμην ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ δισταγμὸς, ἐφ' ὅσον καὶ ἡ νέα ὁργάνωσις τὸ ἔργον ταύτης καὶ τῶν ἄλλων Κυθηραϊκῶν ὁργανώσεων θὰ συνεχίσῃ. Τοιαύτη δὲ ὁργάνωσις ἀπορρέουσα ἐκ τῆς ὁλοκληρωτικῆς συμπράξεως καὶ ἐνώσεως ἁπάντων τῶν Κυθηραϊκῶν δυνάμεων, θ' εἴχῃ ἀποτελέσματα λίαν εὐεργετικά διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν Κυθηραϊκῶν συμφερόντων καὶ ζητημάτων.

Ἐτ Πειραιεὶ τῇ 31 Δεκεμβρίου 1931

ΔΙΟΝ. Μ. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

**Ἀπολογισμὸς Δράσεως τοῦ
Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Κυθίων ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του 15-12-29 μέχρι 15-12-31.**

Ἐπωφελοῦμενοι τῆς εὐκαιρίας τὴν ὁποίαν μᾶς παρέχει ὁ ἀγαπητὸς «Κυθηραϊκὸς Κήρυξ» ὅστις ἔσχε τὴν εὐτυχὴ ἐμπνευσιν νὰ περιλάβῃ εἰς τὸ πανηγυρικὸν τεῦχος του, τὸν ἀπολογισμὸν δρᾶσεως τῶν

διαφόρων κοινωνικῶν Κυθηραϊκῶν οργανώσεων, θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ διαγράψωμεν τὰ κυριώτερα σημεῖα δράσεως τοῦ Φιλεκαπαιδευτικοῦ μας Συλλόγου χωρὶς καὶ νὰ παραλείψωμεν χαρακτηριστικὰς τινὰς λεπτομερείας σχετικὰς μὲ τὰς βλέψεις καὶ τάσεις τοῦ Σωματείου.

Τὸν Φιλεκαπαιδευτικὸν Σύλλογον Κυθηρίων συνέστησε τὴν 15ην Ἀπριλίου 1929 μίαν ὁμὰς ἀπὸ φορέλπιδας νέους Κυθηρίους, τῶν ὁποίων ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ θέλησις ἔδωκαν πνοὴν εἰς τὰς προσπάθειάς τοῦ Συλλόγου καὶ ἀποτελεσματικότητά εἰς τὰς καθέκαστα ἐνεργείας του.

Ἡ σύμπνοια καὶ ὁ ἀλτρουϊσμός μεθ' ὧν ἐργάσθη τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐπιτρέπουν σήμερον, μετὰ διεικνείαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Συλλόγου, ἕναν ἀπολογισμὸν πλήρη ἀδιαλείπτου κοινωνικοῦ δράσεως, διὰ τὴν ὁποίαν δικαίως σεμνύνεται τὸ Σωματεῖον μας.

Διὰ τοῦ καταστατικοῦ ἐτάξαμεν ὡς σκοπὸν τοῦ Φιλεκαπαιδευτικοῦ Συλλόγου τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν μόρφωσιν τῶν μελῶν του καὶ τὴν διὰ παντὸς τρόπον προαγωγὴν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν Κυθηρίων καὶ τὴν ἐνδύρουνσιν πάσης διανοητικῆς προσπάθειας τῶν ἀπανταχοῦ Κυθηρίων. Κηρύσσοντες δὲ τὴν 16ην Μαρτίου 1930 ἐπισήμως τὴν ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συλλόγου καὶ διαγράφοντες τὰ πρόγραμμα τούτου ἐτονίζαμεν ἰδιαιτέρως τὰς βλέψεις αὐτοῦ πρὸς τὴν μορφωτικὴν κατεύθυνσιν, τὴν ἀποτελέσασαν φωτικὴν κατεύθυνσιν, τὴν ἀποτελέσασαν ἄλλωστε τὸν κυριώτερον σκοπὸν τοῦ Σωματείου μας. Ἐλέγομεν δὲ γενικῶς ὅτι ὁ Σύλλογος θὰ στρέψῃ τὰς ἐνεργείας του πρὸς δύο πεδία δράσεως, τὸ μὲν χάριν τῶν μελῶν του, τὸ δὲ χάριν ἐξυπηρητήσεως γενικωτέρων Κυθηραϊκῶν συμφερόντων. Ἐπαγγελόμενοι δὲ ταῦτα δὲν παρελείψαμεν νὰ τονίσωμεν ὅτι ἡ ἔλλειψις πείρας καὶ προηγουμένου ὡς καὶ ἐπαρκούς ὑλικῆς δυνάμεως ἐνδέχεται νὰ δυσχεράνη τὰς ἐνεργείας μας ὅχι ὁμως καὶ νὰ μεταίωσῃ τοὺς σκοποὺς μας, διότι πιστεύοντες εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Συλλόγου ἠθέλωμεν παρακάμψαι καταλλήλως πᾶν τὸ πρόστυχόν ἐμπόδιον, ἀντιμετωπίζοντες θαρραλέως πάντα τὰ προσκόμματα.

Ἐζητήσαμεν τὴν συνεργασίαν, τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ Κυθηραϊκῶν οργανώσεων, τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Κυθηραϊκοῦ τύπου ὡς καὶ πάντων τῶν Κυθηρίων. Τῇ συνδρομῇ πάντων τούτων καὶ χάρις εἰς τὸν δεξιὸν χειρισμὸν τῆς Διοικήσεως ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε ἀναφυομένων ζητημάτων, ὁ Σύλλογός μας, ἀπροσκόπτως καὶ γοργῇ τῇ βήματι ἐχώρησεν ἐπὶ τὸν σκοπὸν του, ὁδεύων μετὰ περισκέψεως τὴν ὁδὸν τῆς δράσεως καὶ τῆς προόδου· οὕτω δὲ συνετέλεσεν ἀθορύβως καὶ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἔργα ἰδιαίτερας προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως, ἰδιαίτερον συνέκέντρωσε τὸ μέγα ἠθικὸν κεφάλαιον ἀπαράιτητον διὰ τὴν περαιτέρω δρᾶσιν του, τὸν σεβασμὸν, δῆλον ὅτι, καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς Κυθηραϊκῆς Κοινωνίας, ἡ ὁποία μετ' ἐμπιστοσύνης ἀπέβλεψε εἰς

τὸν νεαρὸν μας Σύλλογον καὶ πλείστας ὁσας ἐπ' αὐτοῦ ἐστήριξεν ἐλπίδας.

Οὕτω δὲ ὁ Φ. Σ. Κ. τιμῶμενος ἀπὸ μίαν κοινωνίαν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ὁποίας ἔθεσε τὴν ζωτικότητα τῶν μελῶν του δὲν ἦτο δυνατόν ἢ νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἀπροσκόπτως, ὄντως, καὶ γοργῇ τῇ βήματι. Τεθέντες ἀκολουθῶς ἐπὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματός μας ἐμεριμνήσαμεν διὰ τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν, διὰ τὴν φυσικὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ψυχγωγίαν τῶν μελῶν καὶ γενικώτερον τῶν Κυθηρίων ἐργάσθημεν διὰ μίαν στενωτέραν καὶ συχνότεραν πνευματικὴν μεταξὺ τῶν Κυθηρίων ἐπικοινωνίαν.

Ἐπελήφθημεν ὅθεν τῆς οργανώσεως ἐκδρομῶν καὶ διαλέξεων. Ἐυστήσαμεν τμήμα ξένων γλωσσῶν, τὸ ὁποῖον παρηκολούθησαν μέλη τινὰ τοῦ Συλλόγου διακοιθίντα μάλιστα. Ἐφροντίσαμεν διὰ τὴν συνεστίαν, διὰ τὴν μουσικὴν ἀγωγὴν τῶν μελῶν ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν συνητήσαμεν δυσχερείας, αἵτινες μᾶς ἠνάγκασαν ν' ἀναστειλῶμεν προσωρινῶς τὰς σχετικὰς ἐνεργείας μας.

Ὅτι δὲν ἐπιτυγχάνομεν ἀμέσως τὸ μελετῶμεν, τὸ παρακολουθῶμεν, ἔτοιμοι νὰ ἐπιληφθῶμεν σχετικῆς εὐκαιρίας ὅπως τὸ πραγματοποιήσωμεν. **Συγκεκριμένως ἡ Α' Ἐκδρομὴ μας εἰς Ἐλευσίνα** τῇ 6ῃ Ἀπριλίου 1930 ἐπέτυχε ἀπολύτως καὶ οἱ συμμετασχόντες, καίτοι ὀλίγοι, ἔμειναν ἀπολύτως ἐνθουσιασμένοι. **Ἡ Β' Ἐκδρομὴ εἰς Μαραθῶνα**, εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέσχον ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν ἐκδρομεῖς, ἔκτακτον ἐσημείωσεν ἐπιτυχίαν καὶ οἱ ὑπὲρ ἑκατὸν συμμετασχόντες συμπατριῶται ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ περισπούδαστα ἔργα ὑδροῦσεως Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ περιχώρων καὶ ἀπεκόμισαν τὰς ἀρίστους τῶν ἐντυπώσεων, παρευρεθέντες συγχρόνως εἰς μίαν συγκέντρωσιν καθαρῶς Κυθηραϊκὴν.

Ὁ Σύλλογός μας τέλος ἠτύχησε νὰ ἐφορτάσῃ τὴν Α' αὐτοῦ ἐπέτειον, **μὲ τὴν διάλεξιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας**, ὅστις εὐγενῶς προσφερθεὶς, ἐξῆρε τὸν σκοπὸν τῆς οργανώσεώς μας καὶ παρήνεσε τὴν Κυθηραϊκὴν Νεολαίαν ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς δημιουργίας καὶ τῆς προόδου.

Ἡ τιμὴ, ἣτις ἐγένετο εἰς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον, διὰ τῆς προσελεύσεως εἰς τὴν διάλεξιν ἐκείνην συμπάσης τῆς ἐν Ἀθῆναις καὶ Πειραιεὶ Κυθηραϊκῆς κοινωνίας ἀπετέλεσε ἀψευδὲς δεῖγμα τῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως, μεθ' ὧν οἱ Κυθηριοὶ περιβάλλον τὴν νεαράν μας ὁργάνωσιν, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίμους δυνάμεθα νὰ στηρίζωμεν ἐλπίδας διὰ τὴν μελλοντικὴν μας δρᾶσιν. Μὲ τὴν διάλεξιν ἐκείνην ἔκλεισεν αἰώνως ἡ δρᾶσις τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου διὰ τὸν πρῶτον ἐνιαυτὸν καὶ μετ' ὀλίγον εἰσερχόμεθα εἰς τὸν δεύτερον καθ' ὃν ἔλαβον χώραν πλείσται ἄλλαι ἐκδρομαὶ καὶ διαλέξεις.

Διοργανώσαμεν τὴν εἰς Ἀγίαν Παρα-

σκευὴν ἐκδρομὴν, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθησαν πλείστοι Κυθηριοὶ μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, συνεδισκόμενοι μὲ ἀφθαστον ἐνθουσιασμὸν χάριν τῆς ἐπιτευχθείσης ἰδιαζόντως καθαρᾶς Κυθηραϊκῆς συναναστροφῆς. Ἐγένετο δ' αὕτη αἰτία θερμῶν καὶ εὐλακρινῶν ἐκ μέρους τῶν συμπατριωτῶν ἐκδηλώσεων ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου μας ἐξ ὧν ἡμεῖς ἠντλούσαμεν θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα.

Ἐπετύχομεν τὴν 22αν Μαρτίου τὴν περίφημον **διάλεξιν τοῦ διακεκριμένου συμπολίτου καθηγητοῦ κ. Γεωργίου Φωτεινοῦ περὶ Ἀφροδισίων νόσων**, ἣτις ἔκτακτον ἐσημείωσε ἐπιτυχίαν διὰ τὴν ἀριστοτεχνικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἐπιτευσιν θετικῶν ἀποτελεσμάτων κοινωνικῆς ἀγωγῆς.

Ἀκολουθῶς ἐδώσαμεν τῇ 19ῃ Ἀπριλίου τὴν διάλεξιν τοῦ **διακεκριμένου καθηγητοῦ κ. Ἰωάννου Κούμαρη** με θέμα **«ἐν βλέμμα εἰς τοὺς προγόνους τοῦ ἀνθρώπου»**, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθησαν πλείστοι συμπατριῶται ἀποκομίσαντες πολλὰ τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα.

Τέλος ἐκλείσαμεν τὴν σειράν τῶν διαλέξεων μας διὰ τῆς τελευταίας τοιαύτης τῆς δικηγόρου συμπολίτιδος δίδος Ἑλένης Καρύδη τῇ 3ῃ Μαΐου με θέμα **«τὰ Κυθηρὰ ἐν τῇ δημογραφικῇ καὶ κοινωνικῇ ἐξελίξει των»** διὰ τῆς διαλέξεως ἐκείνης ἡ δὲς Καρύδη ἔδωκε εἰς τοὺς συμπολίτας ἀκροατὰς μίαν ὑπέροχον σκιαγραφίαν τῆς δημογραφίας καὶ οἰκονομικῆς παραστάσεως τῶν Κυθηρίων τονίσασα ἰδιαιτέρως, ὅτι ὁ Κυθηριὸς ὀφείλει ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὰς γεωργικὰς πλουτοπαραγωγικὰς πηγὰς τῆς νήσου.

Ἐκ παραλλήλου ὁ Σύλλογός μας ἐμελέτησε τὸν τρόπον τῆς ἀναδασώσεως καὶ δεινροφυτεύσεως τῶν Κυθηρίων καὶ παρεσκεύασε τὴν ἐργασίαν διὰ τὴν ἐκδοσιν ἐπιτηρίδος τοῦ Συλλόγου κλπ. Μετὰ μίαν δὲ τὸσον γόνιμον ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ δρᾶσιν, ἀνεφύει τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τῶν τριῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ Κυθηραϊκῶν Σωματείων ὅπερ προεκάλεσε τὴν προσοχὴν μας, τοσοῦτον μᾶλλον εὐλόγως, καθ' ὅσον ἐτίθετο παρὰ μίαν τοιούτου κύρου Κυθηραϊκῆς προσωπικότητος, οἷα ἡ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Φωτεινοῦ. Ἀπερροφθήκαμεν εἰς τὰς περὶ αὐτοῦ μακρὰς συζητήσεις καὶ τέλος ἐστέρεσαμεν τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ἑνώσεως ἐν πεποιθήσει ὅτι τὸ πρόγραμμα τοῦ Συλλόγου μας θὰ τηρηθῇ κατὰ γράμμα καὶ οἱ σκοποὶ του θὰ πραγματοποιοῦνται ἀνετώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, ὅταν ἡ ἑνωσις αὕτη θάμᾳς χάριση ἀφθονα καὶ σχεδὸν ἀπεριόριστα τὰ μέσα πρὸς τοῦτο. Ἐκτὸς ὁμως τῶν συγκεκριμένων προαναφερθεισῶν ἐνεργειῶν ὁ Σύλλογός μας προέβη καὶ εἰς ἑτέρας τοιαύτας, τῶν ὁποίων παρελείψαμεν τὴν ἱστορήσιν καθ' ὅσον ἀποτελοῦν ζητήματα τρεχούσης διοικητικῆς φύσεως.

Ἐάν ἀναλογισθῇ τις ὅτι ὅταν μόλις πρὸ δύο ἐτῶν συνερχόμεθα δειλά δειλά καὶ ἀπεφασίζαμε τὴν ἵδρυσιν τοῦ Συλλόγου μας, ἀντεμετωπίζαμε μετὰ δεικναιολογημένου, ἴσως, δέους τὴν ἔλλειψιν πείρας καὶ προηγουμένου, ἅτινα σήμερον ἀποτελοῦν θετικὸν κεφάλαιον τοῦ Σωματείου, δὲν θὰ διστάσῃ νὰ ἀποφανθῇ ὅτι ἡ διοίκησις τῶν δύο πρώτων ἐτῶν ἐπέτυχεν τοῦ σκοποῦ της. Ἐπέτυχε δὲ ἰδιαίτερος, καθότι διὰ τῶν ἐνεργειῶν της καὶ συγκεκομιμμένων διὰ τῶν ἐκδρομῶν καὶ διαλέξεων, ἐκτὸς τοῦ κυρίου αὐτῶν σκοποῦ, εἰς ὃν ἀρχοῦντως ἀντεπεκρίθησαν ἔσχεν καὶ ἑτέραν ἐπιτυχίαν ἐξ ἴσου μεγάλης σπουδαιότητος καὶ σημασίας ἰδίᾳ διὰ τὰ πρώτα βήματα τῆς σταδιοδρομίας τοῦ Συλλόγου. Ἐπέτυχεν τοιούστιν νὰ δημιουργηθῇ δι' αὐτῶν καὶ διὰ τῆς ἐν γένει, ἃς μᾶς ἐπιτραπῇ, δεξιᾶς διοικήσεως ἓν καλὸν προηγούμενον τὸ ὁποῖον συντελεῖ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὸ νὰ καταλαμβάνῃ ὁ Σύλλογος τὴν ἐμπρέπουσαν εἰς τὴν συνείδησιν τῆς κοινωνίας μας θέσιν καὶ νὰ ἀποκτῇ κύρος τὸ ὁποῖον τοῦ εἶναι ἀπαραιτήτου διὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς δυσχερείας ἃς ἐνδέχεται νὰ συναντήσῃ ὅταν αὐτοὶ ἐπιληφθῇ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν σοβαρωτέρων σημείων τοῦ προγράμματός του.

Ἡδὴ δὲ μὲ βάσιν τὸ βραχὺ ἀλλὰ γόνιμον παρελθὸν δυνάμεθα νὰ βαδίσωμεν πρὸς τὸ μακρὸν καὶ ἐλπιδοφόρον μέλλον ἔστω καὶ ἂν, ὡς εἶναι πιθανόν, συναντήσωμεν τὴν τύχας τοῦ Φιλελευθερισμοῦ μας Συλλόγου μὲ τὰς τῶν ἄλλων Κυθηραϊκῶν Σωματείων διὰ τῆς ἐπικειμένης **Ενώσεως.**

Ἐντολῇ τοῦ Α. Συμβουλίου

Ὁ Πρόεδρος

ΕΥΑΓ. ΖΑΝΤΙΩΤΗΣ

Κυθηραϊκὸς Σύνδεσμος Κυθήρων

Ἰδρυσις καὶ δρᾶσις αὐτοῦ

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1909, ὁ κ. Διονύσιος Καλούτης ἱατρός καὶ Διευθυντὴς τότε τοῦ Ὑποματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Κασιμάτης Διευθυντὴς τότε τοῦ Ἑλλ. Σχολείου Κυθήρων, ὁ κ. Δημήτριος Ἀρώνης καθηγητὴς τότε τῶν Μαθηματικῶν εἰς τὸ ἑλλην. σχολεῖον καὶ νῦν Ἀνώτερος ἐπὶ ἀλλήλων τῆς Ἑθνικῆς τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὁ κ. Στέφανος Μπαρμπαρήγος καὶ οἱ ἀείμνηστοι Σπ. Λεονταράκης, Νικόλαος Ι. Στάης καὶ Ἰωάννης Βαρυπάτης, ἐλάμβανον τὴν ἀπόφασιν τῆς ἱδρύσεως Συλλόγου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κυθηραϊκὸς Σύνδεσμος» καὶ μὲ σκοπὸν «τὴν σύσφιξιν τῶν μεταξὺ τῶν ἀπανταχοῦ Κυθηρῶν, κοινωνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν σχέσεων, τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ὑποστήριξιν παντὸς ἔργου προωρισμένου νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ συμφέροντα τῆς ἐπαρχίας Κυθήρων, τὴν υἰοθέτησιν καὶ ὑποστήριξιν παντὸς ζητήματος τείνοντος εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας, τοῦ ἐμπορίου, τῆς

βιομηχανίας καὶ τῆς συγκοινωνίας τοῦ τόπου, καὶ ἐν γένει τὴν διὰ παντὸς μέσου συνδρομὴν αὐτοῦ εἰς πᾶν κοινωφελὲς ἔργον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κυθήρων».

Τὴν 25ην Μαρτίου 1904 ἀπεστέλλετο πρὸς ἔγκρισιν τὸ ἐκ 37 ἄρθρων καταστατικὸν τοῦ Συνδέσμου, καὶ τὴν 4ην Ἰουνίου τοῦ ἰδίου ἔτους ἐδημοσιεύετο εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τὸ Β. Διάταγμα τῆς ἐγκρίσεως τοῦ καταστατικοῦ.

Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελούμενον ἀπὸ τῶν προαναφερθέντων συνήρχετο εἰς πρώτην συνεδρίασιν τὴν 28 Μαρτίου 1909. Τόσῃ δ' ἔδειξε δραστηριότητα καὶ θέλησιν καὶ πεποίθησιν, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ μὴ θαυμάσῃ, μελετῶν τὰ πρακτικὰ καὶ τὸ ἀρχεῖον τοῦ Συνδέσμου, διὰ τὰ ἐντὸς τόσο μικροῦ χρόνου ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ἂν μάλιστα ἀναλογισθῇ καὶ τὰς μεγάλας δυσκολίας τὰς ὁποίας ἀντεμετώπισεν τοῦτο.

Ὁφείλει καὶ ἕκαστος καὶ τιμὴ εἰς τοὺς ἄνδρας αὐτοὺς οἵτινες ἔδειξαν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ὅτι εἰς τοὺς ἀγῶνας οἰοδύποτε καὶ ἂν εἶναι οὔτοι, δὲν πρέπει νὰ λέγεται καὶ νὰ ὑπάρχῃ ποτὲ τὸ «δύναμαι» ἢ «δὲν δύναμαι» ἀλλὰ τὸ «θέλω» ἢ τὸ «δὲν θέλω». Ἄν πέσῃ κανεὶς, νὰ πέσῃ τοῦλάχιστον νικητῆς.

Ὁ «Κυθηραϊκὸς Σύνδεσμος» ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του μέχρι τοῦ 1913 ὁπότε λόγῳ τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως, ἐσταμάτησε τὰς ἐργασίας του, παρουσιάζει δρᾶσιν κατὰ πάντα παραδειγματικὴν.

Τὸ Διοικητικὸν αὐτοῦ Συμβούλιον ἤλθεν ἀμέσως εἰς συνεννοήσεις μὲ τὴν κ. Μαρίαν Δραγούμη, Γραμματέα τότε τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Ἀθήναις ἱδρύματος ἐιδικῆς χειροτεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι κορασίων, ὡς καὶ μὲ τὴν Πριγκήπισσαν Ἑλένην, σύζυγον τοῦ Πριγκίπου Νικολάου ὡς Πρόεδρον τοῦ αὐτοῦ Ἰδρυάτου, καὶ ἐπέτυχεν τὴν ἔγκρισιν τῆς ἱδρύσεως ἐν Κυθήροις Χειροτεχνικῆς Σχολῆς. Διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔξεδωκε δάνειον δι' ὁμολογιῶν. Διόρισε ἐπιτροπὰς πρὸς συλλογὴν ἐσόντων εἰς Ἀθήνας, Πειραιᾶ, Ἀμερικὴν, Αἴγυπτον καὶ Σμύρνην. Καὶ τόσον συντόμως ἐργάσθη, ὥστε τὴν 22αν Ἰουλίου 1909 ἦτοι ἐντὸς τριῶν μόνον μηνῶν ἐτελοῦντο τὰ ἐγκαίνια τῆς χειροτεχνικῆς Σχολῆς, ἡ ὁποία καὶ ἐλειτούργησε κανονικῶς καὶ μὲ θαυμάσια ἀποτελέσματα μέχρι τέλους τοῦ 1913, ὁπότε ἐκλείσει λόγῳ τοῦ πολέμου.

Ἄμα τῇ ἱδρύσει τοῦ Συνδέσμου, πάντες οἱ Κυθηριοὶ ἐνθουσιαστικῶς ὑπεστήριξαν αὐτὸν ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς. Ἀξιωματικὸν δ' εἶναι ὅτι εὐρὴν Κυθηριὸς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ τότε ἐγκατεστημένος Σωκράτης Πιζάνης, ὁ ὁποῖος προσέφερε δωρεὰν τὸ οἶκον πρὸς στέγασιν τῆς Σχολῆς. Καὶ ἐγένετο μὲν μετ' εὐγνωμοσύνης ἀποδεκτὴ ἡ προσφορά αὕτη τοῦ μεγαθύμου Κυθηρίου τοῦ καὶ παντοιοτρόπως ἐξυπηρετήσαντος τὸν Σύνδεσμον, ἀλλ' ἐπειδὴ κατέστη ἀδύνατον ἡ ἐξέυρεσις καταλλήλου οἰκίας τότε ἐν τῇ πόλει, ἀπεφασίσθη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1910 ἡ ἀνέγερσις ἐιδικῆς κτιρίου, διὰ τὴν στέγασιν

τῆς Χειροτεχνικῆς Σχολῆς. Καὶ τὸ κτίριον αὐτὸ ἐτελείωσεν ἐντὸς ὀλίγων μόνον μηνῶν.

Ἄλλ' ἡ δρᾶσις τοῦ πρώτου αὐτοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου δὲν περιορίζεται εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς Χειροτεχνικῆς Σχολῆς.

Ἐπανεκλεγόμενον κατ' ἔτος ἐφρόντισε δι' ὅλα τὰ ζωτικὰ καὶ γενικῆς φύσεως Κυθηραϊκὰ ζητήματα. Οὕτω κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1909 ἐντόνους ἔκαμεν ἐνεργείας διὰ τὴν κατασκευὴν λιμένος ἐν τῇ νήσῳ, ἐγένοντο δὲ καὶ παρ' εἰδικῶν σχετικὰ μελέται αἱ ὁποῖαι καὶ ὑπάρχουσι. Ἐφρόντισε διὰ τὴν ἵδρυσιν Σκοπευτηρίου καὶ Γυμναστηρίου, διὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐπέκτασιν ἐν τῇ νήσῳ τῆς Σηροτροφίας, διὰ τὴν καλὴν καὶ τακτικὴν διεξαγωγὴν τῆς συγκοινωνίας.

Δυστυχῶς τὴν παραδειγματικὴν ταύτην δρᾶσιν τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συνδέσμου, ἀνέκοψεν ὁ πόλεμος καὶ ἡ ἐσωτερικὴ διαμάχη.

Κατὰ τὰ ἔτη 1914, 1915, 1916, 1917 καὶ 1918 κατὰ τύπους μόνον ὑφίσταται καὶ οὐδεμίαν παρουσιάζει ζωὴν.

Τὸ 1919 κινοῦνται μερικὰ παλαιὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου, ἐκλέγεται νέον Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ συζητῆται ἡ ἐπανίδρυσις τῆς Χειροτεχνικῆς Σχολῆς. Ἄλλ' αἱ ἐνέργειαι αὗται εἰς λόγους μόνον περιορισθεῖσαι, ἐνανάγησαν. Διὰ νὰ εἴμεθα δίκαιοι ἢ μόνῃ δρᾶσι τοῦ Συνδέσμου μὲ πρωτοπόρους τοὺς κ. κ. Βαλέριον Καλοκαιρινόν, Βαλέριον Μαρσέλον, Ἰω. Λαπόντε, Ἰω. Κασιμάτην, Ν. Σκορδίην, Π. Καρατζᾶν καὶ τὸν ἀείμνηστον Γ. Φαρδούλην, κατὰ τὰ ἔτη 1919—1921 εἶναι μικρὰ τινα ἔργα καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως.

Τὸ 1921 ἀποφασίζεται νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ αἴθουσα τοῦ Συνδέσμου ὡς θέατρον διαρρυθμιζομένου τοῦ ἐσωτερικοῦ της καὶ κατασκευαζομένης σκηνῆς. Ἡ ἀπόφασις, ἰδίως δὲ ἡ πραγματοποιήσις αὐτῆς, εἶναι ἀξίεπαινος.

Ἄλλ' ἀπὸ τῆς 18ης Μαΐου 1921 μέχρι τῆς 11ης Ἰανουαρίου 1925, λόγῳ θανάτου, ἀναχωρήσεως ἢ ἀποχωρήσεως πολλῶν μελῶν, ὁ Σύνδεσμος λήπει καὶ πάλιν εἰς ἐντελὴ ἀδράνειαν.

Τὴν 11ην Ἰανουαρίου 1925 συνθηροῖσθησαν αὐθορμητῶς πολλοὶ κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ ἀπεφάσισαν τὴν ἐπανίδρυσιν τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συνδέσμου. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ αὐτῆς ὁ Κ. Σύνδεσμος μὲ πρωτοπόρους τοὺς κ. κ. Βαλέριον Καλοκαιρινόν, Ἰουλ. Μαρσέλον, Π. Καρατζᾶν Ἰωάν. Χαρατζᾶν, Γεώρ. Ἀλβανάκη καὶ ἐπὶ κεφαλῇ ὅλων τὸν κ. Σπύρον Στάθην, τὸν ἐμψυχωτὴν καὶ κινήσεως, παρουσιάζει νέαν ἀξιόλογον δρᾶσιν.

Κατεσκευάσθησαν ἐντὸς ἐλαχίστου διαστήματος, θρανία τοῦ θεάτρου ἀξίας 17.000 δραχμῶν. Κατεσκευάσθησαν ἐπίσης ὠραία σκηνικά, ἐγένοντο δεινὰ δεινὰ τεῖται, ἐγένοντο ἐνέργειαι ἀποτελεσματικαὶ πρὸς διατήρησιν τῆς Μητροπόλεως, κατεπολεμήθη ὁ Δάκος ὁ ὁποῖος κατέ-

(Συνέχεια εἰς τὴν σελ. 55)

ΟΙ ΚΥΘΗΡΙΟΙ ΠΕΙΡΑΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΘΗΝΑ

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΥΘΗΡΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τὴν προπαραλθούσαν Κυριακὴν 20 Δεκεμβρίου συνήλθον τὰ μέλη τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Κυθηρίων εἰς τακτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κορνάρου ἀριθ. 4 Α' Γυμνασίῳ θηλέων.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν καὶ ἐπικύρωσιν αὐτῶν ὁ Πρόεδρος κ. Εὐαγ. Ζαντιώτης γνωρίζει εἰς τὴν Συνέλευσιν τὰς ἐνεργείας τοῦ Διοικ. Συμβουλίου ἐπὶ διαφόρων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ζητημάτων.

Ὁ κ. Θ. Στρατηγὸς ζητεῖ ἀπὸ τὸ Πρόεδρεῖον νὰ τῷ δοθῇ, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, ἀντίγραφον τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὑπομνήματος σχετικῶς μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Γυμνασίου, ἵνα παραβάλῃ τοῦτο πρὸς τὸ δημοσιευόμενον ὑπόμνημα εἰς τὸν «Κυθ. Κήρυκα» τὸ ὁποῖον ὡς ἐπληροφορήθη περιέχει ἀνακριβεῖας (Σ. Σ. τὸν θόρυβον περὶ ἀνακριβειῶν ἐδημιούργησεν ἡ ἐφημερὶς «Κυθηραϊκή» ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐξόντωσιν δι' οἰουδήποτε μέσου τοῦ «Κυθ. Κήρυκος»).

Ὁ κ. Ζαντιώτης (Πρόεδρος) ἀπαντῶν λέγει, ὅτι, μετὰ τὸ ὑποβληθέντος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὑπομνήματος καὶ τοῦ δημοσιευθέντος εἰς τὸν «Κυθ. Κήρυκα» ὑφίσταται ἡ ἐξῆς διαφορὰ δηλ. ἐνῶ εἰς τὸν «Κ. Κήρυκα» δημοσιεύεται ἡ λέξις ἀπιφοίτησαν ἀπὸ τὸ Γυμνάσιον Κυθηρίων «ὑπερχίλιοι» μαθηταί, τὸ ὑποβληθέν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὑπόμνημα ἔλεγε «τόσοι καὶ τόσοι». Ἡ διόρθωσις αὕτη, διότι τὸ πρωτότυπον ἔγραφε, ὑπερχίλιοι, ἐγένετο τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀπὸ τὰ μέλη τῶν ἄλλων Συμβουλίων πλὴν τοῦ τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος, ἐπειδὴ ἔπρεπεν ἐπειγόντως νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἀνέλαβε δὲ ὁ κ. Ἰω. Κοντολέων νὰ γνωρίσῃ τοῦτο εἰς τὴν Κυθηραϊκὴν Ἀδελφότητα.

Ὁ κ. Σταμ. Καψάνης ἀπαντῶν ὡς διευθυντῆς τοῦ Κυθηραϊκοῦ Κήρυκος λέγει, — θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἡ ὑπόθεσις αὕτη νὰ μὴ ἐφθανε μέχρι τῆς Γεν. Συνελεύσεως, διότι ὁ δημιουργηθεὶς θόρυβος δὲν εἶχεν ἐλαττήσῃ καλῶς πιστεως. Ἐν πάσει περιπτώσει εἴμαι ὑποχρεωμένος ἐφ' ὅσον ἀνεκινήθῃ τὸ ζήτημα νὰ δώσω τὴν ἐξήγησιν ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ δικαιώσῃ τὸν «Κυθηραϊκὸν Κήρυκα». Μετὰ τὰς συνεννοήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμε ἡ ἐπιτροπὴ ἐξ ὧν τῶν Συμβουλίων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας διὰ τὴν μὴ κατάργησιν τοῦ Γυμνασίου, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, ἀναχωροῦσα ἐκ τοῦ Ὑπουργείου ἀνέθεσεν

εἰς τὸν κ. Διον. Πετρόχειλον νὰ προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν ὑπομνήματος πρὸς ὑποβολὴν εἰς τὸ ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον. Πράγματι τοῦτο καὶ ἐγένετο, καὶ ἀφοῦ ὑπεγράφη παρὰ τοῦ Προέδρου καὶ Γραμματέως τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος καὶ ἐτέθη ἡ σφραγὶς αὐτῆς, ἐστάλη πρὸς ὑπογραφὴν εἰς τὸν Κυθηραϊκὸν Σύνδεσμον καὶ τὸν Φιλεκπαιδευτικὸν Σύλλογον διὰ νὰ ὑπογραφῇ παρὰ τῶν Προέδρων καὶ Γραμματέων καὶ τούτων καὶ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Ἐγὼ ἐδημοσίευσα τὸ ὑπόμνημα εἰς τὸν «Κυθηρ. Κήρυκα» παραλαβὼν τοῦτο ἀπὸ τὸ ἀρχεῖον τῆς «Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος», ἥδη δὲ τὸ πρῶτον πληροφοροῦμαι ὅτι τὸ ἔγγραφον εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἐγὼ ὡς γραμματεὺς τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος εἶχον ὑπογράψει ὑπέστη ἀλλοιώσεις αἱ ὁποῖαι ἔδωσαν ἀφορμὴν νὰ διατυμpanισθῇ ὅτι τὸ δημοσιευθέν εἰς τὸν «Κυθηραϊκὸν Κήρυκα» περιεῖχεν ἀνακριβεῖας. Ὡς γραμματεὺς δὲ τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι τὸ Σωματεῖον Πειραιῶς οὐδεμίαν ἔχει πληροφορίαν ἐπίσημον περὶ τῆς κακοτυχίας τοῦ ἔγγραφου του. Νομίζω κύριοι ὅτι ἐκ τῶν ὀλίγων αὐτῶν θὰ ἐπίσθῃτε ὅτι ὁ Κυθηραϊκὸς Κήρυξ εὐρίσκεται ἐν ἀπολύτῳ τάξει κάπου δὲ ἄλλου θὰ ἔπρεπε νὰ στραφῇτε διὰ νὰ ζητήσητε ἐξηγήσεις, ἐκεῖ ὅπου καὶ ἐγὼ ἀποτείνομαι σήμερον διαμαρτυρόμενος διότι παρὰ τὴν συγκατάθεσίν μου μετεβλήθη τὸ κείμενον εἰς τὸ ὁποῖον εἶχον ὑπογράψει ὑποστάν μάλιστα ἀλλοιώσεις τὰς ὁποίας δὲν ἐγκρίνω.

Ὁ κ. Θ. Στρατηγὸς λέγει ὅτι «ὁ Κ. Κήρυξ» εὐρίσκεται ἐν ἀπολύτῳ τάξει καὶ παρακαλεῖ ὅπως μὴ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τοῦτ' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνουν τὰ πλείστα τῶν παρισταμένων μελῶν.

Μετὰ τοῦτο ἡ Συνέλευσις εἰσέρχεται εἰς τὸ δεύτερον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸ ὁποῖον εἶναι, ἐκλογὴ ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς.

Γίνεται μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορία διὰ τὴν ἀνάδειξιν τριῶν τακτικῶν καὶ δύο ἀναπληρωματικῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, μετὰ τὴν διαλογὴν τούτων προέκυψεν ὅτι ἔλαβον οἱ ἐξῆς τὰς ἑνάντι αὐτῶν ψήφους.

Δημήτριος Πατρίκιος ψήφους	9
Θ. Στρατηγὸς	» 9
Τζ. Παναγιωτόπουλος	» 7
Σταμ. Καψάνης	» 7
Γ. Γλυτσὸς	» 4

Ἡ τρίτη θέσις διὰ τὰ τακτικὰ μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς διεξεδιζήθη παρὰ τῶν λαβόντων τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν

ψήφων κ. κ. Τζ. Παναγιωτοπούλου καὶ Σταμ. Καψάνη, διὰ τοῦτο καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν κληρωτὶδα τὰ ὀνόματα ἀμφοτέρων ἐκ τῆς ὁποίας δὲ τὸ ἀνασυρθὲν ψηφοδέλτιον ἀνέδειξεν ὡς τρίτον τακτικὸν μέλος τὸν κ. Τζ. Παναγιωτόπουλον, οὕτω δὲ ὁ κ. Στ. Καψάνης μετὰ τοῦ Γ. Γλυτσὸς ἀπέμειναν τὰ ἀναπληρωματικὰ μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς.

ΑΧΡΗΣΤΕΥΣΙΣ ΠΛΟΙΩΝ

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς καὶ μετὰ τὰς ἐπενεχθείσας τροποποιήσεις ὑπὸ τῆς γερούσιας ἐψηφίσθη ἐν τῷ συνόλῳ του τὸ νομοσχέδιον «περὶ μέτρων προστασίας τῆς ἐπιβατηγῆς ναυτιλίας». Κατὰ τὰς διατάξεις τούτου ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου 1932 ἀχρηστεύονται πάντα τὰ ἐπιβατηγὰ ἑλληνικὰ πλοῖα χωρητικότητος ἀνωτέρως τῶν 100 κάρων καὶ ἡλικίας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἢ ἐτῶν πλῆρων. Μεταξὺ τούτων καταλέγονται καὶ τὰ ἐκτελοῦντα τὴν ἀγονον γραμμὴν Κυθήρων «Λακωνία» τῆς Λακωνικῆς Ἀτμοπλοῦας καὶ «Νικόλαος Κ.» τοῦ συμπόλιτου κ. Γ. Κατράκη.

ΠΡΟΕΚΚΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τὴν προπαραλθούσαν Παρασκευὴν 18 Δεκεμβρίου περὶ τοὺς 150 περίπου συμπόλιται μας συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν Σταδίου Ξενοδοχεῖον «Ἀττικόν» τοῦ συμπόλιτου μας κ. Κασμάτη, ἵνα συζητήσωσιν περὶ τοῦ ὑποδεικτέου προσώπου ὡς διαδόχου τοῦ μακαρίτου Στάη. Μετὰ θυελλώδη συζήτησιν αἱ γνώμαι διεσπάρθησαν, οὐδεμίαν θετικὴν ἀποφάσεως ληφθείσης.

ΑΓΟΡΑ ΠΛΟΙΟΥ ΠΑΡΑ ΚΥΘΗΡΙΩΝ

Εἰμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν ὅτι, ὁ μὰς γνωστὸν συμπολιτὴν μας εὐρίσκεται εἰς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ἀγορὰν ἀτμοπλοῦς πολυτελεστάτου καὶ ἡλικίας κατωτέρως τῶν 20 ἐτῶν τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους θέλει ἐκτελεῖ τὴν συγκοινωνίαν Πειραιῶς-Κυθήρων καὶ λοιπῆς Πελοποννήσου.

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΣΙΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΟΔΟΣ ΤΣΑΜΑΔΟΥ ΑΡ. 27

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Ο...ΜΕΤΑ ΧΡΙΣΤΟΝ, ΠΡΟΦΗΤΙ·ΚΟΣ

ΚΑΖΑΜΙΑΣ ΤΟΥ 1932

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

‘Ο πρώτος μὴν τοῦ ἔτους.

‘Ο ἥλιος κατ’ αὐτὸν εὐρίσκεται εἰς τὸν ὕδροχόν συμβολίζοντα τὴν εὐθυμίαν· ἡ εὐθυμία χήρα «Κυθηραϊκή» εὐρίσκεται εἰς τὸ στοιχεῖον τῆς. Εὐθυμεῖ συνεχῶς καὶ διὰ πᾶν ἔργον τοῦ ὁποῖου δὲν ἔχει ἡ ἰδίᾳ τὴν πρωτοβουλίαν.

Ἀρχονται αἱ διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ἔνωση τῶν διαφόρων Κυθηραϊκῶν Σωματείων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

‘Ο κ. Γρηγόριος Κασσιμάτης δικηγόρος κυκλοφορεῖ πεντάτομον ἔργον τοῦ μετὰ τὸν τίτλον· «Τ’ ἀγαθὰ τῆς δι’ ὀλίγων διατυπώσεως τῶν διανοημάτων μας». Διὰ τῶν δέκα πέντε χιλιάδων σελῶν τοῦ βιβλίου τοῦ ἀποδεικνύει ὅτι τὰ πολλὰ λόγια εἶναι... φτώχεια, ἐνῶ μὲ λίγες λέξεις δυνάμεθα τὸ αὐτὸ νὰ διατυπώσωμεν.

Ἐξακολουθοῦν οἱ ἔρανοι διὰ τὸ λιμάνι τῆς Φυρῆς ἄμμου. ‘Ο μηχανικὸς ἀναχωρήσας ἐκ Πειραιῶς, μετὰ τὸν σκοπὸν ὅπως κατέλθῃ διὰ τὸ ζήτημα τοῦ λιμένος τῆς νήσου μας, διέρεται, ἀπλῶς, τῶν Κυθηρῶν λόγῳ κακοκαιρίας, καὶ ἀποβιβάζεται εἰς Γύθειον ἔνθα καὶ κάμει δηλώσεις ὅτι θὰ κατέλθῃ τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς Κύθηρα διὰ νὰ μελετήσῃ τὸ δυνατόν τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμανίου.

‘Ο κ. Ἀντώνιος Λεβούνης διαπρεδῶν τὰς περὶ τὸ ὄνομα τοῦ πληροφωρίας περὶ δὴθεν ὑποψηφιότητός του κατὰ τὰς προσεχείς ἐκλογάς, δηλοῖ ὅτι ἀρκεῖται εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τοῦ Κυθ. Συνδέσμου Ἀθηνῶν, οὐδέποτε δὲ διανοήθη νὰ πολιτευθῇ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Αἱ συζητήσεις διὰ τὴν ἔνωση τῶν Σωματείων ἐξακολουθοῦν. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ καταστατικοῦ ἀποφασίζουν νὰ...καθήσουν νὰ σκεφθοῦν περὶ τῆς διατυπώσεως τοῦ Καταστατικοῦ.

Τὰ Μυῖα πανηγυρίζουν τὴν συμφιλίωσιν τῶν κ. κ. Ἰωάννου Πρωτοπάλτου καὶ Ἐμμ. Σκλάβου. Διὰ τὸ μέγα τοῦτο γεγονός· ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος παραθίγει ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὸ ὁποῖον παρακάθονται μεταξὺ ἄλλων καὶ οἱ κ. κ. Π. Τσιτσιλίας Βουλευτῆς καὶ Βρ. Κασσιμάτης δημοδιδάσκαλος.

Αἱ Κυθηραϊκαὶ ἐφημερίδες «Φωνὴ τῶν Κυθηρῶν» καὶ «Κυθηραϊκή» προβαίνουν εἰς τὴν ἐκδοὺν περιοδικῶς τοῦ ἔργου. Ἐκδίδουν βιβλίον... καλῆς συμπεριφορᾶς ἀσχολούμενα ὡς εἰς τὸ πλεῖστον μετὰ τὴν ὀρεγμένην στάσιν τῶν δημοσιογράφων ἐναντι τῆς ἐμφανιζομένης τὸ πρῶτον νέας ἐφημερίδος.

‘Ο χορὸς τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συνδέσμου γίνεται καὶ πάλιν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας εἰς τὸ Θέατρον «Κεντρικόν».

Εἰς τὸν Καραβῆ, καίγεται κυριολεκτικῶς τὸ πελεκουδί. Πλήθος προσκνητῶν προσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Χαράλαμπος. Οἱ καλοὶ λόγοι διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς κωδωνοστασίου τοῦ ναοῦ συγκεντρώνουν καὶ ἐκ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν προσκνητὰς.

Ἡ ἐπιτροπὴ κατασκευῆς λιμένος Διὰ κ. ὀφτεῖ τὰς ἐργασίας τῆς ἐλλείπει... σὺμ-πνοίας.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Εἰς τὸν Ποταμὸν ἰδρύεται νέα Τράπεζα «Μανταφούνη», Παύλου καὶ Σια» κεφάλαια δρίζονται αἱ καταθέσεις τῶν Κυθηρῶν.

Μετ’ ἐπιτάσεως συζητεῖται ἡ ὑπόδειξις ὡς

ἀριστίνδην γερουσιαστοῦ τοῦ τέως προέδρου τῆς Κοινότητος Ποταμοῦ κ. Γ. Κορωναίου.

Εἰς τὸ Ἀκταῖον γίνεται καὶ ἑφέτος ὁ χορὸς τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος Πειραιῶς. Τὸ ἐξαιρετικὸν κέφι διακόπτει ἐπεισὸδιον μεταξὺ τοῦ Προέδρου τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐφημερίδος «Κυθηραϊκή».

Τοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς κρατεῖ ἐν συγκινήσει καταπληκτικὴ ἐφεύρεσις Κυθηρίου. ‘Ο συμπολίτης φωτογράφος Πειραιῶς Σπυρίδων Ψαλλιδᾶς ἐφευρίσκει νέον τρόπον φωτογραφίσεως διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσεως σκοτεινοῦ θαλάμου φέροντος ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς ὀψεως φακὸν ἐντάσεως ἐπὶ δὲ τῆς ἀντιστοίχου εὐαίσθητον ὕελον.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Ἡ Ἀγγλοαμερικανικὴ Τράπεζα καλεῖ τοὺς καταθέτας συμπολίτας μας ὅπως ἀναλάβωσι τὰς καταθέσεις των. Γενομένου ἰσολογισμοῦ τῶν κερδῶν τῆς προκύπτει μέγα κέρδος ἐκ τοῦ πόλου τὸ μεγαλύτερον ποσὸν διαθέτει διὰ τὴν κατασκευὴν λιμένος.

Ἡ «Φωνὴ τῶν Κυθηρῶν» κυκλοφορεῖ σοβαρά, καὶ ἡ «Κυθηραϊκή» χωρὶς ὕβρεις.

‘Ο Βουλευτῆς κ. Παν. Τσιτσιλίας ἀναχωρεῖ αἰφνιδίως δι’ Αὐστράλιαν καὶ Ἀμερικὴν πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Γυμνασιακοῦ μεγάρου Κυθηρῶν. ‘Ο Γυμνασιάρχης κ. Σπυρ. Στάθης εὐχαριστεῖ τοῦτον διὰ τῆς «Κυθηραϊκῆς», κατὰ τινὰ δὲ Συνέλευσιν τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συνδέσμου Κυθηρῶν προτείνει τὴν ἐπὶ ἐξόδων τοῦ Συλλόγου κατασκευὴν τῆς προτομῆς τοῦ ἐνθέμου τούτου ὑποστηρικτοῦ καὶ τὴν τοποθέτησιν αὐτῆς ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Γυμνασίου.

Ἀνακαλύπτεται χρυσορυχεῖον ἐν Κυθήροις, οἱ συμπολίται τοῦ ἐξωτερικοῦ κατέρχονται εἰς τὴν νήσον μας πρὸς εὐρεσιν... τύχης.

ΜΑΪΟΣ

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς συντάξεως Καταστατικοῦ τῆς Ἐνώσεως διατυπώνει τὸ πρῶτον ἀρθρον τοῦ Καταστατικοῦ ἔχον οὕτως:

Ἀρθρον Ιον. «Μετὰ φόβου Θεοῦ, ἰδρύεται Κυθηραϊκὸν Σωματεῖον φέρον τὸν παραστατικώτερον τίτλον· «Κυθηραϊκοφιλεκατασκευαστικὸν Ἀδελφότης Ἀθηνῶν Πειραιῶς».

Κατὰ τὴν μὴνα τοῦτον ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τοὺς διδύμους ἐμπνεόντας τὴν φιλίαν. Οἱ Τάμεις τῶν Κυθηρῶν «Κυθηραϊκή» δηλοῦν δημοσίως καὶ ἄνευ ὄρων φιλίαν πρὸς τὸν «Κυθηραϊκὸν Κήρυκα» τὸν ὁποῖον κατὰ Δεκέμβριον 1931 ἐδυσκολεύοντο νὰ χαρακτηρίσουν φίλον.

‘Ο πρωθυπουργὸς κ. Ε. Βενιζέλος μετ’ ὀλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, κατέρχονται εἰς Διακόφτι διὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ δρόμου καὶ θεμελιῶσιν τῆς νέας πόλεως ὀνομαζομένης «Τσιτσιλιούπολις». Τοὺς ἐπισημοὺς προσφανεῖ ὁ τέως Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ποταμοῦ κ. Γεωργ. Κορωναῖος φουστανελλοφορῶν. ‘Ο κ. Γεωργ. Κασσιμάτης κλαίει ἀπὸ... χαρὰν ὁ δὲ κ. Ἰωάν. Νοταρὰς δέχεται ἀπασιμόν ἀπὸ τὸν κ. Πρωθυπουργόν.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Οἱ ἱερεῖς τῆς νήσου μας κηρύσσουν ἀπεργίαν πείνης, εἰς ἐνδειξιν διαμαρτυρίας διὰ τὴν μὴ ψήφισιν εἰσέτι τοῦ ἐνοριακοῦ νό-

μου. ‘Ο κ. Γρηγόριος Κασσιμάτης δικηγόρος ὑπεραμυνόμενος, ὡς γνωστὸν, τῶν δικαιωμάτων τῶν ἱερέων, δι’ ἐπείγοντος τηλεγραφημάτων τοῦ ὑπόσχεται ὅτι ἡγγικεν ἡ ὥρα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου.

Οἱ Σύμβουλοι τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος κ. κ. Πολυχρ. Καψάνης καὶ Μηνᾶς Τζωρτζόπουλος ἀμφότεροι ἱατροί... δὲν πηγαίνουν στὸ Παρίσι.

Μέλος τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἔνωση τῶν Σωματείων μας παρακολουθοῦν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ ἀστερισμοὺς τοῦ στερεώματος, προτείνει ὅπως καθορισθῇ διὰ τὴν σφραγίδα τοῦ νέου Σωματείου ὁ καρκίνος ὡς ἔμβλημα ἐφ’ ὅσον αἱ διαπραγματεύσεις τελειώνουν αἰσίως κατὰ μῆνα Ἰουνίου καὶ κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τὸν Κυρκιον. — ‘Ο κ. Δημ. Στάης ἡ Ἀσπρονύχης θεωρεῖ τοῦτο προσβολὴν διότι ὁ Καρκίνος συμβολίζει τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ κατηγανακτισμένους ἐξ απολύει τοὺς κεραυνούς του. Οἱ ἀντιδρώντες συμπολίται μας κεραυνοβολοῦνται· εἰς ἐνδειξιν πένθους διακόπτονται αἱ ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ δεσποινὴς Ἑλένη Καρύδη δικηγόρος παύει νὰ «τραγουδᾷ τὴν πατρίδα τῆς» καὶ ἀρχίζει νὰ τὴν... βρίζῃ.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Τετρακόσιοι εἴκοσι συμπολίται ἐκτίθενται ὡς ὑποψήφιοι διὰ τὰς προσεχείς βουλευτικὰς ἐκλογάς.

Ἡ ἔνωση τῶν Σωματείων πραγματοποιεῖται. Ἐδρᾷ ὀρίζεται τὸ... Μοσχάτον Νέου Φαλήρου. Τὸ Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἀπὸ τρεῖς Προέδρους, ἑξ Ἀντιπροέδρους, τρεῖς Ταμίας, τρεῖς Γενικοὺς καὶ ἑξ Εἰδικούς Γραμματεῖς, καὶ εἴκοσι τέσσαρας συμβούλους. Κατὰ τινὰ ἀκροτελεῦσιν διάταξιν τοῦ Καταστατικοῦ παρέχεται ἡ εὐχέρεια εἰς τὸ Συμβούλιον ὅπως ἐφ’ ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐνώσεως δὲν... ἐπαρκεῖ διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Συμβουλίου παραλαμβάνονται καὶ ἐκ τῶν... ἐν Ἀθήναις ἡ Πειραιῇ Ἑπτανησιακῶν Σωματείων. Προϋποτιμήθησαν μέλη τῶν Ἑπτανησιακῶν Σωματείων διότι ξένα μέλη δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνουν κολῶς καὶ κολῶς.

Οἱ φίλοι τοῦ κ. Παν. Τσιτσιλίου, ὑποψηφίου καὶ πάλιν κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἐπιτύχωσιν τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἱκανοποιῶν τὰς σπουδαιότερας ἐπιθυμίας τῆς νήσου μας. Ἀφ’ ἐνός προβαίνουν εἰς τὴν κατασκευὴν ὁδοῦ ἐνοῦσης ἀπ’ εὐθείας... τὰ Κύθηρα μετὰ τὸν Πειραιᾶ, ἀπ’ ἐτέρου δὲ κατεσκευάζουσι λιμένα εἰς Κύθηρα ἱκανοποιούντα πᾶσαν ἐπιθυμίαν διὰ τοῦ ἐξῆς τρόπου. Φέρον εἰς Κύθηρα μεγίστην φορηγίδα ἱκανοῦ βάθους καὶ σχήματος πετάλου ἐντὸς τοῦ ὁποῦ θὰ λιμενίζονται τὰ ἐκ Κυθηρῶν διερχόμενα ἢ εἰς Κύθηρα καταπλέοντα πλοῖα. ‘Ο νέος ἰδιόρρυθμος λιμὴν ἔχει τοῦτο τὸ πλεονέκτημα, ὅτι δύναται νὰ ἱκανοποιῇ τὴν ἐπιθυμίαν παντός συμπολίτου, μεταφερόμενος εἰς Ἀγίαν Πελαγίαν, Φυρῆν Ἀμνον, Ἀγ. Νικόλαον, Πλατεῖαν Ἀμνον, Ἀγ. Πατρικίαν, Διακόφτι καὶ Λιμνάρια κατὰ τὴν 15 Αὐγούστου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Μονῆς Μυρτιδίων παρατεῖται ἐλλείπει... προσκνητῶν.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διεξάγονται μετὰ πλείοματος ἐν Κυθήροις. Μετὰ τὴν διαλογὴν τῶν ψηφοδελτίων τ’ ἀποτελέσματα φέρουσιν ἐπιτυχόντα... μὴ Κυθηρίων.

Τὸ νέον Σωματεῖον διοργανώνει ἐκδρομὴν εἰς Κύθηρα. Διοργανωτὴς ὀρίζεται ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀχιλλεῖος Κρίθαρης, ἡ ἀποβίβασις γίνεται εἰς τὴν... Χύτραν.

Ἡ «Φωνὴ τῶν Κυθήρων» παρέχει δῶρα εἰς τοὺς ἀναγνώστας της. Οἱ κάτοχοι ὀρισμένου ἀριθμοῦ ἡμερομηνιῶν λαμβάνουν εἰσιτήριον ἐνὸς ταξιδίου μετ' ἐπιστροφῆς εἰς Κύθηρα, μὲ λιμένα προσεγγίσεως τὸ Διακόφτι.

Ἐπίσης ἡ «Κυθηραϊκὴ» ἀκολουθοῦσα τὴν «Φωνὴν τῶν Κυθήρων» δίδει ὡς δῶρον εἰς τοὺς συνδρομητὰς της βιβλίον περὶ τῆς πολιτικῆς δράσεως τοῦ κ. Π. Τσιτοῖλιου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ὁ κ. Παν. Τσιτοῖλιας ἀποτυχὼν κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ἐπιδίδεται εἰς τὴν κατὰσκευὴν δηλητηρίων, ὁμοίων πρὸς τὰ δοθέντα εἰς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον.

Ὁ κ. Διον. Πετρόχειλος γίνεται καὶ πάλιν στόχος τῆς «Κυθηραϊκῆς». Ἀγανακτεῖ κατ' αὐτῆς, ὑποβάλλει μῆνυσιν καὶ κατόπιν τὴν ἀποσύρει.

Ὁ κ. Παν. Στάθης λαμβάνει... τηλεγραφικὴν ἐντολὴν παρὰ τῶν ἐν τῇ νήσῳ μας Συλλόγων ὅπως ἐκφωνήσῃ λόγον ἐν Ἀθῆναις κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Μυρτιδιωτίσεως.

Ὁ κ. Γεωργ. Στρατηγὸς δικηγόρος ἀσπάζεται τὸν Βουδισμὸν καὶ ἰδρύει λέσχην Βουδιστῶν ἐν Ἀθῆναις.

Τὸ Νέον Σωματεῖον κάμει τὴν πρώτην του ἐμφάνισιν. Ἐορτάζει τὴν μνήμην τῆς Μυρτιδιωτίσεως εἰς τὸν ἐν... Παλαιῶ Φαλήρῳ ναὸν τῆς Ἀγίας Βαρβάρας. Διὰ πρώτην φορὰν εἰσάγεται εἰς ἐορτὴν κατὰ τὴν ἀρετοκλασίαν, ἄρετος Κυθηραϊκῆς κατασκευῆς, οἱ προσκυνηταὶ γλύφοντες τὰ δάκτυλά των μακαρίζουν τοὺς δημιουργοὺς τῆς Ἐνώσεως διότι κατῳρθώσαν μὲ τὴν ἔνωσιν νὰ κάμουν κάτι, ποῦ διηρημένοι δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ ἐπιτύχωσι.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ἡ ἔνωσις τῶν Σωματείων διατρέχει κίνδυνον διαλύσεως, λόγῳ διαφωνίας τῶν ἀντιπροέδρων.— Τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐργασίας ἀρχίζει νὰ κρημνίζεται ὁ κ. Ἰωάν. Μαλᾶνος διαθέτει ὅλα τὰ οἰκοδομησима ὑλικά τῆς μάνδρας του διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν θεμελίων τοῦ κινδυνεύοντος Σωματείου. Ὁ κ. Γεωργ. Κατσούλης, λάτρης τῆς ἐνώσεως, κλαίει ἀπαρηγόρητα.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ὁ καθηγητὴς κ. Γεωργ. Φωτεινὸς παραδίδει ἐγκαταλείπει τὸ ἀξίωμα «ἡ ἰσχὺς ἐν τῇ ἐνώσει» καὶ πρεσβεύει τὸ «ἕνας κοῦκος δὲν φέρνει καλοκαίρι». Κατόπιν τούτου ῥίπτει τὴν ιδέαν τῆς δημιουργίας σωματείων Κυθηραϊκῶν εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ χωρία τῆς Ἀττικῆς.— Τὸ Συμβούλιον τοῦ Σωματείου ἀρχίζει τὰς συζητήσεις διὰ τὴν... διατίθειν τοῦ Σωματείου καὶ πολλαπλασιασμὸν τῶν Κυθηραϊκῶν ὀργανώσεων, ἡ δὲ «Κυθηραϊκὴ» ξεσπαθώνει εἰς ἔκτακτον ἐκδοσιν ἀπειλοῦσα διὰ... θανάτου τοὺς ἀντιδρώντας κατὰ τῆς... διαρρέσεως.

Ὁ «Κυθ. Κήρυξ» συμπληρώνων ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του δέχεται δῶρα ἀπὸ τοὺς...

ΤΣΙΡΙΓΩΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Ἡ ΣΑΡΔΕΛΑ ΠΟΥ ΕΚΕΛΑΪΔΗΣΕ!!.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ Α!

Κάποτε ἕνας πολὺ πλούσιος Μανιάτης ἄκουσε κάποιον ξένον νὰ κἀνηπολοῦς ἐπαίνους στὴν καρδερίνα γιὰ τὸ ὠραῖο κελαῖδημά της καὶ ἐπεθύμησε καὶ αὐτός, χωρὶς νὰ ξέρῃ τί λογῆς πρᾶμα εἶναι αὐτὴ ἡ «καρδερίνα», νὰ ἀποκτήσῃ μιὰ, δίνοντας γιὰ αὐτὴν ὅσο-όσο.

Ἐστειλε λοιπὸν ἀνθρώπους του μὲ ἄφθονα χρήματα σ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Μάνης μὲ τὴν ἐντολὴν, ὅπου βροῦνε καρδερίνα νὰ τὴν ἀγοράσουν καὶ νὰ τοῦ τὴν φέρουν.

Οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ ἀφοῦ γύρισαν ὅλη τὴν Μάνη ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι, λέγοντάς του πὼς πουνενὰ δὲν μπόρεσαν νὰ βροῦν «καρδερίνα».

Ὁ πλούσιος Μανιάτης ὅμως ἤθελε καλὰ καὶ σώνει νὰ βρῇ «καρδερίνα». Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ψάξῃ καὶ στὰ γειτονικά τῆς Μάνης μέρη. Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐπεσκέφθηκε τὸ Τσιρίγο.

Γύρισε ὅλα τὰ χωριά τοῦ νησιοῦ μὰ πουνενὰ δὲν κατῳρθώσε νὰ βρῇ «καρδερίνα».

Ὅταν τέλος ἀπογοητευμένος ἐπρόκειτο νὰ φύγῃ, ἔρχεται ἕνας Τσιριγώτης καὶ τοῦ λέει:

— Ἐμαθα ἄρχοντά μου πὼς γυρεύεις νὰ ἀγοράσῃς μιὰ καρδερίνα. Ἐγὼ λοιπὸν ἔχω νὰ σοῦ φέρω μιὰ.

Ὁ Μανιάτης ἐνθουσιασμένος τοῦ εἶπε νὰ τοῦ τὴν φέρῃ στὸ καράβι του καὶ πὼς θὰ τὸν πληρώσῃ καλὰ.

Ὁ Τσιριγώτης εἶχε μάθῃ ὅτι ὁ Μανιάτης δὲν ἤξερε τί πρᾶμα εἶναι ἡ καρδερίνα. Τὴν ἄλλη μέρα λοιπὸν παρουσιαζόταν στὸ καράβι μὲ μιὰ σαρδέλλα κλεισμένη σ' ἕνα μεγάλο κλουβί. Ὁ πλούσιος Μανιάτης, κατευχαραστημένος ἐπειδὴ τέλος πάντων κατῳρθώσε νὰ βρῇ μιὰ «καρδερίνα», τὴν πῆρε ἀμέσως καὶ διέταξε νὰ μετρήσουν στὸν Τσιριγώτῃ τὸ ποσὸν ποῦ ζήτησε!.

Δαναοὺς, «Φωνὴ τῶν Κυθήρων καὶ «Κυθηραϊκὴ».

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Σκέψις τῆς διευθύνσεως τοῦ «Κυθηραϊκοῦ Κήρυκος» διὰ τὴν κατασκευὴν νέου Καζαμίου διὰ τὸ ἐπόμενο ἐτος, ἐξαντλεῖται μὲ χειρὸς τῆς ἀποπειράς διότι ὁ ἐνοκῆψας βαρὺς χειμὼν ἐν Ἑλλάδι ἐξουδετερώνει τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεώς του.

Ὁ «Κυθηραϊκὸς Κήρυξ» εὐχεται εἰλικρινῶς καὶ πάλιν πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς συμπολίτας του τὸ ἐπόμενο ἐτος νὰ διέλθωσιν ἐν ὑγείᾳ.

Ἐπειτα τοῦ εἶπε νὰ τὴν βάλῃ νὰ κελαδήσῃ.

Ὁ Τσιριγώτης ὅμως τοῦ ἀπῆντησε πὼς οἱ καρδερίνες μόνον μέσ' στὰ σπῖτια κελαϊδοῦν, καὶ πὼς ὅταν μὲ τὸ καλὸ φτάσῃ σ' ἄρχοντικό του νὰ κρεμῇ σὴν ψηλὰ τὸ κλουβὶ καὶ τότε ἀμέσως ἡ «καρδερίνα» θὰ κελαδήσῃ.

Ὁ Μανιάτης τὸν πίστεψε καὶ ἀφοῦ τὸν χαιρέτησε ἔφυγε μὲ τὸ καράβι του γιὰ τὴν Μάνη, ἐνῶ ὁ Τσιριγώτης γύριξε στὸ χωριό του κουνουνίζοντας μ' εὐχαρίστησι τὰ φλωριά ποῦχε στὴν τσέπη του καὶ γελώντας μὲ τὴν καρδιά του γιὰ τὸ πάθημα τοῦ πλούσιου Μανιάτη.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ Β!

Κάποτε σ' ἕνα πλούσιο Ἀθηναϊκὸ σπίτι ὑπηρετοῦσε ἕνας Τσιριγώτης.

Μιὰ μέρα τ' ἀφεντικότητου τοῦ δώσε λεπτὰ καὶ τοῦ εἶπε νὰ ψωνίσῃ διάφορα πράγματα γιὰ τὸ σπῖτι. Μαζὶ μὲ τὰλλα τοῦπε νὰ πάρῃ μερικὲς σαρδέλες καὶ ἕνα κλουβὶ γιὰ νὰ βάλουν μέσα μιὰ καρδερίνα ποῦ εἶχαν ἀγοράσει. Ὁ ὑπρέτης, πῆγε, ἀγόρασε πρῶτα τὸ κλουβὶ καὶ μετὰ πέρασε καὶ ἀπ' τὸ μπακάλικο γιὰ νὰ πάρῃ καὶ τ' ἄλλα ψούνια ποῦ τοῦχε παραγγεῖλλε τ' ἀφεντικό του.

Τὰ ψούνια ὅμως ἦσαν πολλὰ καὶ ἔπειθ' ὁ ὑπρέτης δὲν μποροῦσε νὰ τὰ βαρύνῃ ὅλα μαζί, ἄνοιξε τὸ ἀδειανὸ κλουβὶ καὶ ἔβαλε μέσα τὶς σαρδέλλες.

Ἐπειτα πῆρε τὸ κλουβὶ στὸ ἕνα χεῖρ καὶ σ' ἄλλο τ' ἄλλα πράγματα καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ σπῖτι.

Στὸν δρόμο ποῦ πῆγαινε τὸν συνήνησε κάποιος γνώριμός του. Τὸν χαιρέτησε καὶ ἔπειτα γιὰ νὰ τὸν πειράξῃ τοῦ λέει:

— Τί εἶν' αὐτὰ τὰ πράγματα βρὲ Λημήτη, γιὰ νὰ κελαϊδήσουν ἔβαλες τὶς σαρδέλλες μέσ' στὸ κλουβί;

Αὐτὰ τὰ λόγια τάκουσαν μερικοὶ διαβάτες. Ρώτησαν καὶ ἀφοῦ ἔμαθαν ποιὸς ἦταν ὁ ὑπρέτης διέδωσαν ὅτι «ὁ Τσιριγώτης» ἔβαλε τὴν σαρδέλλα στὸ κλουβὶ νὰ κελαϊδήσῃ.

ΓΕΩΡΓ. Σ. ΛΕΟΝΤΑΡΑΚΗΣ

Η ΚΥΘΗΡΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΚΡΙΣΙΣ

Τού κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗ, δικηγόρου, διδάκτορος
των Νομικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών του
Πανεπιστημίου των Παρισίων.

Ο κόσμος ολόκληρος σφαδάζει, από δύο χρόνια τώρα, υπό τα πλήγματα μιας πρωτοφανούς οικονομικής κρίσεως, που όσο πάει και χειροτερεύει... Χώραι, που άλλοτε διετήρουν ανθούσας βιομηχανίες και κατώρθωναν να καθιστούν τον βίον των πολιτών των ευχάριστον με τα υψηλά ήμερομίσθια και όλες τις ευκολίας ενός προχωρημένου πολιτισμού, παρουσιάζουν σήμερα το απελπιστικόν θέαμα της βιομηχανικής νέκρωσας και της οικονομικής συμφοράς. Άλλαι χώραι, που, απερίσπαστοι άλλοτε από την φροντίδα της παρακολούθησεως της εθνικής των οικονομίας, έπεδίδοντο εις έντατικές προσπάθειας πολιτικής επικρατίσεως, αναγκάζονται σήμερα υπό την πίεσιν της ανάγκης να εγκαταλείψουν και όνειρα εθνικά και έλπίδας πολιτικές και επιδιώξεις ιμπεριαλιστικές και να επιδοθών με προσοχήν εις τό έργον της άμύνης κατά της ένσκηψιάς οικονομικής λαίλαπος.

Και όμως πάνω απ' όλες αυτές τις συμφορές άμυαλοι πολιτικάντηδες και κούφιοι εκμεταλλευταί προβάλλουν εις όλον τον κόσμον με τό πρόγραμμα να σώσουν την κατάστασιν εφαρμόζοντες λύσεις των άκρων. Ένθ' από την μίαν γωνίαν της Εύρώπης τό μολοσεβικόν φόβητρον με τας δλεθρίας του συν. πείας προκαλεί τον άλόγιστον φόβον των μὲν διά κάθε κοινωνικήν μεταρρυθμίσιν και την άνόητον πίστιν των άλλων διά μίαν καλύτεραν αύριον, από την άλλην πλευράν αδιάντροπος και κυνικός ό διεθνής φασισμός με τας συνδικαλιστικές του παρωδίας προσελκύει έν τούτοις καθ' ημέραν και περισσότερους όπαδούς, χωρίς συνείδησιν και χωρίς κρίσιν, και δὲν άφίνει να έννοηθῇ εις όλην της την εύρύτητα μία στοιχειώδης και αναμφισβήτητος αλήθεια: Ότι ή παγκόσμιος κρίσις είναι φαινόμενον οικονομικόν και όχι πολιτικόν και ότι συνεπώς τα φάρμακά της πρέπει να αναζητηθών εις όλον τον κόσμον—και εις την Έλλάδα—εις την οικονομίαν και όχι εις την πολιτικήν.

Λιότι πράγματι, τί είναι εις την άπλουστέραν της ανάλυσιν μία οικονομική κρίσις; Είναι ή δυσαρμονία μεταξύ της παραγωγής και της καταναλώσεως. Ένθ' από την μία μεριά παράγονται πολλά προϊόντα, βιομηχανικά, γεωργικά κλπ., από την άλλη μεριά ή κατανάλωσις είναι πολύ μικροτέρα και τα πράγματα μένουν άπώλητα. Πράγμα που επιφέρει την πτώσιν των τιμών, τό κλείσιμον πολλών επιχειρήσεων, την καταστρο-

φήν πολλών οικονομικών οργανισμών, και—last but non least—την άνεργίαν. Προέρχεται δὲ ή κρίσις, δηλαδή ή δυσαρμονία μεταξύ της παραγωγής και της καταναλώσεως από τό γεγονός ότι εις την σημερινήν σύνθεσιν της κοινωνίας κάθε παραγωγός είναι έλεύθερος να ρυθμίζει την παραγωγήν του αναλόγως του ύποτιθεμένου συμφέροντός του, χωρίς να εξετάζῃ αν και ό γείτονάς του κάμνει τό ίδιο, και έτσι εις τό τέλος εμφανίζεται ρίπτων εις την αγοράν άφθονα έμπορεύματα τό όποια προστιθέμενα εις εκείνα που παρήγαγον οι άλλοι παραγωγοί οδηγούμενοι και αυτοί από τό ίδιο έλατίριον του ύποτιθεμένου συμφέροντός των, υπερβαίνουν κατά πολύ την ποσότητα που άντέχει να καταναλώσῃ ό κόσμος. Παρουσιάζεται δηλαδή τό ίδιο φαινόμενον που εμφανίζεται με τό άναμμα ενός τζακιού. Εις την άρχήν, τά ξύλα που βάζουμε δὲν δίδουν μεγάλην θερμάνσιν διότι δὲν έχουν άνάψει.

Έν τούτοις, νομίζοντας ότι δὲν είναι άρκετά, βάζουμε και άλλα για να ζεσταθώμε μια ώρα γρηγορώτερα, έως ότου στο τέλος άνάβουν όλα και προκαλούν θερμότητα τόσο υπερβολικήν ώστε δὲν μπορούμε να την υποφέρωμεν. Τό ίδιο συμβαίνει και με την παραγωγήν. Εις την εποχήν της άκμης, όσον ή ζήτησις των έμπορευμάτων αυξάνει, όλοι προσπαθών να παράγουν άντι πάσης θυσίας, έστω και αν κοστίζουν περισσότερο, άφθονώτερα έμπορεύματα. Άλλά με την άφθονίαν αυτών ή κατανάλωσις κάμπτει, αι τιμαί πίπτουν και έπέρχεται ή κρίσις.

Αί κρίσεις δὲν είναι φαινόμενα άγνωστα εις την οικονομικήν επιστήμην. Τούναντίον, από τότε που ή κοινωνία διεμορφώθη κεφαλαιοκρατικώς και ήρχισεν ή εκβιομηχάνισις των διαφόρων οικονομικών, δηλαδή από τό 1825 και έδωθε, αι οικονομικαί κρίσεις διεδέχοντο αλλήλας κατά χρονικά διαστήματα ποικίλοντα μεταξύ έννέα και ένδεκα έτών. Τόση μάλιστα ήτο ή κανονικότης των περιόδων των κρίσεων ώστε ένας άμερικανός καθηγητής ήθέλησε να τας αποδώσῃ εις τας κινήσεις του πλανήτην Άρεως και την επίδρασιν των επί της σιτοπαραγωγής! Καμία όμως από τας κρίσεις αυτών δὲν είχε την έντασιν της σημερινής. Πράγματι, ή σημερινή κρίσις ένθ' έχει τας ίδίας άφορμάς που έχουν και αι άλλαι κρίσεις που προηγήθησαν, έχει όχι μόνον βαθύτερας συνεπειάς αλλά και άπειλεί να επιφέρῃ, όπου δὲν έπέφερε ακόμη, αποτελέσματα τρομακτικά ένόπιον των όποίων είναι άσήμαντα και άστέια τα αποτελέσματα των κρίσεων της

άλλοτε. Και τότο γιατί ή σημερινή κρίσις είναι τό αποτέλεσμα μιας τρομακτικής παραγωγικής υπερεντάσεως εις την όποιαν ή κεφαλαιοκρατική συγκρότησις της παγκόσμιος οικονομίας έδωσε ό,τι της ήτο δυνατόν να δώσῃ.

Ποία θα είναι όμως τα αποτελέσματα της κρίσεως αυτής; Δὲν είναι υπερβολή να υποστηριχθῇ ότι αυτό κανείς δὲν μπορεί να τό ξέρῃ. Πάντως, είναι προφανές, ότι ή ανθρωπότης εξελίσσεται σταθερῶς προς την προσπάθειαν της αρμονικωτέρας ρυθμίσεως της παραγωγής προς την κατανάλωσιν. Πώς θα επιτευχθῇ ή ρύθμισις αυτή είναι άγνωστον ακόμη. Εύτυχώς τό κεφαλαιοκρατικόν σύστημα απέδειξε πολλάκις ότι έχει τό μέγιστον πλεονέκτημα να προσαρμόζεται εύχερῶς εις τας περιστάσεις και να διαπλάσσεται αναλόγως των κοινωνικών αναγκών. Και ή εύχέρεια αυτή δίδει την έλπίδα ότι θα εύρεθῇ εις τό τέλος ή μορφή εκείνη της διαπλάσεως του σημερινού κοινωνικοϋ συστήματος, που θα είναι ή καταλληλοτέρα διά την αποφυγήν μελλοντικών τιναγμών. Φθάνει μόνον να μὴν είναι πολύ άργά, και να μὴν ἔχῃ ήδη παρασυσθῇ ή ανθρωπότης από την άμφίβολον αύγλην άπραγματοποιήτων ιδανικών, προς τό όποια την σπρώχνει ή απελπισία.

* * *

Άπέναντι της διεθνούς οικονομικής κρίσεως ποία υπήρξεν ή θέσις της οικονομίας της ιδιαιτέρας μας πατρίδος και ποία ήσαν αι συνέπειαι της κρίσεως επ' αυτής;

Είναι εις όλους γνωστόν ότι ή κυριωτέρα πηγή του κυθηραϊκού πλούτου υπήρξε κατά τα τελευταία σαράντα έτη ή εργασία των έν τη ξένη συμπολιτών, οι όποιοι απέστειλλον τά περισσεύματά των εις τας οικογενείας των εις Κύθηρα ή επέστρεφον εκ του έξωτερικού μεταφέροντες ολόκληρον την περιουσίαν που απέκτησαν ως μετανάσται και δημιουργούντες έτσι περι αυτούς και τας οικογενείας των μίαν σχετικήν εύημερίαν. Άκριβώς όμως διότι ή κυριωτέρα πηγή του κυθηραϊκού πλούτου ήσαν τά έμβύσματα των μεταναστών του έξωτερικού, ή κυθηραϊκή οικονομία υπέστη σκληρόν τον αντίκτυπον της παγκόσμιος κρίσεως. Αί περιουσίαι των Κυθηρίων της Αυστραλίας υπέστησαν τρομακτικήν μείωσιν, τόσον έννεκα της γενικής κρίσεως, όσον και εξ αιτίας της μεγάλης εκπτώσεως του αυστραλιακού νομίσματος, ένθ' οι συμπολίται της Άμε-

οικῆς υπέστησαν μεγάλας ζημίας ἕνεκα τῆς γενικῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῆς χώρας αὐτῆς, εἰς τὴν ὁποίαν πρῶτον ὡς γνωστὸν, ἐξεργάγη ἡ παγκόσμιος καταστάσα ἔπειτα κρίσις. Ἀποτέλεσμα τῶν ζημιῶν αὐτῶν ὑπῆρξε ὁ σκληρὸς περιορισμὸς τῶν ἐμβασμάτων τῶν μεταναστῶν καὶ ἡ συνεπεία τοῦτου οὐδιώδης μείωσης τῶν Κυθηραϊκῶν εισοδημάτων προκαλοῦσα ἀναποφεύκτως τὴν ἀρχὴν μιᾶς γενικῆς δυστυχίας εἰς τὸ νησί μας.

Κατόπιν, ἐκτὸς τῶν μεταναστῶν, καὶ οἱ ἐκτὸς τῶν Κυθῆρων ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι ζῶντες καὶ ἐργαζόμενοι Κυθηριοὶ εἶδον μειούμενα μέχρι σημείου ὁδηγοῦντος πολλάκις εἰς τὴν καταστροφὴν τὰ εἰσοδήματά των, συνέπεια δὲ τῆς μειώσεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ διακοπὴ τῶν πρὸς τὰς εἰς τὴν νῆσον οἰκογενείας των ἀποστελλομένων βοηθημάτων, ἂν μὴ καὶ ἡ ἐγκαταστάσις των, εἰς Κῦθηρα, ἐπερχομένης ἔτσι αὐξήσεως τῶν ἀνεν οὐδεμιᾶς ἐργασίας κατοικούντων τὸ νησί μας.

Ἄλλ' αἱ συμφοραὶ αὗται δὲν εἶναι αἱ μόναι. Ἡ συνεπεία τῆς κρίσεως καὶ τῆς συμπαρομαρτοῦσης ὑποκαταναλώσεως τοῦ πληθυσμοῦ προελθούσα πτώσις τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἐστέρησε τὴν κυθηραϊκὴν οικονομίαν, ὅχι πλεον τῶν μέσων τοῦ ἀσφαλοῦς πλουτισμοῦ, ἀλλὰ αὐτῶν τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων διὰ τὴν ζωὴν. Ὅταν τὸ λάδι, τὸ μοναδικὸν ἐξαγωγίμον προϊόν τοῦ Τσιριγῶτος πωλεῖται πρὸς δώδεκα μόνον δραχμὰς τὴν ὀκά, ὁ Κυθηριὸς παραγωγὸς ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε ἤδη πολὺ περισσοτέρας ἀνάγκας ἀπὸ ἄλλοτε λόγῳ τοῦ ὅτι ἦλθε εἰς ἐπαφὴν μὲ ἕνα πῦρ προχωρημένον πολιτισμὸν, εἶναι ἀδύνατον ἂν ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς. Βλέπει νὰ προβάλλῃ ἐμπρὸς του, στιγμὴν τὸ φάσμα τῆς δυστυχίας...

Καὶ ἡ μὲν παγκόσμιος κρίσις θὰ περάσῃ κάποτε ἀφήνουσα πίσω τῆς εἰρήνης καὶ ἀνατροπᾶς. Ἡ Κυθηραϊκὴ ὅμως οικονομία δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ εὕρῃ ποτὲ τὸν ἴδιον ρυθμὸν ποῦ εἶχε πρὶν ἀπὸ τὴν κρίσιν. Καὶ τοῦτο διότι ἐνῷ ἀπ' ἐνὸς κάθε χρόνον γεννῶνται παιδιὰ ποῦ τὸ νησί δὲν μπορεῖ νὰ θρέψῃ καὶ ποῦ θ' ἀναγκασθοῦν νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ Τσιριγὸ πρὸς ἀνεύρεσιν ἐργασίας, ἀπ' ἐτέρου κλείνει κάθε διέξοδον ὁ περιορισμὸς τῆς μεταναστεύσεως εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιταθῇ ἀσφαλῶς εἰς τὸ μέλλον λόγῳ τῆς νέας ὀρθολογιστικῆς ὁργανώσεως τῆς ἀμερικανικῆς βιομηχανίας, περιορίζουσας τὰς εἰς ἀνθρώπινον ὕλικόν ἀνάγκας εἰς τὸ ἐλάχιστον. Δὲν μένει παρὰ ἡ πιθανότης μελλοντικῶν ἐγκαταστάσεων πρὸς ἀνατολὰς, ὅπου ὅμως ἡ νέα τάξις τῶν πραγμάτων εἶναι ἀμφίβολον κατὰ πόσον θὰ ἐπιτρέψῃ ταχέως καὶ συνεπῶς περιζήτητους ἐπιτυχίας. Ἀπ' ἐναντίας φαίνεται πιθανώτερον ὅτι ὁ ταχύτατος συντελούμενος ἐξευρωπαϊσμὸς τῆς Τουρκίας δὲν θὰ εὐνοήσῃ τὴν ἑλληνικὴν γενικῶς, καὶ τὴν κυθηραϊκὴν ἰδιαίτερος, παλλινόστησιν πρὸς τὰ γνώριμα ἐκεῖνα ἐδάφη.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς θὰ ἔπρεπεν ἡ Κυθηραϊκὴ οἰκονομία νὰ τραπῇ πρὸς ἄλλας διέξοδους. Καὶ δὲν βλέπομεν, ἡμεῖς τοῦλάχιστον, ἄλλην διέξοδον ἀπὸ τὴν ναυτιλίαν.

Μεταξὺ τοῦ 1850 καὶ τοῦ 1880 ὑπῆρχον 20 περίπου Κυθηραϊκὰ ἱστιοφόρα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μισὰ ἦσαν χωρητικότητος πᾶνω ἀπὸ 100 τόννους. Εἰς τὰ Κυθηραϊκὰ ἐκεῖνα ἱστιοφόρα ἀπασχολοῦντο πλείστοι Κυθηριοὶ ἐργάται καὶ ναυτικοί, ἐνῷ σήμερον δὲν ὑπάρχουν παρὰ δύο, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, ἱστιοφόρα, μὴ ἀπασχολοῦντα παρὰ ἐλαχίστους ἄνδρας.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἱστιοπλοικὴν αὐτὴν ἀνθῆσιν, ἤρχισε νὰ δημιουργεῖται μία ναυτικὴ παράδοσις εἰς τὸ Τσιριγὸ. Πολλοὶ νέοι Τσιριγῶτες ἔφευγαν μὲ τὶς τράτες προετοιμαζόμενοι διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ναυτικοῦ, ἐνῷ ἐξ ἄλλων καὶ ἐπιχειρηματῶν συμπολίται διαθέντες μεγάλα ποσὰ προέβαιναν εἰς ἀγορὰς ἀτμοπλοίων. Ἔτσι τὸ 1905 ἠγορεύθη ἀντὶ 14.000 ἀγγλικῶν λιρῶν τὸ φορτηγὸν «Κοσμάς Κορωναῖος» χωρητικότητος 3000 τόννων τὸ ὁποῖον ἀντεκατεστάθη ὕστερα ἀπὸ τὸν «Ἀναστάσιον Κορωναῖον» ποῦ ἐξώκειλε κατὰ τὸν πόλεμον. Τὸ 1905 ἐπίσης ἠγορεύθη ἀπὸ τὸν συμπολίτην κ. Γ. Κατράκη τὸ γνωστὸν ἐπιβατικὸν ἀτμόπλοιο «Νικόλαος» χωρητικότητος 600 περίπου τόννων, ποῦ ἐξακολουθεῖ νὰ παλεῖται ὡς τὰ σήμερα μὲ τὰ φορτογυμνασμένα κύματα τοῦ κάβου Μαλῆς.

Ἀλλὰ ὡς ἐδῶ καὶ μὴ παρέχει. Οἱ ἄλλοι ἐπιχειρηματῶν Κυθηριοὶ ἐπροτίμησαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ χρήματά των εἰς οἰκονομικὰ ἄλλα μὲν μορφήν δημιουργικῆς ἢ κερδοσκοπικῆς δραστηριότητος, παρημέλησαν δὲ ἐντελῶς τὴν ναυτιλίαν, ἡ ὁποία ἐν τούτοις τόσα ἀπέφερε κέρδη. Διότι ἂς μὴ λησμονηθῇ, ὅτι ἀπὸ τὴν ναυτιλίαν ὅχι μόνον οἱ ἐπιχειρηματῶν κερδίζουν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐργάται, ἀποσυρόμενοι ὕστερα ἀπὸ ὠρισμένα χρόνια πέρνουν σύνταξιν ἀπὸ τὸ ταμεῖον ἀσφαλίσεως των. Εἰς τρόπον ὥστε ὑπάρχουν ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτὴν χίλια δυὸ πλεονεκτήματα. Ἄς μὴ λησμονῆται δὲ ἀκόμη καὶ ὅτι ὑπάρχουν σήμερα ὁλόκληρα νησιά, ὅπως ἡ Ἄνδρος, ποῦ ζοῦν ἀπὸ τὴν ναυτιλίαν. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς σημερινῆς κρίσεως καὶ ἰδίως τῆς πιθανῆς μελλοντικῆς ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων, ἡ ἐπ' ἀνόδου εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Τσιριγῶτος, ὁ ὁποῖος ἔχει ὅλα τὰ προσόντα νὰ ξαναγίνῃ ἕνας καλὸς ναυτικὸς, φαίνεται ὡς μία λύσις. Ὅχι ἴσως τόσον διὰ τὴν σημερινὴν περίστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ναυτιλία γενικῶς διέρχεται κρίσιν, ὅσον διὰ τὸ μέλλον, ποῦ δὲν φαίνεται

νὰ εἶναι μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα, τὸσον εὐνοϊκὸν διὰ τὴν κυθηραϊκὴν οἰκονομίαν. Πόση ὅμως χρειάζεται διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ λύσις αὕτη ψυχολογικὴ προπαρασκευή.

Ἐπροσπαθήσαμεν, μὲ τὴν γραμμὰς αὐτὰς νὰ δώσωμεν εἰς τὸν Κυθῆριον ἀναγνώστην μίαν εἰκόνα τοῦ ἀντικτύπου τὸν ὁποῖον εἶχε διὰ τὴν ἀπωτάτην ἐκείνην ἑλληνικὴν γωνίαν ὁ ἀβυσσαλέος κλυδωνισμὸς ποῦ συνταράσσει τὴν ἀνθρωπότητα. Ὡς συμπέρασμα τῆς προσπάθειας αὐτῆς προβάλλει μὲ ἀδυσώπητον ἐπιμονὴν, ὅτι καμμία διόρθωσις τῆς καταστάσεως δὲν μπορεῖ νὰ περιμένεται ἀπὸ καμμίαν ἀτομικὴν μόνον προσπάθειαν. Ἀπατεῖται τοῦναντίον μία προσπάθεια ὁμαδική, ἐπίμονος, συνεχὴς, κοπιαστική.

Ἐνῷ ἀρχίζει τὸ 1932, τὸ ἔτος ποῦ θὰ μείνῃ ἴσως σὰν ἕνα σημεῖο δυστυχίας στὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, τίποτε δὲν δείχνει τὴν γενικὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀληθείας αὐτῆς. Ἀπεναντίας παντοῦ σχεδὸν κυριαρχοῦν τὰ παχὰ λόγια καὶ τὰ φανταχτερά προγράμματα τῶν ὁπαδῶν τῶν ἄκρων. Ἄς ἐλλίσσουμε ὅτι ὅλος ὁ κόσμος δὲν θὰ παρασυρθῇ ἀπ' αὐτὰ.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

Η ΒΡΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΜΑΣ

Ἐχομε καὶ ἡμεῖς τὴν ἀντίληψιν πῶς κάθε πράγμα, στὸ καιρὸ του πρέπει νάναί καὶ τὸ ἴδιο πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ στὴν περίπτωσιν ἐνὸς ἐντύπου ποῦ ἔχει ὁρισμένη ἡμέρα κυκλοφορίας του. Πολὺ περισσότερον πρέπει ἡ ἀρχὴ αὕτη νὰ ἐφαρμοσθῇ στὸ περιοδικὸν μας τὸ ὁποῖον ἕνεκα τοῦ στενοῦ κύκλου πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνεται καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἀναγνωστῶν του διὰ τὸ περιεχόμενον του γίνεται ἀπαραίτητον. Παρὰ τὴν ἀρχὴν ὅμως ταύτην τὴν ὁποίαν πρεσβεύομεν ἀπολύτως, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ φανώμεν συνεπεῖς, διότι δὲν ἐξεροῦντο καὶ ὅλα ἀπὸ τὴν θέλησίν μας. Δυστυχῶς ἡ ἀθλία συγκοινωνία τῆς νήσου μας, κατὰ πρῶτον καὶ σπουδαιότερον λόγον μᾶς ὑπεχρέωσε νὰ περιμένωμεν ἀρκετὰς ἡμέρας τὰς ἀνταποκρίσεις τῶν ἐν Κυθήροις ἀντιπροσώπων μας, μόλις δὲ τὴν πρῶτην τῆς 1 Ἰανουαρίου ἠξιώθημεν νὰ λάβωμεν τὸν φάκελλον μὲ τὶς εἰδήσεις ἀπὸ τὰ ταχυδρομεία. Ἐτερον ἐμπόδιον τὸ ὁποῖον μᾶς ἠνάγκασε νὰ καθυστερήσωμεν ὀλίγον τὴν ἔκδοσιν ὑπῆρξεν ἡ βραδύτης τῆς ἀποστολῆς τῶν ἄρθρων τῶν συνεργατῶν μας, συνεπικουρούμενος καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἕνεκα τῶν ἐροτῶν τὸ τυπογραφεῖον μας δὲν ἠργάζετο καθημερινῶς. Ζητοῦμεν συγγνώμην διὰ τὴν καθυστέρησιν ταύτην, ὀφειλομένην ὡς ἐξεῖδη εἰς λόγους τελείως ἕξενους πρὸς τὴν θέλησίν μας, καὶ πιστεύομεν ὅτι θὰ μᾶς δώσουν ταύτην οἱ ἀγαπητοὶ Συνδρομηταὶ μας πρὸς τοὺς ὁποίους διὰ τοῦ σημερινοῦ φύλλου μας παρέχομεν πληθώραν ὑλῆς.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Β Λ Η Σ Η Δ Η Α *

GRAMMENEΣ ΑΠΟ ΤΟΝ κ. ΕΜΜ. Π. ΦΑΤΣΕΑ ΟΥΔΕ ΤΙΣ ΑΚΟΥΣΕ

«Οἱ παραδόσεις αὐτὲς εἶναι ἴσως πανελλήνιες καὶ δὲν ἔχουνε πρωτοτυπία. Παρόμοιες μπορεῖ νὰ βρῇ κανεὶς ἂν φυλλομετρήσῃ τὶς παραδόσεις τοῦ Πολίτου καὶ τὸ Δελτίον τῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας. Ἐγὼ τὶς γράφω ἔπειδὴ τὶς ἀκούσα πολλὰς φορές ἀπὸ γέροντος τοῦ χωριοῦ μου καὶ ἔπειδὴ μπορεῖ κάποιος εἰδικὸς νὰ ξεχωρίσῃ τὸ καθαρὸς Τσιριγώτικον μέσα ἀπ' αὐτὰς. Καὶ τώρα ποὺ τὶς φέρνω στὸ νοῦ μου, νοσταλγῶ πάντα τὴν περασμένη μαζωνική ἐποχὴ, ποὺ μικρὸ πα δὲ σοκολατῶνι, δὲν ἔβλεπα τὴν ὥρα, πότε νὰ φτανε τὸ Σαββατόβραδο, νὰ πάω στὸ χωριὸ μου, γιὰ νὰ πάω βεγγέρα πότε στοῦ ἐνοῦ γέροντος καὶ πότε στοῦ ἄλλονοῦ νὰ μοῦ πῇ ἱστορίες. Ὡ, μόνοι ὅποιος κἀθηκε χειμωνιάτικα βράδια μὲ ἀγριοβόρρι, στὸ πεζούλι τοῦ χαμηλοῦ λαμπουδίου σμένου Τσιριγώτικου τζαζιοῦ κ' ἀκούσε ἀπὸ γέροντος βοσκῶν ποὺ τυροκομοῦσαν, ἱστορίες γιὰ Κουρσάρους γιὰ ξιπάσματα καὶ ξενολαοὺς κτλ. κτλ. ἐνὸς ἔφηνε καὶ κοκκάλιζε πλαγιομάτους, μόνον αὐτὸς μπορεῖ νὰ νοιώσῃ τὴ νοσταλγία μου.

Τώρα οἱ γέροι ἐξεῖνοι ποὺ λεγαν τόσον ὁμορφες ἱστορίες πάνε καὶ μαζί μ' αὐτοὺς καὶ τὰ τζάκια. Ὡς τόσο ἐγὼ θὰ προσπαθῶ νὰ γράφω μὲ τὴ φρασολογία τους τὶς παραδόσεις ποὺ μοῦ χουν περὶ γιὰ τὰ βλησιδία».

I

Στὸν ἄη Δημήτρη, ποὺ χουν κάψει μιὰ λαμπρὴ ὅλους τοὺς χωριανούς οἱ Κρουσάρροι, ὑπάρχει ἓνα βλησιδί. Ἄν εἶναι μέσα ἢ ὅξω δὲν κατέμε. Ὁ Ἀράπης ὅμως ποὺ φυλάει τὸ θησαυρό, βγάνει τὴ νύχτα τὰ φλουριά στὰ χωράφια, τὰ λυχνᾷ καὶ τὰ βόσκει. Μιὰ καλοκαιρινὴ νύχτα ἓνας βοσκὸς ποὺ βόσκει τὰ πρόβατά του κοντὰ στὸν ἄη Δημήτρη, ἔβλεπε κάπου κάπου στὸ χωράφι νὰ λεμποκοποῦν κατὶ πράματα. Νόμισε πὼς ἦτανε γυαλιὰ καὶ γυάλιζαν στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ. Καμμιὰ φορὰ νύσταξε. ἄπλωσε τὴν παληάτσα του, ἔβαλε τέσσερα καντούνια ἀπὸ μιὰ πεντάλφα γιὰ νὰ μὴ τότε ξωπάρουνε καὶ κοιμήθηκε. Τὸ πρωῒ ποὺ ξύπνησε ἤρε κατὰ πὸ τὴν παληάτσα, τὸ χῶμα στρωμένο φλουριά. Τὰ βόσκειν ὁ Ἀράπης ἀποβραδὺς καὶ δὲν μπόρεσε νὰ τὰ μαζώψῃ ὅλα, γιὰτὶ δὲν τὸν ἄφηναν οἱ πεντάλφες, νὰ σηκώσῃ τὴν παληάτσα καὶ πειράξῃ τὸ βοσκό.

Καὶ μὴ θαρρεῖς... τὸν Ἀράπη αὐτὸν τὸν ἔχουνε δεῖ πολλοί. Μιὰ φορὰ πῆ-

γαινε ὁ γέρο Μάθας, νύχτα μεσάνυχτα, μὲ κάποιον ἄλλονε ἓνα ντουφέκι τοῦ γέροντος Κομηνοῦ. Στὸ δρόμο τὴν πιασε βροχή. Τρέξανε λοιπὸν καὶ μπήκανε νὰ σταλῇσουνε στὸν ἄγιο Δημήτρη. Μὰ σὲ λίγα λεπτά μ' ὅλο ποὺ ἡ βροχὴ δυνάμωσε, ὁ γέρο Μάθας τραβοῦσε τὸ σύντροφό του νὰ φύγουνε. Κεῖνος ξαφνιάστηκε, μὰ σὰν εἶδε τὴν ἐπιμονή του ὑποψιάστηκε καὶ φύγανε. Σὰν ἀλαργώσανε τὸν ρώτησε ὁ γέρο Μάθας:

— Εἶδες τίποτα;

— Ὁχι, τοῦ λέει, ἐσύ;

— Ἐγὼ εἶδα ἓνα θηρίο ἀράπη καὶ μὲ φοβέριζε. Ἄν ἦμουνα μοναχὸς μου θάμεινα. Τάχτηκε λοιπὸν κεῖνο τὸ βράδυ ὁ γέρο Μάθας νὰ κάμῃ τέσσερα φανάρια—ἓνα γιὰ κάθε βῆμα—. (Τὰ φανάρια αὐτὰ ἐσώζοντο ὡς πρόπερσι γιὰ νὰ μᾶς θυμίζουν τὸν ἀράπη ποὺ φυλάει τὸ βλησιδί).

II

Ὁ παπποῦς μου, ἔβλεπε κάθε χρόνον ἓνα ὠρισμένη μέρα, θαρρῶ στίς 14 τ' Ἀλωνάρη, μιὰ φωτιά ποὺ βγαίνει ἀπ' τὸ Καλοντσιάνικο πηγάδι ποὺ τὸ λένε «Ἑλληνικό» γιὰτὶ νὰ ἀρχαῖο, καὶ τρέχε γύρω γύρω στὰ χεῖλια τοῦ πηγαδιοῦ, ἔκανε βόλτες στὸ πρεβόλι καὶ χανότανε.

Πῆγε, λέει, κ' ἀρώτησε μάγο. Κι' ὁ μάγος τοῦπε πὼς στὸ μέρος αὐτὸ ὑπάρχει βλησιδί καὶ τὸ φῶς ποὺ βλέπει εἶναι τὸ στοιχεῖό του.

Τὸν ὁρμήνεψε λοιπὸν νὰ πῇ τὴν παραμονὴ τῆς ὠρισμένης νύχτας ν' ἀπλώσῃ στάχτη γύρω στὸ πηγάδι καὶ στὸ πρεβόλι. Τὸ πρωῒ νὰ πῇ νὰ δῇ τὴ χνάριὰ θὰ βρῇ πάνω στὴ στάχτη καὶ νὰ μπορέσῃ νὰ καταλάβῃ ποὺ χάνονται τὰ χνάρια. Σ' αὐτὸ τὸ μέρος νὰ πῇ τὴν ἄλλη νύχτα νὰ σκάψῃ μὲ τὸν πρωτο του γυιό, ἀμίλητος καὶ νάχῃ κοντὰ του ἓνα χτήμα (ζῶον) γιὰ νὰ τὸ σφάξῃ καὶ ματώσῃ τὸ θησαυρό σὰ θὰ βρῇ τὸ βλησιδί. Ἀλλοιώτικα ἂν μιλήσῃ πρὶν ματώσῃ τὰ φλωριά, θὰ γενοῦνε κάρβουνα.

Ὅπως μοῦ διηγηθήκανε, ὁ παποῦς μου δὲν πῆγε πονθενὰ ἀπὸ φόβο μὴν πάθῃ αὐτὸς ἢ ὁ γυιὸς του κακὸ.

III

Μιὰ γυναῖκα κεῖ ποὺ ξεχώνευε τὸ χωράφι της, βόηκε ἓνα πιθάρι γιομάτο φλουριά. Ἦτανε βλησιδί. Εἶνε ἀκουστὰ πὼς πρέπει τὰ φλουριά νὰ ματωθοῦν. Δὲν ἔβαλε ὅμως στὸ νοῦ της πὼς θὰ βόσκει βλησιδί γιὰ νάχῃ κοντὰ κανένα χτήμα. Κ' ἔτσι γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ θησαυρὸ ἔκοψε τὸ μεσιανὸ τῆς δάχτυλο καὶ τότε μᾶτωσε.

Τῆς πέθανε ὕστερα τῆς κακομοίρας τὸ μεγαλύτερό της παλληκάρι.

IV

Ἐνας γέρος ἔκανε ζοργάρι μὲ τοὺς γυιούς του. Κεῖ ποὺ λαλοῦσε χαράκωσε τὸ ἐνὶ του. Τράβα τράβα τὸ ξεχαράκωνει. Μὰ σήκωσε μαζί καὶ μιὰ πλάκα ποὺ σκέπαζε ἓνα πιθάρι γιομάτο φλουριά. Ὁ γέρος ὅμως ὁ κακομοίρης ξαφνιάστηκε καὶ μὲ τὸ «ἄἄ!» ποὺ φώναξε, τὰ φλουριά γινήκανε κάρβουνα. Δηλαδή «ἄνθρωκες ὁ θησαυρός».

V

Πρὸς τὶς ἱστορίες αὐτὲς δὲν εἶναι ἄσχετη καὶ μιὰ παράδοση γιὰ τὴν ὁκοδόμησιν τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἀγίου Κοσμᾶ, στὸ Ξεροουλᾶκι. Ἀκούστε τὴν:

Στὴν Πόλη (Κων/πολιν) δῶ καὶ πολλὰ χρόνια, μιὰ μέρα καλέσανε ἓνα πνευματικό, νὰ ξαγορεύῃ ἓνα τοιμοθάνατο, ὁ πνευματικὸς αὐτὸς ἔτυχε νᾶναι Τσιριγώτης.

— «Παπᾶ μου, τοῦ λέει ὁ τοιμοθάνατος, θέλω νὰ σοῦ πῶ ὅλα τὰ κρίματά μου τώρα ποὺ πεθαίνω».

— Λέγε παιδί μου καὶ ὁ Θεὸς θὰ σὲ συχωρέσῃ.

— Ἦμουνα παπᾶ μου κουρσάρος. Ἐκαμα τὸ καὶ τὸ στὴ ζωὴ μου. Μάζεψα μεγάλους θησαυρούς, μὰ δὲν τοὺς χάρηκα. Μιὰ μέρα δῶ καὶ λίγα χρόνια ἦμουνα ἀπόξω πὸ τὸ Τσιόγιο. Μονιτάρον νὰ σοῦ ἓνα μεγάλο ἄλλο κουρσάρι καὶ μᾶς ἔβαλε ἀγόνετο. Προφτάσανε καὶ μπήκαμε στὸ Μελιδόνι. Ἀπὸ φόβο μὴ μὲ πιάσουνε καὶ μοῦ πιάσουνε τὸ χρυσάφι ποὺ χα μαζί μου βγήκα καὶ κοίψα δυὸ πιθάκια γιομάτα χρυσάφι. Δὲν ὑπόφερα νὰ ξαναπάω καὶ δὲν τόχω πῆ σὲ κανένα ἄλλονε. Τὰ νω κοιμημένα στὸ μέρος ποὺ πρωτοβλέπει τὸ πρωῒ ὁ ἥλιος, τὸ Μελιδόνι.

Πέθανε ὁ Κουρσάρος. Κι' ὁ παπᾶς ἐκεῖνος ἤρθε καὶ σκαψ' στὸ μέρος τοῦ Μελιδονιοῦ ποὺ πρωτοβλέπει ὁ ἥλιος τὸ πρωῒ. Βρῆκε λοιπὸν τὸ ἓνα πιθάρι γιομάτο χρυσάφι. Μὲ τὰ λεωτὰ αὐτὰ ἔχτισε τὸν ἅγιο Κοσμᾶ στὸ Ξεροουλᾶκι καὶ τοῦ περισέψανε κιόλα. Τὸ πιθάρι τόχτισε στὴν κορφὴ τοῦ καμπαναριοῦ καὶ ὑπάρχει ἀκόμη.

Τὸ ἄλλο πιθάρι μὲ τὸ χρυσάφι δὲν βρέθηκε ἀκόμη. Χαράστονε ποὺ θὰ τὸ βρῇ.

Ε. Π. ΦΑΤΣΕΑΣ

*) Βλησιδί [ἴσως βορσιδί ἐκ τοῦ εὐρύσκω] ὁ κατακεχωσμένος καὶ ἀνακαλυπτόμενος θησαυρός. Α. Τραυλιαντώνης. Λαογραφίας Α' τόμος σελὶς 336. Τουναντίον ὁ Μ. Φιλήτας, Λαογραφίας τόμος Α' σελὶς 701 γράφει: «Ἀπὸ συνεπαρῶ τοῦ βοσῶ — φλῶ γίνεται τὸ βλῶ κ' ἀπὸ τοῦτο > βλῶ > βλῶσι > βλῶσιδ, ἄλλο εἶναι τὸ βορσιδί [βορῶσιδ]. Ὑπάρχει καὶ τοῦτο γνῶμη — ἡ τοῦ Φάβη — κατὰ τὴν ὁποίαν π' ὀφείτῃ ἀπὸ τὸ βάλλω. Ὁμοίωτα ὄντων ἡ τοῦ Τραυλιαντώνη τὴν ὁποίαν δέχονται οἱ περισσότεροὶ καὶ καλύτεροὶ φιλόλογοι.

1. Ἡ Ἀξιολογότηρ βυζαντινὴ ἐκκλησιὰ τοῦ Τσιριγίου, στὸ Πόδιον κτισμένη κατὰ τοὺς εἰδικούς κατὰ τὸ 1100—1200 μ. Χ. ἔχει ἰδιόρυθμο ἀρχιτεκτονικὸ σχέδιο, ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσερα βήματα, τὸ ἓνα μεταγενέστερον τοῦ ἄλλου καὶ σώζονται ἀκόμη θαυμάσιες τοιχογραφίες. Ἡ κυβέρνησις κήρυξε βυζαντινὸ μνημεῖον τὴν ἐκκλησιὰ αὐτή, τώρα πᾶ ποὺ καταστράφηκαν σχεδὸν ὅλα.

1. Τὸ μοναστήρι αὐτὸ βρίσκεται πλὴν ἀπ' τὴ Βίγλα τὸ βουνὸ τοῦ Λαυριῶνα. Παλιότερα ἦταν πολὺ πλούσιο. Σήμερα εἶναι ἰδιοκτησία τῆς οἰκογενείας Μεγαλοκονομίου ἢ Μεταξά ἀλλὰ φτωχό.

ΤΡΑΓΟΥΔΟ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ

Η ΦΟΝΙΣΣΑ ΤΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΤΗΣ ΔΙΗΓΗΣΟΥ Κ. ΕΛΕΝΗΣ Γ. ΚΑΡΥΔΗ

- » Καϊμένο Μυλοπόταμο
- » καϊμένο Μυλιδώνι,
- » ποΰχεις κορίτσια ὡμορφα,
- » κι' ὅποιος τὰ ἰδῇ λαβώνει!

Τῆς Μαρούλης μάλιστα, τῆς κόρης τῆς Μηνούς, τῆς τὸ τραγουδοῦσαν ἰδιαιτέρως, κάπως διαφορετικά:

- »
- » Ποΰχεις κορίτσι ὡμορφο,
- » κι' ὅποιος τὸ ἰδῇ λαβώνει.

Καὶ πραγματικῶς ἐλάβανε ὅποιος τὴν ἔβλεπε τὴ Μαρούλη τῆς Μηνούς: ἄσπρη ἀφράτη, κόκκινη, φρέσκια, γεμάτη καὶ ἀσβέλτα, μὲ παρόστημα πριγκίπισσας καὶ βῆμα ἐλαστικὸ κι' ἀνάλαφο, ἦταν τὸ καμάρι τοῦ Μυλοποτάμου ἢ «τὸ καμάρι τοῦ Καμαριού», ὅπως τὴν ἔλεγαν συνήθως. Ἡ φήμη τῆς εἶχε ξεπεράσει πρὸ πολλοῦ τὰ ὅρια τοῦ χωριοῦ τῆς, τοῦ Μυλοποτάμου, καὶ εἶχε ἐπιβληθῇ εἰς ὅλο τὸ νησί καὶ σιγὰ σιγὰ ἔφθασε καὶ στὴν Ἀμερική....

Τὰ Μυλοποταμιτῆκια, τὰ ντόπια, αὐτὰ τὰ λίγα ποὺ εἶχαν μείνει στὸ χωριό, ἀπελάμβαναν, φυσικὰ, τῶν ὀλιγωτέρων προτιμήσεων τῆς Μηνούς, τῆς μάννας τῆς Μαρούλης, ποὺ ἤσκει καὶ τὴν κυριαζιὰν ἐπὶ τῆς μονάκριβης ἐν ἀπουσίᾳ, ἀπὸ χρόνιά, τοῦ πατέρα, αὐτοῦ μετανάστη στὴν Ἀμερική.

«Καὶ ποῖνε, μαῆδες, νὰ τῆς ἐδώσω; Τὸν Κοσμὰ τῆς Μανωλοῦς ἢ τὸ Μηνᾶ τῆς Παναγιούς;...».

Καὶ πάλι γιὰ τοὺς ποταμίτες ἢ τοὺς χωραῖτες δὲν ἔλεγε καὶ ὅχι «μὰ καλλιῶχε νὰ πάῃ ἡ Μασούλη τῆς στὴν Ἀμερική ἢ στὴν Ἀστρολία».

Ἀμερική, Ἀμερική, Ἀστρολία, Ἀστρολία, τὸ κορίτσι ἄρχισε κι' αὐτὸ σιγά-σιγὰ νὰ ρίχνῃ τὴν προτίμησίν της στὴν Ἀμερική καὶ στὴν Ἀστρολία: ἡ περιφρόνησίς της γιὰ τοὺς συντοπίτες ἦταν καταφανής.

...«Κι' ὅποιος τὸ ἰδῇ λαβώνει!»

Ξανατραγουδοῦσε παθητικὰ ὁ Κοσμὰς τῆς Μανωλοῦς κίθε Κυριακὴ στὸ χορὸ τῆς «ταγκούρας», ἀλλὰ καμμία ἡχώ στὴν καρδιά τῆς ὡμορφῆς...

Μὰ καὶ ποῦ νὰ τὴν πρωτοθαυμάσῃς τὴ Μαρούλη στὸν τρύγο ἢ στὸ θέρο, στὴν ἐλῆὰ ἢ στὸ νερὸ, στὸ νερὸ πρὸ

παντός, καθὼς ἔπερνε τὴν ἄδεια στάμνα τῆς κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη καὶ μὲ τὸ καμαρωτὸ περπάτημά της ἐρχόταν στὸ

«Καμάρι γιὰ νερὸ...»

Τὸ νερὸ τοῦ χωριοῦ οἱ Μυλοποταμίτες, περήφανοι γιὰ τὸν ὄγκο καὶ τὴν ὡμορφιά του, τὸ ὠνόμασαν Καμάρι, καὶ μὲ τὸ δίκιο τους, γιὰ τὸ Καμάρι τοῦ Μυλοποτάμου εἶναι τὸ καμάρι ὅλου τοῦ Νησιοῦ.

Καὶ δὲν εἶναι μόνον τὸ Καμάρι, εἶναι ὅλη ἡ ὡμορφιά τοῦ τοπείου, ὅλη ἡ ἐξαιρετικότης τοῦ πλαισίου ποὺ σὲ καθηλώνει εἰς στάσιν θαυμασμοῦ.

Στὴν «ταγκούρα» τοῦ χωριοῦ εἶναι ὁ μεγαλοπρεπὴς Ἅγιος Χαράλαμπος προσκυνούμε τὴν χάρι του—χαριτωμένη, ἀπείριτη καὶ σεμνὴ ἀρχιτεκτονικὴ, μὲ μιὰ κατέλευκη, μαρμαρόστρωτη αὐλὴ κι' ἓνα πελώριο, δαντελωτὸ καμπαναριό, ποὺ τὸ φυλᾷ τὸ λιοντάρι τοῦ Μυλοποτάμου.

Κάτω ἀπὸ τὴν ταράτσα λίγο ἀριστερὰ εἶναι τὸ Καμάρι, τὸ καμάρι τοῦ Τσιρίγου, ἓνας λαμπερὸς ὄγκος τρεχάμενου νεροῦ.

Φαίνεται ὅτι πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων—ὅταν ἐβασίλευαν αὐτοὶ—κάποιος Τιτάν, «χολωθείς διὰ τὴν μέχρως ἐπαύρξεως λαμπρότητα τοῦ Καμαριού», ἔδωσε μιὰ τιτάνεια μαχαίρι καὶ τῶκοψέ στὴ μέση καὶ τί ἔκαμε νομίζετε; ἔκαμε τὸ ΠίσωΚαμάρι, ποὺ κατόπιν, χάριν τῆς Μαρούλης, ὠνόμασαν Φόνισσα, δηλαδή, ἔκαμε καί τι τὸ ἐντελῶς ἀντίθετον ἀφ' ὅ,τι ἐπεδίωκε: ἀντὶ νὰ ταπεινώσῃ, ἐξύψωσε τὸ μεγαλεῖον τοῦ χωριοῦ!

Τώρα ἡ Φόνισσα χαίνει πίσω ἀπὸ τὸ Καμάρι καὶ σχηματίζει τὸ λιγάκι ὑπερκόσμιον αὐτὸ κομματάκι, ἀντάξιο τοῦ ὁποίου, ποῖος ξέρει σὲ ποῖον Πλανήτη, ἔξω ἀπὸ τὴ γῆ, ἔχει τοποθετήσει ὁ Πλάστης...

Καὶ ὅπως εἰς ὅλα τὰ μεγάλα ὁδηγεῖσαι ἀπὸ μικρὰ, ἔτσι γιὰ νὰ πᾶς στὴ Φόνισσα πέρνεις ἓνα μικρὸ, μικρότατο δρομάκι, ἀνεβαίνεις, κατεβαίνεις κἀνεις ἐλιγμούς καὶ πάλι κατεβαίνεις ἀπὸ καλδερίμια καὶ πρωτόγονα σκαλιὰ—ἄλλα φυσικὰ καὶ ἄλλα ἐνετικὰ δῶρα—περνᾷς, σὰν τὸ παραμῦθι, ἀπὸ σπητάκια μὲ νερόμυλους καὶ ἀπὸ νερόμυλους μὲ σπητάκια,

μύλους ποὺ δουλεύουν μόνον τοὺς μὲ τὸ νερὸ καὶ ποὺ τοὺς φυλάει μόνον ὁ Θεὸς καὶ ἡ Φόνισσα καὶ, κατεβαίνοντας ὅλο ἓνα, ἐπὶ τέλους φθάνεις στὴ ρεματιά, κάμπτεται δεξιὰ καὶ ἑξαφνα, ὅπως συμβαίνει συνήθως μὲ τὰ ἐκπληκτικὰ τοπεῖα τοῦ Τσιρίγου, ἑξαφνα μένεις ἀποστομωμένοι: εἶσαι ἐμπρὸς στὴ Φόνισσα, τὴν βαθεῖα σιωπηλὴ καὶ μυστηριώδη, ποὺ δὲν τὴν βλέπει ἄλλος...

«Ὅποιος δὲν εἶδε τὴ Φόνισσα δὲν εἶδε τὸ Τσιρίγο, γιὰ τὴ Φόνισσα εἶναι τὸ χαρακτηριστικώτερον τοπεῖον τοῦ Νησιοῦ, ἐκεῖνο ποὺ δείχνει, μὲ ἀφάνταστα ὑπέροχον συνδυασμό, τὴν ἀγριότητα, τὸ μεγαλεῖον, τὴν δροσιὰ καὶ τὴν πρᾶσιναδα του.

Τὸν χειμῶνα ἓνας χεῖμαρρος ἀπὸ ἀφροσμένο νερὸ κατακυλᾷ μὲ μουρικὸ γδοῦπο καὶ πέφτει σχεδὸν κατακόρυφα, ἀπὸ ὕψους μέτρων, στὴν πράσινη μυστηριώδη λίμνη τῆς βαθύσχιας χαράδρας καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ, μετοχτενόμενος στὸ χαριτωμένο ποταμάκι, ποὺ κινεῖ ἀράδα μύλους: τοὺς μύλους τοῦ Μυλοποτάμου.

Τὸ καλοκαῖρι πάλι ὁ χεῖμαρρος γίνεται ὀλοπράσινος, πράσινος εἰς βαθμὸν μέχρως ἀδυνάτου: τότε εἶναι ὁ χεῖμαρρος τοῦ πολυτρυχιοῦ, ποὺ, πυκνὸ καὶ θερημένο, κυλᾷ εἰρηνικὰ καὶ ἀέναα πρὸς τὴ λίμνη, ντύνει ὅλη τὴν πλαγιὰ, ντύνει τῆς θεώρατες πέτρες, ντύνει τὰ θεώρατα πλατάνια, ντύνει τὰ πάντα μὲ τὸ πολύτιμο τόσο λεπτὸ καὶ τόσο βαρύντιμο πέπλο του, τρέχει ἀσύλληπτα πάνω στὴ λίμνη τὴν ντύνει κι' αὐτὴ—σὰν νὰ θέλῃ νὰ καλύψῃ πῶς τέλεια τὸ μυστικὸ τοῦ πρᾶσινο μυστηρίου της—καὶ τρέχει, τρέχει, ἀκολουθώντας τὸ νερὸ, ποὺ γίνεται πειὰ τραγουδιστὸ ρυάκι, λαμπυρισμένο, σὰν λυωμένο διαμάντι, καὶ βοηθαίει κι' αὐτὸ στὸ τραγοῦδι τῶν μύλων.

Τὴ ἀρμονία!

Μαέστρος ἐναλλασσόμενος: τὸν χειμῶνα ὁ μυκώμενος ἄνεμος, τὸ καλοκαῖρι ἡ ὑπερκόσμια γαλήνη.

Τὸν χειμῶνα ὁ βρυχηθὸς «τοῦ πλατανιοῦ», ποὺ ὀργισμένα, γιὰ τοὺς χάλασαν τὴν ἡσυχίαν, ἀμυλλᾷται πρὸς τὰ στοιχεῖα καὶ ἀργὰ-ἀργὰ καὶ ποῦ, νότα κόντρα μπάσσον, μιὰ στριγγιὰ σφυριξιά κορακιοῦ...

Τὸ καλοκαῖρι ὅταν τὸ μελτεμάκι κατορθώνει νὰ ἐκτοπίσῃ τὸν ἀγριο βορῆα,

ἡ συναυλία κατεβαίνει σὲ πὺλ μαλακὲς νότες καὶ τὰ πουλιά—ὦ, τὰ φλύαρα πουλιά—ἐννοοῦν καὶ καλὰ νὰ ἐπιβάλλουν τὴν παρυσία τους...

Εἰς μάτην τὰ πλατάνια, μὲ τὴν πραότητα τῆς αἰθαλοῦς νεότητος, τὰ συμβουλευόντων νὰ εἶναι πὺλ ὑπομονετικά, αὐτὰ δὲν ἐννοοῦν τίποτα.

«Ξάνοιξε! ἦρθε τὸ πολυτρίχι!» φωνάζουν καὶ ἡ ἐπὶ κλησὶς εἶναι τόσο γοητευτικά ἀποστομωτική.

Βέβαια! Ἐνὰ ἀνοιξιότικο πρωῒ, σὺν θὰ βρεθῇς μὲ τὴν αὐγὴν στὴ Φόνισσα ἀμέσως θὰ γίνῃς ποιητής.

Καὶ θ' ἀπορῇς: «Μὰ ἐγὼ εἶμαι πεζὸς, θετικὸς ἀνθρώπος!...» Θὰ διαμαρτυρῇ καὶ τὸ πολυτρίχι, χαμογελῶντας θὰ σὲ κοροϊδεύῃ σιγὰ-σιγὰ, κρυφομιλῶντας μὲ τὰ πλατάνια, πὺλ τὰ ξέρουν ὅλα, ὅλα τὰ μυστικά, ἀκόμη καὶ τῆς λίμνης.

Καθὼς κυττᾷς πρὸς τὰ πάνω, τὸ χεῖλος τῆς ἀμφιθεατρικῆς χαράδρας πὺλ φαίνεται σὺν μιᾷ πρωτότυπῃ, ἀνάγλυφῃ δαντέλλᾳ ἀπὸ πυκνὰ ἀγριόγκαθα, χαμόκλαδα, «σκοιναρέες», δένδρα—δάση ὁλόκληρα—στὸ ἀκίνητο φόντο τοῦ οὐρανοῦ.

Ἀκριβῶς κεῖ πάνω ἀπὸ τὴ Φόνισσα ἡ Μηνὺ εἶχε ἓνα περιβόλι, λοιπὸν μιᾷ πελωρία γέρικη σκυία κρεμόταν τοῖμα-τοῖμα στὸ βάρανθρον.

Ἀπὸ κάτω, καθὼς ἦταν ὀριζοντίως σχεδὸν γυρτή, φαίνονταν σὺν αἰωρουμένη, κυριολεκτικῶς, καὶ οἱ ῥίξεις τῆς ἐξεῖχαν ἀπὸ τὸ ἔδαφος καὶ ἐμοιάζαν μὲ παρὰδοξα γεωμετρικὰ σχήματα ἢ μὲ μαρμαρωμένα φῦδια.

Φυσικὰ μάζευαν τὰ σύκα τῆς, μὰ ὅσα ἦταν προσιτὰ καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν κλαδιῶν, πὺλ ἔπεφταν πρὸς τὸ περιβόλι, τὰ ἄλλα «χαλιά», πὺλ ἔπεφταν πρὸς τὸ ρέμμα τὰ σημάδευαν τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σφεντόνα—κι' εἶχαν κάτι σύκα, τὰ ἀφιλότιμα: τὰ σύκα τοῦ ἀπηγορευμένου.

Ἡ Μαρούλη ὅμως, ἀπὸ μικρὸ παιδί, ἦταν ἀφοβο καὶ ζωηρότατο πλάσμα, μὲ ἀνεπίγνωτα ποιητικὴ ψυχὴ καὶ τὰ ἀπηγορευμένα σύκα τὴν ἤλκυαν διπλᾷ καὶ γιατί ἦταν ὠραία καὶ μεγάλη καὶ γιατί ἦταν ἀπρόσιτα καὶ συχνὰ τὴ «θώρηες», σκαρφαλωμένη στὸ μεταωρούμενο χαλὶ, νὰ κάθεται μ' ὅλη τῆς τὴν ἀνεσι καὶ γὰ τρώῃ σύκα.

Πόσες φορὲς δὲν κόπηκε τὸ αἷμα τῆς μάννας τῆς—πὺλ δὲν εἶχε κι' ἄλλη—καὶ πόσες φορὲς τ' ἀγόρια, πὺλ παίζαν ἀπὸ κάτω στὴ λίμνα, δὲν ἔμεναν ὁλόχασκωτα στὸ ἀγωνιώδες θέαμα αὐτοῦ τοῦ θεοπάλαβου κοριτσιοῦ, πὺλ κρεμόταν ἀπὸ μιᾷ κλωστή στὸ κενὸν καὶ ἐμοιάζε, μὲ τὴ μπλὲ φούστα καὶ τὴν καναρινιά τσεμπέρα τῆς, σὺν ἓνα πὺλ εὐδιάκριτο, πολὺχρωμο, μὰ μεγαλύτερο κι' ἐξωτικὸ σύκο...

Κι' ἂν ἔπεφτε, θεέ μου, θάπεφτε σὺν τὰ σύκα, πὺλ ῥίχναν τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σφεντόνα... κι' ἂν ἔπεφτε μάλιστα μ' ὅλη

τὴ κλάδα, ἀλλοίμονο, θὰ ἦταν σὺν μιᾷ μέρα ποῦβαλε ὁ Κοσμᾶς σημάδι μὲ τὸ δίκανο κι' ἔρριξε ἓνα ὁλόκληρο μεγαλούτσικο χαλὶ...

Κι' ἦταν θαῦμα νὰ τὸ «ξανοίγῃς» πὺλ ἐγκρεμιζόταν στὸ κενόν.

Καθὼς ἐπλήγη καίρια ἀπὸ τὴ σφαῖρα, ἔγυρε καί, βαρὺ, μὲ τὸ πλούσιο ἀπὸ ὥριμα καὶ μεγάλα σύκα φορτίο του, ἔτριξε, ἔδειξε σὺν νὰ ταλαντεύθηκε καὶ μὲ μιᾷς ἦρθε μὲ τὸ «κεφάλι κάτω».

Ἐπεφτε σὺν ὅπως πέφτει τὸ τόπι τοῦ παιδιοῦ: μονοκόμματα, χωρὶς νὰ προσκρούσῃ πουθενὰ καὶ μόλις χαμηλότερα ἔκαμε σὺν νάθελε νὰ στροβιλισθῇ κι' ἐπὶ τέλους ἐκτυπήθη μὲ δύναμι πάνω στὴς θεόρατες πέτρες τῆς λίμνης.

Τὰ πὺλ πολλὰ σύκα ἔσκασαν, ἓνα πελώριο, μάλιστα, εἶχε ἀνοιξί μ' ἓνα «πλάρ» καὶ τὰ κατακόκκινα σπλάγγνα του ἐπιτοίλισαν τὴν πέτρα καὶ τὸ πολυτρίχι ἀνθίσε μὲ κατακόκκινα μικροσκοπικά λουλουδάκια.

Ἄς εἶνε, ἡ ζωὴ κυλοῦσε ἥρεμα στὸ χωριὸ ὡς πὺλ μιᾷ μέρα ἦρθε—ὑστερα ἀπὸ τόσα χρόνια σιωπῆς—ἓνα γράμμα ἀπὸ τὸ «Σίντεῦ» τῆς Ἀστρολίας, ἀπὸ τὸν «ἀπρόκοφτο μετανάστη» τὸν Μηνᾶ κι' ἔγραφε, μαθές, στὴ γυναῖκα του, τὴ Μηνὺ, ὅτι κατὰ τὰ Χριστούγεννα «θὰ ῥόταν κίτω» ὁ κύριος Παναγιώτης Καραλῆς δηλαδή, ὁ Παναγῆς τῆς Μανωλοῦς, νὰ πάρῃ, τὴ Μαρούλη, ἔστελνε μάλιστα καὶ δέκα λίρες γιὰ τὴν ἐτοιμασία τῆς νύφης...

Συγκίνησις, φασαρία, κακό, ἐτοιμασίες, πυρετός, ἀργαλειός, ραψίματα, χτυσίματα, καί, καί, καί...

— «Τύχη βουνό, ἡ Μαρούλη τῆς Μηνὺς» βούῖξε τὸ Νησί.

Ἄλλων πάλι ἡ καρδιά ράγισε ἀπὸ πόνον...

Ἐπὶ τέλους κατὰ τῆς παραμονῆς ἤλθε καὶ ὁ πολυαναμενόμενος γαμπρός καὶ ἀνήμερα τῶν Χριστουγεννίων ἔγινε καὶ τὸ μυστήριον.

Ὁ γάμος ἐωρτάσθη μὲ ὅλη τὴ δύναμιν τὴ πολυτέλεια—ὁ ἀστραλέξος ξόδεψε ἀλύπητα—καὶ ἄφισε ἐντύπωσιν γιὰ μῆνες στὸ χωριό.

Τὸ μέλλον πὰ τῆς Μαρούλης ἦταν ἐξησφαλισμένο... μόνον πὺλ στὸ χρόνο πάνω ὁ γαμπρός ἔλαβε ἓνα σπουδαῖο γράμμα ἀπὸ τὴν Ἀστρολία καὶ ἔφυγε ἄρον—ἄρον, ἀφίνοντας τὴ Μαρούλη ἔξ μνηνῶν ἔγκυον καὶ μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι σύντομα θὰ στείλῃ τὴν «ἐπίσημη πρόσκλησιν τοῦ προξενείου».

Ἐντούτοις τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ χωρισμοῦ τὰ γράμματα καὶ τὰ τσεκάκια ἔφθαναν ἀπὸς συχνότερα σιγὰ—σιγὰ

ὅμως ὅλα ἀραιώσαν ὡς ποῦ μιᾷ μέρα ἔπαυσαν ἐντελῶς...

Γιὰ τὴν ἀπτόνητη ζωὴ τὰ χρόνια περνοῦν σὺν στιγμές, μὰ γιὰ τὴν ἀμοιρῇ τῇ Μαρούλῃ τὰ δέκα χρόνια μετὰ τὸ γάμο τῆς, αὐτὴ μόνον ξέρει πὺλ πέρασαν.

Δέκα χρόνια! ὅλη ἡ ὥριμη νεότης τῆς χαριτωμένης τσιριγώτισας!

Μέσα στὰ δέκα αὐτὰ χρόνια καὶ τί δὲν τράβηξε καὶ τί δὲν δοκίμασε καὶ τί δὲν πόνεσε.

Δέκα χρονιὲς ἀπὸ τότε τὸ χωριὸ ἐώρτασε Χριστούγεννα μὰ ὁ Θεὸς νὰ τὰ κἀνῃ Χριστούγεννα γιὰ τὴ Μαρούλη: πότε εἶχε νὰ κλάψῃ τὸ παιδί τῆς—μετὰ τὸν πανάθλιο τοκετό τῆς—πότε τὸν «ἀπρόκοφτο μετανάστη» τὸν πατέρα τῆς, πὺλ πέθανε ἔρρημος καὶ πεταμένος ἀλήτης στὴν ξενιτειά, πότε τὴ δικὴ τῆς τὴ ζωὴ, ὅταν ἔμαθε μὲ βεβαιότητα ὅτι «ὁ προκομμένος» τῆς εἶχε ἄλλη γυναῖκα καὶ παιδιὰ στὴν Ἀστρολία καὶ ἐπὶ τέλους τὴ Μάννα τῆς, πὺλ πῆγε πικραμένη.

Μὰ ὅμως ὑπερήφανη, ἀνεκτική, σιωπηλή, ἀπαρρόνευτη, ὅπως ξέρει νὰ εἶνε ἡ ἀληθινὴ τσιριγώτισσα, ἐκύτταξε νὰ περάσῃ τὴ ζωὴ τῆς σκοτώνοντάς τιν κυριολεκτικὰ στὴν ἀδρὴ καὶ διαρκὴ δουλειά, κι' οὔτε ποτὲ ἐφθόνησε κανένα, κι' οὔτε καὶ τὴν ξαδέλφη τῆς πὺλ πῆρε τὸ καλὸ μυλοποταμίτικον τὸν Κοσμᾶ τῆς Μανωλοῦς καὶ ζοῦσε εἰρηνικὰ καὶ ὠμορφα.

— «Αὐτὰ νὰι τυχερά!» συνήθιζε νὰ λέῃ, μὰ κάθε πὺλ πλησίαζαν οἱ γιορτές, θυμίζοντας τῆς περασμένες εὐτυχίες, ἡλύπη τῆς, πὺλ μὲ τὸν καιρὸ εἶχε ἐξελιχθῇ σὲ μιᾷ μόνιμῃ κατάστασιν συγκρατημένης μελαγχολίας, ἔφθανε μέχρις ἀπελπισίας καὶ τότε, ὦ, πόσο ἠθέλε βαθεῖα, ἂν ἦταν δυνατό, ἂν δὲν ντρεπόταν τοὺς χωριανούς, «νὰ πάρῃ τῶνε ματιῶνε τῆς!» καὶ νὰ φεύγῃ, νὰ φεύγῃ, νὰ φεύγῃ, ὅλο νὰ φεύγῃ...

Λοιπὸν μιᾷ χρονιά, σὺν τότε, ἦταν παραμονὴ Χριστουγεννίων καὶ τὸ χωριὸ ἀντηχοῦσε ἀπὸ πρόωρες χαρμώσυνες τουφεκιές, γιατί ἀνήμερα θὰ γινόταν ὁ γάμος μιᾷ νέας χωριανῆς, — σὺν τότε ὁ δικὸς τῆς.

Κατὰ τὸ λιοβασίλεμα γύρισε ἀπὸ τὸ βουνὸν κατάκοπη καὶ ἡ εὐθυμῇ ὅψιν τοῦ χωριοῦ πείραξε ἄθελα τὴ λυπημένη ψυχὴ τῆς.

Ἄντι γιὰ τὸ ἔρημον σπῆτι τῆς, τὰ πόδια τῆς, ἀσυναίσθητα σχεδόν, τὴν ἔφεραν στὸ περιβόλι τῆς πάνω ἀπὸ τὸν Ἅγιον.

Ἡ «σκυία» ἐδέσποζε ὅλου τοῦ χέρσου τώρα περιβολιοῦ καὶ μὲ τὰ ξερά πελώρια χαλιά τῆς, καθὼς ἦταν ἔτσι ζωντανὰ ἀπλωμένα πρὸς τὸ βάρανθρον ἔ-

ΤΙ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΣΥΜΠΟΛΙΤΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ

ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. Κ.

Ἡ ἐλευθέρω διατύπωσις τῶν ἀντιλήψεων παντὸς συνεργάτου ἐπὶ γενικωτέρας φύσεως ζητημάτων μᾶς ἐπιβάλλει τὴν δημοσίευσιν τοῦ κατωτέρω ἀρθροῦ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ συνεργάτου μᾶς, τοῦ ὁποῦν σεβόμεθα τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ὅπως μὴ ἀποκαλυφθῇ ἵνα μὴ δώσῃ ἀφορμὴν πρὸς ὑπονοήσας ὅτι διὰ τὴν δημοσιευομένην ἀρθροῦ του θηρεῖται ἰδία πολιτικά ὀφέλη. Ὅφειλον ἐμὲ νὰ δηλώσω μὲν ὅτι ὁ «Κυθ. Κήρυξ» οὐ μόνον δὲν συμμερίζεται ἀπολύτως, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐν πολλοῖς διαφωνεῖ πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ ἀρθρογράφου διατυπωμένας γνώμας. Βεβαίως μὲ τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις οὐ μόνον ὁ Στάης ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἀρχαιότεροι πολιτικοὶ θὰ θεωρηθῶσιν τὸ ὀλιγωτέρον ὡς καθυστερημένοι. Ἀλλ' ἡ κριτικὴ ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἕκαστος ἔδρασε, τὰς κοινωνικὰς ἀντιλήψεις αἰτίνας, ἐκτάτους καὶ πρὸς ἃς εἶναι ν' ἀντιπαλαίσῃ, τὰς οἰκονομικὰς συνθήκας ὑφ' ἃς ἐτέλει τότε ἡ κοινωνία καὶ οὕτω μόνον θὰ δυνηθῇ νὰ συναγάγῃ ἀσφαλῆ τὰ συμπεράσματά της καὶ νὰ τοποθετήσῃ ἕκαστον εἰς τὸ πλαίσιον ὅπου πράγματι τῷ προσήκει. Ὅσον διὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ πολιτικούς ἡμεῖς τοὺς ἀρχαίους ἔχομεν τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἀποτελοῦσι καὶ οὗτοι ἰν κεφάλαιον τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ θισιᾷζεται ἀνεὺς σοβαρῶν λόγων καὶ πρὸ πάντων ἐφ' ὅσον δὲν ἐξεργάζεται ἕκαστος τοιοῦτον δυνάμενον, ὃχι ἀπλῶς ν' ἀντικαταστήσῃ ἀλλὰ νὰ ἔχῃ μεγαλητέραν τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἀπὸ τὸ προηγούμενον οὗτος τὴν ἑξαράνισιν ζητοῦμεν. Τοιαῦτα ὅμως νῦν κεφάλαια δὲν βλέπομεν νὰ παρουσιάσῃ ὁ διακεκριμένος ἀρθρογράφος μᾶς.

Ὁ «Κυθηραϊκὸς Κήρυξ» δὲν κάνει σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμά του πολιτικῇ. Παρακολουθώντας ὅμως τὴς ἐκδηλώσεις τῆς Κυθηραϊκῆς ζωῆς εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ προβάλλουν στὸ νησί μᾶς καὶ νὰ ἀφίρῃ ἐλευθέρους τοὺς συνεργάτες του νὰ λένε τὴ γνώμη τους γι' αὐτά. Ἔτσι καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ποὺ οὔτε πολιτευόμενος εἶνε, οὔτε πρόκειται νὰ πολιτευθῇ μὲ τὴς σκέψεις ποὺ θεωρεῖ χρέος του νὰ δίξῃ στὴ δημοσιότητα, ἀλλὰ παρακολουθεῖ ἀπὸ μακρὰ μὲ νοσταλγία τὴν κατάστασι τοῦ τόπου μᾶς, θὰ προσπαθῇ νὰ κρίνῃ τὴ σημερινὴν πολιτικὴν διαμόρφωσι τοῦ Τσιρίγου, ἀντικειμενικὰ καὶ ἀνεπηρέαστα, δίχως φόβο καὶ δίχως πάθος. Οἱ παρακάτω γραμμὲς δὲν κάνουν πολιτικῇ. Μὰ γι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα βλέπουν τὴν πολιτικὴν χωρὶς τὰ καμώματα τῆς τυφλόμυγας τοῦ πάθους. Δὲν θὰ βρεθῇ κανένας ν' ἀρνηθῇ πὼς ὁ μακαρίτης Σπύρος Στάης ὑπῆρξε γιὰ τὸ Τσιρίγιο ὁ ἐκδηλωτικότερος ἀντιπρόσωπος μᾶς ἐποχῆς. Τῆς ἐποχῆς τῆς

παλληκαρῶσύνης, ὅταν καταλληλότερος Κυβερνήτης τοῦ Ρωμαϊκοῦ νομιζότανε, ὅχι ἐκεῖνος ποὺ ἤξερε τὰ ζητήματα καὶ μπορούσε μὲ τὴ μόρφωσι καὶ μὲ τὴν κρίσιν του νὰ τὰ λύσῃ, μὰ κεῖνος ποὺ μὲ διάφορα τετρίπια κατάφερε νὰ ἐπιβληθῇ παντοῦ, καὶ ποὺ περνοῦσε γιὰ ἐπίφοβο στοιχεῖο. Τὶ παρ' ἑξῆς ἐποχὴ ποὺ τὴν Κυβέρνηση ἀνεβοκατέβαζαν οἱ στανίδες τῶν ξυπόλητων τῆς Ἀγορᾶς καὶ τοὺς Ὑπουργοὺς τὰ νταηλίκια τους στὶς ἀνότητες καὶ ἀνούσιες μονομαχίας!

Μέσα στὸ πλαίσιο αὐτό, καὶ γιὰ τὴν ἐποχὴν του, ὁ Σπύρος Στάης ὑπῆρξε μεγάλος. Ὅχι γιατί ἐτίμησε τὸ Τσιρίγιο καὶ τῶκανε τάχα ξακουστό. Πρὶν ἀπ' αὐτόν, ἄλλο πρωτοπαλλήκαρο, ὁ Πάνος Κορωνάιος, ποὺ ἔγινε πολλὰς φορὰς Ὑπουργὸς καὶ ὁ περίφημος πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὁ ἐπονομασθεὶς «νοόμετρον» Στέλιος Κασσιμάτης, εἶχαν μάθῃ σ' ἑλὴν τὴν Ἑλλάδα πὼς τὸ Τσιρίγιο ὑπάρχει. Ὡστε ἄς μὴν ἀκούμε νὰ μᾶς λένε μὲ τρόπο ποὺ προξενεῖ τὴν ἀηδία καὶ μάλιστα ἀνθρώποι ποὺ θέλουν νὰ θεωροῦνται διανοούμενοι, πὼς ἀπὸ τὸ Στάη ἔγινε τάχα γνωστὸ τὸ Τσιρίγιο. Ἀς πάψουν οἱ κολακεῖες. Ὁ Στάης πέθανε καὶ δὲν τὶς ἀκούει πιά.

Ὁ «ἀποθανὼν δεικαίωται», νάι. Ὁ σεβασμὸς ὅμως στὸ σπῆτο λείψανον δὲν ἐμποδίζει, δὲν μπορεῖ οὔτε πρέπει νὰ ἐμποδίσῃ ποτὲ τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ Στάης ἦταν μεγάλος, γιατί πλασμένος ἀπὸ τὸν ἴδιο πηλὸ ποὺ ἦταν πλασμένοι οἱ περισσότεροι πολιτικοὶ τῆς ἐποχῆς του κατ' ὁρμήν νὰ μῇ στῇ πρῶτῃ γραμμῇ τους. Ἔτσι δρασκελῆσε καὶ ὅσους δὲν ἦσαν φτιασμένοι ἀπὸ τὴν ἴδια πάστα ἢ εἶχαν λιγώτερον ἀξία ἀπ' αὐτόν. Παράδειγμα τρανόν, ὁ μακαρίτης Δελακοβίας, ὁ πολιτικὸς αὐτὸς ταραξίας ποὺ ἐνῶ εἶχε τὴν ἴδια ὁρμητικότητα μὲ τὸ Στάη, δὲν μπόρεσε νὰ ἐπικρατήσῃ γιατί δὲν εἶχε τὴν ἴδια καταποσύνῃ.

Ἡ ἐποχὴ ὅμως ἐκεῖνη πέρασε.... Καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἶδαμε πὼς μ' ὅλες τὶς βαθεῖς ῥίξες ποὺ εἶχε δημιουργήσῃ στὸ Τσιρίγιο, ὁ Στάης ἐδοκίμασε ὅχι μὴ μόνον φορὰ, τὴ μεγαλύτερη πίκρα ποὺ νοιώθει ἕνας πολιτικὸς: Τὴν ἐκλογικὴ ἀποτυχία. Στῆς ἐκλογὲς τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920 βγήκε βουλευτὴς, μὰ, στὸ

Τσιρίγιο μέσα, τὸν πέρασε μὲ ἐννέα ψήφους ἕνας ἄλλος, ξένος, ὑποψήφιος, μολονότι ἡ ἐκλογὴ ἔγινε μὲ σφαιροῖδιο. Μ' ὅλη τὴν ἀποχή, ἡ ἐκλογὴ τοῦ 1923 ἦταν γι' αὐτὸν μὴ ἀποτυχία. Ἀποτυχία ἀκόμα ἦταν καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ 1926, ὅταν διωρίσθηκε βουλευτὴς ἀπ' τὸ κόμμα του. Καὶ πάνω ἀπ' ὅλα, γιὰ νὰ μὴ μιλήσω γιὰ τὴ νύκτα τῶν γερονσιαστικῶν ἐκλογῶν τοῦ 1929, ἡ ἀποτυχία τοῦ 1928 ὅταν ὁ λαὸς τοῦ Τσιρίγου ἐξέλεξε τὸν ὑποψήφιο τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. «Ἀνθ' ἡμῶν, τὸν Κύριον Γουλιμῆν» εἶχε εἰπῇ ὁ Τρικούρης τὴν νύκτα τῆς 16ης Ἀπριλίου 1895, ὅταν μαυρίστηκε στὸ Μεσολόγγι, «Καληνύκτα Σας». Μὰ ὁ Στάης δὲν ἦταν Τρικούρης.

Κι' ἀκόμα ἡ ἀλλαγὴ τῆς ἐποχῆς καὶ τὸ πολιτικὸ ξωφλήμα τοῦ Στάης, δείχνεται ἀπ' τὸ ὅτι δὲν μπόρεσε καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ πολιτικοῦ αὐταρχισμοῦ του, ν' ἀφίρῃ ἕναν ἀξιοπολιτικὸ διάδοχο. Τὶ κρίμα, τὴν κομματικὴν προσπάθειαν νὰ πᾶν χαμένη ἀπὸ τὸ ἀλλαγμὰ τῶν καιρῶν καὶ τὸ ξυπνημὰ τοῦ κοσμάκη!

Δὲν πρόκειται νὰ κάμω ἐδῶ πολιτικὸ μνημόσυνο ἢ ἐπίκρισι τοῦ μακαρίτη Στάη. Εἶπα πὼς ὁ «ἀποθανὼν δεικαίωται» καὶ κανεὶς δὲν ἐξετίμησε ἴσως ὅσο ἐγώ, ὅταν πρὸ ἐτῶν τὸν γνώρισα καλά, τὰ πολλὰ χαρίσματα ποὺ πλάϊ στὰ πολλὰ ἐλαττώματα εἶχε ὁ πεθαμμένος αὐτὸς πολιτικὸς. Ἄν θέλῃς νὰ τὸν χαρακτηρίσω μὲ λίγα λόγια ἦταν γιὰ τὸν τοποθετήσω στὴν πραγματικὴ πολιτικὴν του θέσι καὶ πρὸ πάντων γιὰ νὰ ἐξετάσω τὴ σημερινὴν πολιτικὴν κατάστασι τοῦ νησιοῦ μᾶς.

Ἀντιμέτωπος τοῦ Στάη καὶ νικητὴς του, στὰ τελευταῖα χρόνια, ἦταν ὁ σημερινὸς βουλευτὴς Κυθηρῶν. Ποτὲ λαμπρότεροι οἰωνοὶ δὲν διεψεύσθησαν μὲ σκληρότερο τρόπο. Πραγματικὰ, κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ φαντασθῇ πὼς ὁ ἐπαναστάτης τοῦ 1917 θὰ εἶχε ἕνα τέτοιο ἄδοξο πολιτικὸ κατάντημα. Ἡ πείρα ἀπόδειξε μὲ τὸν τρανότερο τρόπο πὼς καμμιὰ πραγματικὰ δημιουργικὴ φλόγα δὲν ἔκαιγε μέσα στὸν ἐκλεκτὸ τοῦ 1923. Λέω τοῦ 1923 γιατί τότε μόνον ὁ σημερινὸς βουλευτὴς βγήκε μὲ τὸν ὄνομά του, ἔστω καὶ χωρὶς ἀντίπαλο. Στὰ 1928 βγήκε σὺν φιλελεύθερος ὑποψήφιος καὶ

μόνο, παρμένος κι' αὐτὸς ἀπὸ τὸ πα-
νελλήνιο βενιζελικό δρεῦμα καὶ παρ' ὅ-
λες τὶς ἀντιπάθειες ποὺ προσωπικὰ εἶχε
δημιουργήσει στὸ νησί. Δὲν ἔμαθα ἂν
σκέπτεται ν' ἀνακατευθῇ στὶς ἐκλογές
ποὺ θὰ γίνουν τώρα. Θὰ ἦταν βέβαια
ἔργο εὐχῆς, ἂν ἀποφάσιζε ν' ἀποχωρή-
σῃ μονάχος του ἀπὸ ἓνα στάδιο ποὺ
δείχνεται πὰ καθαρά ὅτι δὲν εἶνε γι' αὐ-
τόν. Γιατὶ ἀλήθεια, ἐνῶ δὲν μπορεῖ
νὰ τοῦ ἀρνηθῇ κανεὶς οὔτε μιὰ
σχετικὴ δραστηριότητα, οὔτε κάποια
δεξιότητες, ἔχει ὅμως δύο σπουδαῖα ἐ-
λαττώματα. Τὸ ἓνα του ἐλάττωμα, τὸ
καὶ σπουδαιότερο εἶναι ὅτι δὲν κατώρ-
θωσε νὰ καταλάβῃ ποτὲ τὶς πραγματι-
κὲς ἀνάγκες καὶ τὶς σωστὲς ἀντιλήψεις
τοῦ Τσιριγώτη. Ἔτσι βρέθηκε πολλὲς
φορὲς ἀπὸ πείσμα καὶ μόνο ἀντιμέτω-
πος μὲ ὁλόκληρο τὸ νησί καὶ ἀκόμα μὲ
τοὺς πιὸ στενοὺς του φίλους, οἱ ὅποιοι
τὸν ἀνέβασαν ὡς ἐκεῖ ποὺ ἔφτασε καὶ
ὑποστήριξε ἀπὸ στενοκεφαλιά, χωρὶς
καμιὰ πειστικότητα τὶς πιὸ περὶεργες
ἀπόψεις. Γιὰ νὰ μὴ κουράσω τὸν ἀνα-
γνώστη, ἀναφέρω μονάχα τὴ διαγωγή
τοῦ βουλευτῆ Κυθήρων στὸ ζήτημα τῆς
κατάργησης τοῦ Γυμνασίου. Λέει καὶ ἐ-
παναλαμβάνει πὼς θέλει τὴν κατάργη-
σι τοῦ Γυμνασίου καὶ τὴν ἀντικατάστα-
σὴ του ἀπὸ μιὰ Πρακτικὴ Σχολή, τὴ
στιγμὴ ποὺ δὶχως καμιὰ ἀμφιβολία, ξέ-
ρει πὼς καμιὰ, Πρακτικὴ Σχολή
δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ στὸ Τσιρίγο
οὔτε ἔχει καὶ καμιὰ ὠφελιμότητα,
καὶ τοῦτο χωρὶς ποτὲ νὰ ἀντιμε-
τωπίσῃ τὸ ζήτημα τοῦ μέλλοντος τοῦ
νησιοῦ μας ποὺ μὲ τὸν περιορισμὸ τῆς
μεταναστεύσεως θὰ παρουσιάξῃ συνε-
χῶς ἓνα πλεόνασμα ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ
δὲ θὰ μπορῇ νὰ θρέψῃ καὶ ποὺ κατ' ἀ-
νάγκη θὰ τραποῦν στὰ παρασιτικά ἐ-
παγγέλματα. Μὰ τότε, δὲν εἶναι καλύτε-
ρα οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ νὰ ἔχουν βγάλῃ
τὸ Γυμνάσιο, ὅσο καὶ ἂν στὸ Γυμνάσιο
αὐτὸ δὲν μαθαίνουν καὶ τόσο πολλὰ
πράγματα, ὅπως διατείνεται ὁ βουλευ-
τῆς μας καὶ ὅπως δυστυχῶς μαθαίνω
ὅτι δείχνουν καὶ οἱ εἰσιτήριες ἐξετάσεις
τοῦ Πανεπιστημίου; Ὅπως στὸ ζήτημα
αὐτό, ἔτσι καὶ σὲ χίλια δύο ἄλλα, ὁ
σημερινὸς βουλευτῆς παρασυρομένος
ἀπὸ τὸ προσωπικὸ πάθος του, βρέθη-
κε ἀντιμέτωπος τοῦ κόσμου, γιατί ἀ-
κριβῶς δὲν μπόρεσε νὰ νοιώσῃ τὶς
πραγματικὲς ἀνάγκες τοῦ Τσιριγίου.

Τὸ δεύτερο ἐλάττωμα τοῦ σημερινοῦ
βουλευτῆ μας εἶναι ἡ πολιτικὴ του ταχ-
τικὴ. Ἐδειξε, ἀπὸ τότε ποὺ πρωτοβγῆ-
κε βουλευτῆς ὡς τὰ σήμερα, πὼς δὲν
εἶναι ικανὸς γιὰ τίποτα ἄλλο παρὰ νὰ
εἶναι δεμένος στὸ ἄρμα τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ
κόμματός του. Ἄς σημειωθῇ πὼς δὲν
τὸν κατηγοροῦν γιατί εἶναι Βενιζελικός.
Ὁ Βενιζέλος εἶναι, μ' ὅλα τὰ λάθη του,
πολὺ μεγάλος καὶ δὲν εἶναι καθόλου
προσβολὴ τὸ νὰ εἶνε κανεὶς ὁπαδός του.
Μὰ ὁ βουλευτῆς μας δὲν εἶνε κἂν ὁπα-
δός. Εἶνε ἓνας ἀπλὸς ψήφος. Δὲν ἔδειξε

ποτὲ καμιὰ ἀνεξαρτησία γνώμης καὶ
καμιὰ πρωτοβουλία, γιὰ νὰ ἐπιβληθῇ
ὄχι μόνο στὴ γενικὴ ἐκτίμηση, μὰ καὶ
στὴν ἐκτίμηση τοῦ ἴδιου τοῦ ἀρχηγοῦ
του. Καὶ πολιτευόμενος δὶχως μιὰ κά-
ποια πολιτικὴ ὀντότητα, δὲν προσιωνί-
ζει τίποτα τὸ καλὸ. Ἔτσι κι' ὁ βουλευ-
τῆς μας ἀπὸ τὸν ὅποιον τίποτα δὲν εἶδε
καὶ δὲν περιμένει πὰ τὸ Τσιρίγο, ἀφοῦ
τὸν ἐδοκίμασε ἤδη καὶ στὸ ὅποιο τὸ
μεγαλύτερο καλὸ ποὺ ἔχει νὰ κἀνῃ εἶναι
νὰ κάτῃ στὴν πάντα του.

Νὰ πὼς παρουσιάζεται σήμερα ἡ πο-
λιτικὴ κατάσταση τοῦ νησιοῦ μας. Μὲ
διαλυμένα τὰ παλιὰ κομματικά στελέχη,
μὲ ἀδιαμόρφωτη πολιτικὴ παράδοση, τὸ
Τσιρίγο ἔχει ὑποχρέωση νὰ στραφῇ σὲ
νέα πρόσωπα ποὺ μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ
τους κατάρτιση καὶ τὴν δοκιμασμένη ἱ-
κανότητά τους νὰ μπορέσουν ν' ἀποτε-
λέσουν συγχρονισμένους πολιτικούς.
Γιατὶ σήμερα δὲν χρειάζονται πὰ στοὺς
λαοὺς, γιὰ βουλευτές, ἀνθρώποι ποὺ νὰ
μποροῦν νὰ τρέχουν μόνο δῶθε - κεῖθε
κάνοντας τὰ ὁρυσφένια τοῦ κοσμάκη, μὰ
προπάντων ἀνθρώποι μορφωμένοι ποὺ
νὰ μποροῦν νὰ ἔχουν γνώμη γιὰ τὰ
σπουδαιότερα ζητήματα καὶ νὰ χρησι-
μοποιοῦνται μὲ ἐπιτυχία γιὰ τὴν ἐκπλή-
ρωση τῶν πολὺπλοκων πολιτικῶν ἀ-
ναγκῶν. Ποιὰ ὅμως εἶναι αὐτὰ τὰ πρό-
σωπα εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἀπευθύν-
θῃ τὸ Τσιρίγο;

Δὲν πρόκειται νὰ τὰ ὑποδείξω ἐγώ,
Εἶμαι μακριὰ ἀπ' τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ χρό-
νια. Ἀλλὰ ὑπάρχουν, πιστεύω, πολλοὶ
φωτισμένοι Τσιριγῶτες ποὺ μποροῦν ν'
ἀνακαλύψουν τοὺς ἀνθρώπους ἢ τὸν
ἀνθρώπο ποὺ ἔχει τὰ προσόντα αὐτὰ
καὶ ποὺ θ' ἀντιπροσωπεύσῃ ἀντάξια τὸ
νησί μας. Δὲν εἶνε τόσο δύσκολο αὐτό.

Ἀλεξάνδρεια 15 Δεκεμβρίου 1931

Κ.

Ἡ ΦΟΝΙΣΣΑ ΤΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 46)

μοιζαν σ' ἂν μ' ἀνοιχτὴ παρήγορη ἀγ-
κάλη, σ' ἂν μιὰ προστασία, τέτοια ποὺ
νοστάλησε στὴ ζωὴ της.

Ἀσυναίσθητα πάντα, κάθησε κάτω
ἀπὸ τὸν γέρικο κορμὸ καὶ ξεχάσθηκε
γιὰ ὥρα πολλή ἀποναρκωμένη, χωρὶς
οὔτε νὰ θυμᾶται, οὔτε νὰ ζῇ κἂν, θᾶ-
λεγες πὼς κι' ἡ ἀναπνοή της ἀκόμα
εἶχε σταματήσει κι' ὅτι ἡ γαλήνη τοῦ
χλιαροῦ αὐτοῦ Χριστουγεννιάτικου ἀπο-
γεύματος εἶχε χυθῇ ὡς μέσα στὴν ψυ-
χή της, τὴν ἀνεπὶγνωστα ποιητικὴ...

Σιγά-σιγά τὸ σκοτάδι ἄρχισε ν' ἁ-
πλώνεται καὶ τὰ πρῶτα ἄστρα ἔλαμπαν
στὴν ἄσπιλο οὐρανό,

Σὲ λίγο κάποιος καθυστερημένος κα-
τωχωρίτης περνώντας ἀπὸ τὴν ἔρημη
τσιγκούρα σιγοτραγουδοῦσε ἓνα γνωστὸ
σκοπὸ :

«Καῦμένο Μυλοπόταμο,

«Καῦμένο Μυλιδῶνι....

Ἦταν ἡ πετρίτσα, πού, πέφτοντας
ἀκούσια, τάραξε τὴ γυάλινη ἐπιφάνεια
τῆς λίμνας : τὴν ἀποναρκωμένη ψυχὴ
τῆς Μαρούλης.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἡ ἀντίθεσις τῆς μαύ-
ρης τύχης της πρὸς τὴ νεανικὴ ζωὴ της
τῆς κτύπησε μὲ μιὰ δύναμι ἀσυνήθιστη,

Γιατὶ, μὰ τὸ Θεό, γιατί τόσο ἀδικία ;

Γιατὶ νὰ πᾶνε τόσα νειάτα κι' ὠμορ-
φιὰ χαμένα ;

Γιατὶ νὰ εἶνε τόσο ἀπληστη καὶ νὰ
θυσιάσῃ ἔτσι ἀνόητα στὸ κούφιο μεγα-
λεῖον τῆς ἀγνωστῆς ξενιτειᾶς τὴ βέ-
βαια εὐτυχία, τὴ χαρὰ καὶ τὴν ὑγεία
ποὺ τῆς πρόσφερε ἔτσι γενναιοδωρο τὸ
Νησί ;

Ὅλη ἡ ματαιότης τῆς ζωῆς της τῆς
χτύπησε στὴν καρδιά σ' ἂν βόλι : τώρα
ἦταν ἓνα ἔρημο κουφάρι, τί τὴν ἤθελε
πειὰ τὴ ζωὴ ;

— «Κι' ὅποιος τὰ ἰδῇ λαβώνει !» ξα-
νακούστηκε τὸ σιγανοτράγουδο ἀπὸ πιὸ
μακριά, σ' ἂν ἡχώ ἡχοῦς στὴν γύρω ἡ-
συχία.

— Νὰ πάρῃ τῶνε ματιῶνε της !

Ἡ συκία ἐξακολουθοῦσε ν' ἀπλώνῃ
ἐλκυστικὰ τὴν παρήγορη ἀγκάλη τῶν
ξηρῶν κλαδιῶν της.

Ἄ, τί παρηγοριά ποῦδινε τὸ γέρικο
κουφάρι, τὴν ἴδια φιλοξενία ποὺ τῆς
χάριζε ἀπὸ χρόνια ὅταν θεοπάλαβο, μὰ
ἐλαφρὸ καὶ ἀσβέστο κορίτσι σκαρφάλω-
νε κεῖ πάνω καὶ προκαλοῦσε τὸν ἱλιγ-
γο...

Τώρα μὲ τὰ βάσανα καὶ μὲ τὰ χρόνια
βάρυνε κάπως ἡ πάντα ὠμορφη, μεστὴ
κοπέλλα, μὰ ἡ ψυχὴ της ἦταν πάντα τὸ
ἴδιο ζωηρὴ καὶ ἀφοβή.

Λοιπὸν σκαρφάλωσε σ' ἂν τὸ τε
στὴ συκία καὶ ξαναβρίσκοντος ἄθελα
τὴν παλιὰ της ἀσβετωμένη σύρθηκε
ὡς τὴν ἄκρη τοῦ τρομεροῦ χαλιοῦ...

Κύτταξε πρὸς τὰ κάτω στὸ ἀδιαπέ-
ραστο σκοτάδι καὶ τὸ μαῦρο, σ' ἂν πίσσα,
βάραθρον ποτὲ δὲν τῆς φάνηκε σ' ἂν
τώρα : γεμάτο καὶ προσιτό...

Μὰ αὐτὸ δὲν ἦταν «ρέμα», μὰ αὐτὸ
δὲν ἦταν «γκρέμος», μὰ αὐτὸ ἦταν γῆ,
μαύρη, ψηλαφητὴ γῆ, νά, ὅπως εἶνε τὸ
χωράφι κάτω ἀπὸ τῆς συκίας, ποὺ σκύ-
βης ἀπὸ τὸ ἐλαστικὸ χαλὶ καὶ τὸ χαί-
δεύης μὲ τὸ χέρι σου...

Τόσο ἦταν βέβαιο ὅτι ἦταν τὸ χῶ-
μα τοῦ περιβολιοῦ ὥστε ἄπλωσε τὰ χέ-
ρια νὰ τ' ἀγγίξῃ, μὰ—

Γιὰ μιὰ στιγμὴ τῆς φάνηκε πὼς κά-
ποιος τὴν ἄρπαξε γοργὰ κι' ἀνάρια,
πὼς βρέθηκε σὲ μιὰ παρήγορη, αἰθέρια
ἀγκαλιὰ—νά, σ' ἂν τῆς μάννας της, ὅταν
ἦταν μικρὸ καὶ κρύωνε—καὶ πὼς ἔφευ-
γε... ἔφευγε... ἔφευγε πετώντας καὶ δὲν
αἰσθανόταν περὶ κανένα πόνο, δὲν θυ-
μιόταν περὶ τίποτα, ἀλλὰ ἦταν ἀπο-
λύτως εὐτυχής...

Ἀπὸ τότε—καὶ πᾶνε κάμποσα χρό-
νια—οἱ Μυλοποταμίτες τὸ Πίσω Κ α-
μάρει τὸ λένε Φόνισσα.

ΕΛΕΝΗ Γ. ΚΑΡΥΔΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΕΝΑΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ ΚΥΘΗΡΙΟΣ

Κοσμάς Π. Πανάρετος

Τοῦ κ. ΠΟΛΥΧΡ. Ν. ΚΑΨΑΝΗ

Δραττόμενος τῆς εὐκαιρίας εὐγενοῦς παρακληθεὶς τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἀξιολόγου περιοδικοῦ «Κυθηραϊκὸς Κήρυξ» καὶ ἀφορμὴν λαβὼν ἀπὸ τὰ παρα τοῦ κ. Έπαμ. Δελακοβία, εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς «Κυθηραϊκῆς» περὶ τῆς δράσεως τοῦ πάππου τῆς μητρὸς μου Κοσμά Π. Πανάρετου γραφέντα, τολμῶ καίτοι μὴ χειροδότης τοῦ καλάμου, νὰ ἐκθέσω ἐν ὀλίγοις τὰ κατὰ τὸν βίον τοῦ ἀγνωσθέντος δυστυχικοῦ μέχρι δήμερον ριζοσπάστου τῆς νήσου μας.

Ὁ Κοσμάς Πανάρετος ἐγεννήθη εἰς Ποταμὸν Κυθήρων κατὰ τὸ ἔτος 1820 ὅτε ἡ νῆσος κατήχετο ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Ὁ πατὴρ του Πέτρος ὀνόματι κατήγετο ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τῶν Παναρέτων τῆς Πελοποννήσου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ παιδεία δὲν ἦτο προσίτη εἰς τὸν λαὸν καὶ ὁ Πανάρετος ἔλαβε μίαν στοιχειώδη μόρφωσιν. Κατὰ τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν ἦτο ἀπρόσκλητος μετὰ τὴν, οὐκ εὐκαταφρόνητον, πολιτικὴν του περιουσίαν, πολὺ δυνάμει δὲ ἔγκατέλειπε κάθε μερίμναν διὰ τὰ ἀτομικὰ του συμφέροντα καὶ ἐπεδόθη μετὰ ζήλου εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν τῆς πατρίδος του τοιούτων. Ἦτο πολὺ νέος ἀκόμη ἀλλὰ εὐθύνης καὶ δραστήριος, ἀφιλοκερδὴς καὶ γενναϊδωρὸς καὶ περσικισμὸς ἀνυπακοῦς δι' εὐφροσύνης ἐξαιρητικῆς, παρὰ τὸ περιορισμένον τῆς μορφώσεώς του, κατέστη πολὺ ταχέως προσφιλεὶς εἰς ὁλόκληρον τὸν λαὸν τῆς νήσου, ὅστις τὸν ἐξέλεγε τακτικῶς ἑκτοτε βουλευτὴν του, ἕνα ἐκ τῶν δύο τότε ἐκλεγόμενων ἐν τῇ νήσῳ.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Κοσμάς Πανάρετος ὁ λαοφιλὴς καὶ ἀνευπερὶ τὰ Κυθηραῖς τὴν ἰδίαν Βουλὴν ἐπὶ δευρὰν ἔτῳ.

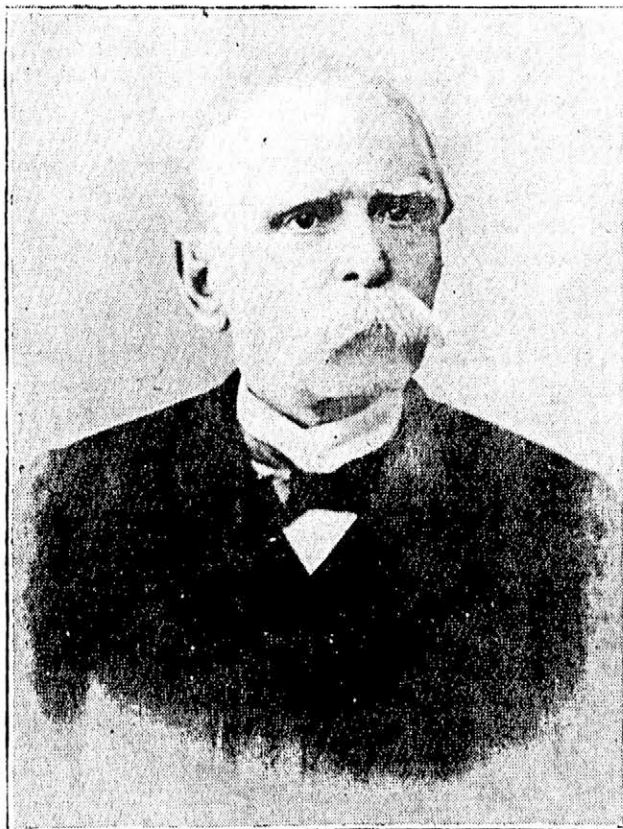
Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ Κοινοβούλιον καὶ τοῖς ἑκ τῶν εὐνοουμένων τῆς Ἀγγλικῆς κυριαρχίας, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐνοίας ταύτης, ἀλλ' ἀπεναντήσας ἐκηρύχθη ἀντιπαλὸς τῶν κρατούντων, τάςας ὡς σκοπὸν τῆς δράσεώς του τὴν μετὰ τῆς λοιπῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος ἐνωσιν τῆς ἰδιαίτερας του πατρίδος καὶ ὅλης τῆς ἐπτανήσου. Ἡ ἰδέα αὕτη τῆς ἐνώσεως εἶχε γεννηθῇ εἰς τὴν ψυχὴν ὁλῶν τῶν ἐπτανήσιων καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀνδρες οἵτινες ἠκολούθησαν τὴν ἰδέαν αὐτὴν ὀνομάσθησαν ριζοσπάστικοι ἢ ριζοσπάται καὶ ἐσχημάτιζαν ἴδιον κόμμα ριζοσπαστικὸν καλούμενον.

Ὁ Πανάρετος λοιπὸν ἔγινε εἰς ἀπὸ τοῦς φανατικοῦς ριζοσπάτας, πρῶτος ὑψώσας τὴν ριζοσπαστικὴν σημαίαν εἰς τὰ Κυθηρα γινόμενος καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ριζοσπαστικοῦ κόμματος ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἀννεργαζόμενος δυνήθως ἐν συνδυασμῷ κατὰ τὰς Βουλευτικὰς ἐκλογὰς μετὰ τοῦ Έμμ. Μόρμωρη καὶ Βαρβαρήγου.

Οἱ βουλευταὶ τοῦ ριζοσπαστικοῦ κόμματος ἦσαν θερμοὶ ὑποστηρικταὶ τοῦ μετὰ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν ἀ-

ρχολογούμενου τότε λαοῦ τῆς νήσου καὶ ἐνεκα τούτου ἦσαν πολὺ λαοφιλεῖς ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πολιτευτὰς τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, τοὺς καταγομένους ἀπὸ τὰς ἐπὶ ἐνετοκρατίας χειραφετηθείσας οἰκογενείας τῶν ἀρχόντων, οἵτινες ἦσαν χαρακτῆρος μᾶλλον δατραπικοῦ καὶ ἐπείεον τὸν λαόν,

Τέλος ἡ μεγάλη ἐπιθυμία ἡ μᾶλλον ὁ σκοπὸς τῶν ριζοσπαστῶν ἐξεπληρώθη

ΚΟΣΜΑΣ ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ

τὸ 1864, ὅτε ἐπὶ τῇ ἀναρρῆσει τοῦ Γεωργίου Α' ἡ Ἀγγλία ἐδώκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐπτανήσον. Δὲν ἔφερε δέματα εἰς πέρας μόνος ὁ ἀγὼν τῶν ριζοσπαστῶν τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἐνωσιν, ἀλλὰ πάντως ἡ πατριωτικὴ στάσις τοῦ ἐπτανήσιακοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος ὑπὸ τῶν ριζοσπαστῶν καὶ μόνον διεφωτίσθη καὶ τοῦ ὁποῖου τὸ πατριωτικὸν φρόνημα ὑπὸ τούτων καὶ μόνον ἀνεξωπυρώθη, συνετέλεσεν τὰ μέγιστα εἰς τὴν τοιαύτην ἀποφασιν τῆς Ἀγγλίας, λαμβθεῖσαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς περιφάνου ἀνὰ τὴν ἐπτανήσον περιόδους τοῦ Γλαδδὸνστος, ὅτε οἱ Ἀγγλοὶ ἐπεισθῆσαν ὅτι αἱ νῆσοι αὐταὶ θὰ ἔπρεπε νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς τὴν Ἑλευθέραν Ἑλλάδα.

Οὕτω καὶ ὁ Πανάρετος πλήρως ἐνθουσιασμοῦ εἰσῆρχετο ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐν συνεδριάσει τότε Συνέλευσιν καὶ βραδύτερον εἰς τὴν ἑλληνικὴν Βουλὴν ὡς ἀντιπροσώπος τῶν Κυθήρων. Μετὰ τὴν ἐνωσιν ὁ Πανάρετος ἐξελέγετο καὶ πάλιν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀντιπρόσωπος τῆς Νήσου εἰς τὴν ἑλληνικὴν Βουλὴν, καὶ οὕτω ἤρχισε νῆαν πολιτικὴν ζωὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας

μετὰ τοῦ τότε πρωθυπουργοῦντος Θεοδώρου Δελνηγιάννη, ὅστις ἐξετίμησε τὸν εὐγενῆ χαρακτῆρα του καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του. Ὁ Πανάρετος ζήσας εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἦτο πρᾶγμα εὐκόλῳ ἡ δημοτολογία κοινωφελῶν ἔργων, δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ σπουδαῖον τι μνημεῖον τῆς δράσεώς του. Ἐν τούτοις ὅμως ἀντελήθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἡ ἐξασφάλις τῆς θαλασσίας

ἀνκοινωνίας τῆς πατρίδος του, ἦτο ἡ σπουδαιότερα ἰδίως ἐκ τῶν ναγκῶν τῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἤρχισε νὰ ἐκτίετα ὅπως κατασκευάσῃ λιμένα εἰς τὴν τοποθεσίαν Διακόφτι, μέρος τὸ ὁποῖον ἐκρίθη ὡς κατάλληλον καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων τότε πολιτευτῶν τῆς νήσου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἤρχισε νὰ διενεργῇ ἐράνοις καὶ ἀνὰ τὴν νῆσον, καὶ εἰς τὴν Σύμῳν εἰς τὴν ὁποίαν τότε ὑπῆρχον πολλοὶ Κυθηριοὶ ὅπως δῆποτε εὐποροί. Τὸ ποδὸν ὅπερ ἐνέλεξεν τῇ βοηθείᾳ τοῦ βουλευτοῦ Βαρβαρήγου ἔδωκεν πρὸς κατασκευὴν λιμενοβραχίονος, τοῦ διασχομένου εἰσέτι, μὴ προσβάσας βεβαίως νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον, διότι ἐκάμθη πρὸ τῶν πολλῶν δυσχερειῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως οἰκονομικῆς ἀντοχῆς. Κατὰ τὸ ἔτος 1887 ἐξελέγη δημοάρχος τοῦ δήμου Ποταμίων. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς τετραετίας παρετήθη τοῦ δημορχικοῦ ἀξιώματος πληρεῖς ἀπὸ βαθὺν γῆρας, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγκατέλειπε τὴν δημοσίαν ζωὴν.

Ὅλη ἡ ζωὴ του καὶ ἡ ἰδιωτικὴ καὶ ἡ δημοσία ὑπῆρξε δαίμα ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν πατρίδα. Ἀντεπρόσπευδεν ἐπὶ τριάκοντα ὁλόκληρα ἔτη τὴν νῆσον εἰς τὴν ἰόντιον Βουλὴν καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν τοιαύτην, ὑπῆρξε φίλος πάντοτε πιδὸς τοῦ λαοῦ, ὢν εὐπροσῆγορος καὶ γενναϊδωρὸς πρὸς αὐτόν, μὴ ἰδρύσας δεδαίως δημοσία ἔργα ἀπὸ τὰ Κρατικὰ ταμεῖα, ἀλλὰ δαπανήσας πᾶσαν τὴν κολοσιαίαν περιουσίαν του διὰ τὸν λαόν καὶ μόνον, οὐκ διὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος ἀλλ' ἐξ εὐπλαχνίας πρὸς τὸν δυστυχῆ τότε γεωργὸν καὶ τὸν φορολογούμενον ἀγρότην, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ Ἀγγλοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος,

Ἐν ὀλίγοις λόγοις ὁ Πανάρετος ὑπῆρξε καὶ ὡς ἄτομον καὶ ὡς πολιτικὸς, τίμιος, ἀφιλοκερδὴς, ἀγαθὸς, γενναϊδωρὸς.

Ἀπεβίωσε δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1902 εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα δύο ἐτῶν, εὐχαριζόμενος διότι εἶδε τὸ ὄνειρόν του πραγματοποιηθῆν, τὴν πατρίδα του ἐλευθερωθεῖσαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του.

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ Ν. ΚΑΨΑΝΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΣΩΤΗΡΙΑ

Του κ.
Θ. ΒΛΚΟΥ

Ήταν, θαρρείς, κλεισμένος ολοῦθε. "Οπου κι' ἂν γύριζε ἔβλεπε μπρὸς του, σωστό βρυκόλακα, τὴν πείνα. Δυὸ μέρες εἶχε νὰ φάει καὶ τὸ στομάχι του, σὰ λησμονημένο, θύμιζε τὴ παρουσία του, μὲ διάφορες παρῆενες φωνές, σὺν ἀσπλαγχνον ἀφέντη του. Ἡ σκέψη του, ἀφηρημένη, σερόνταν δὴ καὶ κεῖ ψάχνοντας, ἀσκοπα, νάβρει μιὰ διέξοδο σὴν κοίσιμη κατῆστασι πὺν βρισκόταν.

"Αν εὗρισκε δουλειὰ θὰ ριχνόταν μὲ τὰ μοῦτρα στὴ μελέτη, σὴν οἰκονομία. Θὰ κουραζότανε, δὲ λέω, γιὰ λίγο καιρὸ μὰ ὕστερα ἡ ἐπιτυχία τοῦ χαμογέλαγε. Πιὸ ἀργὰ ἡ δόξα! Κι' ἔβλεπε τὸν ἑαυτὸ του πλούσιον, δοξασμένο! Λέν τοῦλειπε πιά τίποτα. "Ολα ἦταν σὴν διάθεσὶ του. Τὸ χρῆμα, τὸ χρῆμα νικοῦσε τὸ κάθε τι...

Μὰ πάλι, οἱ παρῆενες φωνές σὸ στομάχι, οἱ βουβοὶ πόνοι σὴν κοιλιά, τὸ ξελίγωμα σὸ στόμα, τοῦ θύμιζαν πὺν τώρα ἦταν νησιτικός, παραπεταμένος μέσα σὴν ἄδικη κοινωνία πὺν δὲ γνώριζε κανένα πόνο γιὰ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς δυστυγισμένους.

Καὶ βγαίναν ἀπ' τὸ στόμα του, βλαστήμιες ἄγιες πὺν σβύνανε σὸ θόρυβο ἐνὸς ἀτέλειωτου γλεντιοῦ.

Βράδυαζε. Ἡ νυχτιὰ ἄφηνε τὸ μουντὸ της χοῶμα νὰ σκεπάζει τὰ γύρω, μαζὶ καὶ τὴ ψυχὴ τοῦ ἁμοιου ἀνθρώπου.

* *

Μικρὸς, εἶχε φύγει ἀπ' τὸ νησί του γιὰ νὰ τελειώσῃ τὸ σχολεῖδ. Ήταν μελετηρὸς, προσεχτικός, ἥσυχος. Τελείωσε τὴν πρώτη τοῦ Γυμνασίου χωρίς νὰ παραστρατήσῃ καθόλου χωρίς νὰ τραβηχθεῖ ἀπ' τὰ γλέντια τῆς μεγαλοῦπολης. Μὲ τὰ λεφτὰ πὺν τοῦστελνε ὁ πατέρας του εἶχε νοικιάσει μιὰ μικρὴ κάμαρα, κοντὰ σὲ κάτὶ θειοὺς του. Κεῖ μέσα, διάβαζε διαρκῶς... Τίποτ' ἄλλο δὲν τὸν ἀπασχολοῦσε.

"Ετσι περνοῦσαν τὰ χρόνια.

Καὶ κεῖνη τὴ χρονιά, τὴν καταραμένη, ἡ ζωὴ του ἄρχισε ἡ ἴδια. Μετὰ τὸ καλοκαίρι γύρισε σὴν πολιτεία ξένοιαστος, γεμάτος χαρὰ. Δὲ φανταζότανε ποτὲ πὺς θὰ τὸν εὗρισαν τόσα κακὰ. Βοήκε τὴν κάμαρά του ἀνάλλαξη, γεμάτη ἀγάπη καὶ τὸν προσμένει. Ήταν μικρὸς καὶ περιφανεύοταν πούταν νοικοκύρης, εἶχε δικὸ του σπιτικό, τὴν ἡσυχία του. Ἐμπνευε καμαρωτὸς σὸ δωμάτιό του, χωρίς παρῆες, μονάχος. Καὶ φέτος τὸ καμῶρι του ἦταν πιὸ μεγάλο. Ήταν σὴν δευτέρα Γυμνασίον. Ἀκόμα δυὸ χρόνια θὰ γινόταν φοιτητῆς, κύριος!...

Μὰ τὰ πράγματα ἀλλάξαν.

Ξάφνου ἕνα γράμμα τούφερε κακὰ μη-

νύματα. Ὁ χειμῶνας, ποῦχε μπεῖ σκληρὸς, τοὺς βούλιαξε δυὸ καίτια ἀπ' τὰ τρία ποῦχαν. Τάλλο δὲν κοτοῦσε νὰ ξεμπουκῆει ἀπ' τὴς φουροτῶνες. Θὰ τοῦ στέλναν λιγώτερο τὸ μῆνα κείνον, Ὑπομονὴ ὅμως ὁ Θεὸς τῷθελε. Μὰ γρήγορα θὰ μπουνατσόριζε, θὰ βρίσκαν ναύλους συμφερτικούς, θὰ βάζαν σὴν μπάντα. Σιγὰ-σιγὰ θ' ἀποχτοῦσαν τὸ χαμένο βιός.

Ἡ λύπη τοῦ γέμισε τὴν καρδιά! Μὰ τι νὰ γίνῃ μιὰ πὺν κείνος πὺν κυβέριναγε τὸ κάθε τι, σὺν κόσμῳ τοῦτο, τῷθελ' ἔτσι!.

Σὲ λίγες μέρες λάβαινε κι' ἄλλο γράμμα. Τὸ πῆρε μὲ φόβο αὐτὸ. Ὁ φάκελλος ἦταν γραμμένος ἀπ' ἄλλο χέρι—τὸ γράψιμο τοῦ πατέρα τὸ γνώριζε ἀλάργα. Σὰν τῶν τοῖξε διάβασε κακογραμμένα, στραβὰ κι' ἀνάποδα, τὸ θάνατο τοῦ πατέρα: Θέλησε ν' ἀρμενίσει, τοῦλεγε ἡ μάνα του, μὲ χαλασμό θεοῦ. Δὲ μπορούσε νὰ ἡσυχάσει. Ἦθελε ν' ἀποχτήσῃ τὰ χαμένα. Βοήκανε τὰ συντοῖματα τοῦ καϊκιῦ σὺν πέρα κάβο. Ὅσο γιὰ τὰ κορμιά, τὰ ρούφηξε ἡ ξελογιάστρα... Λὲ θὰ μπορούσαν τώρα μὲ τὴ δυστυχία πὺν τοὺς βοήκε, νὰ τοῦ στέλνουν πεντάρα. Ἄς πῆγαινε νὰ παρακαλέσῃ τοὺς θειοὺς του νὰ τὸν βοηθήσουν γιὰ τὸν τελειωμὸ τοῦ σχολεῖδ...

Καὶ πῆγε. Μὲ τὰ μάτια βουρκομένα τοῖς διάβασε τὸ γράμμα. Τοὺς παρεκάλεσε γεμάτος ντροπῇ, νὰ τοῦ δώσουν μιὰ γωνιά, λίγο φαῖ.

Ήταν ἀδύνατο, ὅμως, αὐτὸ! Δὲν εἶχαν κι' ὅλας μέρος. Ὅσο γιὰ τὸ φαῖ, τὰ οἰκονομικά τους ἦτανε σὲ κακὰ χάλια κι' αὐτῶν.

Ἐοῖξε μιὰ ματιὰ ἕνα γύρω καὶ σὸ μνηστὸ του ἔμειν' ἀξέχαστη ἡ εἰκόνα πὺν εἶδε Τρώγαν καὶ, πάνω σὸ τραπέζι, ἦταν ἀραδιασμένα λογιῶν-λογιῶν φαγιά. Κρέας, τυριὰ, ψωμὶ λαχταριστὸ, φροῦτα. Τὰ οἰκονομικά τους ἦτανε σὲ κακὰ χάλια!

Γρήγορα, χωρίς κι' αὐτὸς νὰ καταλάβει πὺς, πῆρε τὴν καινούργια ἀπόφαση. Μέσα του γεννήθηκε ἕνα αἶσθημα δυνατὸ, ὀλοζώντανο: ἡ ἀγάπη τῆς μάνας. Τὸ προστάτεμά της. Κεῖνος πὺν εἶδε καθαρά πὺς τὸ πρόσχημα τῆς φιλίας γκρεμιζόταν μπρὸς τὰ λεφτὰ, βυθισμένος μέσ' τὴν πρόληψη καὶ τὸ ἔθιμο, ἄφησε νὰ ξεπεταχθῇ σὴν παιδικὴ του καρδιά καὶ σκέψη, ἡ ἀγάπη αὐτῇ. Καὶ ξαφνικὰ μαρκαρῆσε.

Τὸν τράβηξε σὴν δουλειὰ του τὴ νέα καὶ κάποια θαμμένη ἀγάπη γιὰ τὴ θάλασσα: ἀκόμα ἡ ἐλπίδα πὺς μόνον ἔτσι θὰ μπορούσε νὰ στείλει σὴν μάνα του χρήματα πλόλκα.

Ἐνοιωσε τὴν πίκρα τῆς ζωῆς, ὡς τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς του. Ἐνοιωσε τὸν πόνο της, τοὺς ἔξευτελισμοὺς πὺν περνα-

ει ὁ φτωχὸς, ὁ ἐργάτης, τὴ σκλαβιά πὺν θῆταν ὑποχρεωμένος νὰ ὑπομένει αἰῶνια..

Κι' ὑπόμενε, ὑπόμενε.

Στὰ δυὸ, πᾶνω κάτω, χρόνια τῆς θαλασσινῆς ζωῆς του πέθανε κι' ἡ μάνα του. Δέχτηκε τὸ καινούργιο χτύπημα μὲ περισσότερη ψυχραιμία.

Ήταν συνηθισμένος πιά καὶ ξακολούθησε τὴ ζωὴ του μὲ τὴν ἴδια ὑπομονή.

Συχνὰ θυμότανε κείνο ποῦλεγε πρώτα, σὰν πέθανε ὁ πατέρας του: Μόνο γιὰ τὴ μάνα μου ζῶ. Μόλις πεθάνει θὰ τὴν ἀκολουθήσω. Κι' ἔβλεπε καλὰ, τώρα, πόσο, ἄθελα του, μ' ὅλες τῆς τῆς πίκρες, τοῦ ἄρεσε ἡ ζωὴ αὐτῇ. Ἦθελε νὰ ζήσει!

* *

Ἦλθαν σκληροὶ καιροί. Ἡ κρίση χτύπησε κατακούτελα τὴ ναυτιλία μας κι' οἱ ἐφοπλιστάδες δὲν ἐννοοῦσαν νὰ χάσουν τὰ κερδισμένα. Ήταν τόσοι κουτοὶ πὺν θὰ πλήρωναν...

Εἶδε τὸ κατέβασμα τῶν μισθῶν, τὸ λιγότεμα τοῦ φαγιοῦ τὸ χειροτέρεμά του..

Σὲ λίγο βρέθηκε καὶ ξέμπαρκος. Ξεκοκκάλασε τῆς οἰκονομίας του ψάχνοντας γιὰ δουλειὰ, μὰ τίποτα, τίποτα...

Καὶ τώρα νησιτικός, ἐρημος, γύριζε δὴθε κεῖθε, καταλαβαίνοντας πιότερο τὴ δυστυχία, γεμάτος ζήλεια γιὰ τὴν καλλίτερη, τὴ σπάταλη, τὴν ἀπληχὴν ζωὴ, ποῦβλεπε τριγύρω του...

* *

Ἡ νυχτιὰ πλάκωνε γεμάτη ἀγοριμάρα ἐνῶ ἡ σκέψη του ἀκλουθοῦσε τὸ δρόμο της...

Τώρα ἦταν πιὸ ψύχραιμος. Ἐβλεπε πὺς δὲ γινόντουσαν κείνα πὺν ὀνειρευόταν. Ἡ χαρὰ κι' ἡ δόξα δὲν ἦταν γι' αὐτὸν. Θὰ ρήμαζε μέσ' τὴ δουλειὰ πὺν τοῦ δώρησε ἡ ἀσπλαγχνή κοινωνία. Θὰ πέθαινε σὸ πέλαγο καμμιὰ φουροτυνιασμένη μέρα, σὰν τὸν πατέρα του κι' αὐτὸς ἢ σὲ κανένα ἔξνο λιμάνι. Τάξερε τόσο καλὰ!

Κι' ἡ σκέψη του, ξαφνικὰ, σταμάτησε σ' ἕνα σημείον, σὰν τραβηγμένη μὲ μαγνήτη σ' αὐτὸ: Ἡ αὐτοκτονία! Ναι, ἡ αὐτοκτονία!

Τὶ ὥραϊα πὺν θῆταν! Θὰ γλύτωνε μιὰ γιὰ πάντα! Θὰ ἡσύχαζε!...

Ἡ πείνα δὲ θὰ τοῦτρωγε τὰ σωματικά. Λὲ θὰ γινόταν σκέλεδρο! Λὲ θὰ φθονοῦσε κανέναν! Ἄς γλεντοῦσαν ὅσο θέλαν οἱ ἄλλοι. Λὲ θὰ νοιαζόταν! Τρώαζε!...

Ζήτησε ν' ἀποδιώξῃ τὴ μαύρη σκέψη. Μὰ κείνη, σὰν ἀγριεμένο σκυλί, πὺν δὲ σ' ἀφήνει ἡ νύχτα, πὺν ἀνυχτᾷ τρομαχτικά καὶ σὲ κυνηγᾷ ἀδιόκοπα, βοῦνζε σὸ κεφάλι του, κλωθογύριζε, τὸν τρώαζε πιὸ πολὺ...

Σὰν ἦμουν σὸ Ντάνιουγκ, θέλησε νὰ συλλογιστεῖ...

Ν' αὐτοκτονήσῃ, ν' αὐτοκτονήσῃ, εἰν'

ἡ μόνη σωτηρία, τ' ἀπάνταγε κάποιος ἄλλος μέσα του, κάποιος ποὺ τὸν φρόβιζε σὰ νάταν μικρὸ παιδί.

Προχώραγε, τώρα, γρήγορα. Νόμιζε ὅτι τὸν κυνηγοῦσαν.

Τὸ σκοτάδι εἶχε ἀπλωθεῖ ὁλοῦθε.

Βρισκόταν ἐξ' ἀπ' τὴν πόλη, κοντὰ σὲ κάποιον δασάκι. Τὸ μέρος ἦταν ἔρημο κι' αὐτὸ τὸν τρώαζε πῶς πολὺ. Κι' ὅμως, σὰ νάταν δυὸ οἱ ἀφέντες τοῦ κορμιοῦ του, θῆλανε νὰ μπῇ στὸ δάσος. Τὸν τράβαγε ἡ μυρουδιά τῶν δένδρων ποὺ ἀπλωνότανε λεπτή, μαγευτική. Τριγύρω εἶχε φράχτη.

Τοῦ φάνηκε πὼς τὸ γινώριζε κεῖνο τὸ μέρος. Στὴ μνήμη του ἐρχόντουσαν θαμπὰ, μισοσβυστὰ, τὰ γύρω μέρη κι' ἔνοιωθε τὴν ἐπιθυμία νὰ πηδήσει. Καταλάβαινε πὼς αὐτὸ δὲν ἦταν σωστὸ. Μὰ κείνη τὴ στιγμή ἡ σκέψη του δὲ λειτουργοῦσε. Γκρεμιζότανε, τσακίζονταν, λές, μπροστὰ σ' ἕνα θεώρατο βράχο. Κι' ὁ βράχος αὐτὸς ἦτανε μέσα του. Ἦταν ὁ ἄλλος κείνος ἐαυτὸς του. Ὁ καινούργιος. Κεῖνος ποὺ τοῦ γέννησε τὴν τρομερὴ σκέψη: Τὴν αὐτοκτονία!

Πήδησε μέσα. Ἡ φανταστικὴ σωτηρία του τοῦ σταμάταγε κάθε λογισμό. Εἶναι τόσο γλυκεῖα ἡ ζωὴ, τόσο γλυκεῖα!... Καὶ νὰ ξέρεις πὼς δὲν εἶν' γιὰ ὅλους ἡ ἴδια! Πὼς ἄλλοι ζοῦν περίφημα κι' ἄλλοι εἶν' ὑποχρεωμένοι νὰ πεθάνουν ἔρημοι, πεινασμένοι!...

Δὲν πρόλαβε νὰ κἀνῃ δυὸ βήματα κι' ἕνας κρότος δυνατὸς, ξερὸς κι' ἀπότομος, μαζί κάποιος πόνος στὸ στῆθος, κάτι σὰ βελονιά, ποὺ γινόταν ὁλοένα πῶς δυνατὸς, τὸν ἔκανε νὰ σταματήσει κι' ὕστερα νὰ κυλιστεῖ στὸ χῶμα.

Κατάλαβε. Τὸν εἶχαν χτυπήσει..

Πάνω του εἶχ' ἔρθει κάποιος ποὺ βλαστήμαγε: «Καλὰ σὲ κανόνισα, παλιάνθρωπε μοῦνησες τὸ ψάρι στὰ χεῖλη τόσες νυχτιές!...». Κι' ἔλεγε, κι' ἔλεγε....

Ὁ πόνος δυνάμωνε. Τὸ αἷμα ἔτρεχε ἀπ' τὴν πληγὴ σὰν ἀπὸ βροῦση. Σιγὰ-σιγὰ ἔσβυνε ὅπως τὸ καντήλι π' ἀπομένει χωρὶς λάδι, τινάζοντας σπασμωδικὰ τὸ κορμὶ του. Τὰ μάτια του ἀνοιγμένα, ὁλοστρογγυλά, κυττάζαν ἀφηρημένα, τρομαχτικά!...

Ξάφνου μιὰ χαρὰ χύθηκε στὸ πρόσωπό του, τὰ μάτια του ἡμέρεψαν. Κάρφωσε τὸ βλέμμα του, στὸν ἄνθρωπο ποὺ ἔβλεπε γονατιστὸ δίπλα του γεμάτο ἀγάπη.

Μὰ ναί! Τὸν ἀγαποῦσε τὸν φρονιὰ του. Τοῦχε κάνει τόσο καλὸ!....

Τὸν εἶχε γλυτώσει ἀπ' τὰ νύχια τῆς δυστυχίας!... Ἦταν εὐτυχισμένος πιά! Ἡ πεῖνα, ἡ κακομοιριά, τὸν ἀφηναν γιὰ πάντα!....

Καὶ πέθανε, προφέροντας ἀσυνάρτητα λόγια ποὺ κἀνανε τὸ μεθυσμένο φύλακα νὰ τὸν περάσῃ γιὰ τρελλό.

Θ. ΒΛΚΟΣ

Αἱ ἀναγκαὶ τῶν κοινότητων μᾶς

ΚΑΡΑΒΑΣ

Τοῦ κ. ΠΑΝ. ΜΕΓΑΛΟΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ἡ κοινότης Καραβᾶ τῆς νήσου μας ἀναμφισβητήτως σήμερον εἶναι ἡ πλουσιωτέρα τῶν Κυθηρίων διαθέτουσα ἐκατομμύρια ὁλόκληρα διὰ κοινοτικούς σκοποὺς χάρις εἰς τὴν γενναιοδωρίαν μεγάλων εὐεργετῶν καὶ προστατῶν τῆς Κοινότητος ταύτης. Ἡ κατασκευασθεῖσα ἐπιβλητικὴ ἀψὶς εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου μὲ ἀναγεγραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων εὐεργετῶν δικαίως ἀποτίει πρὸς αὐτοὺς φόρον διαρκῆ τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος.

Ἡ ἐκλογὴ ὡς Προέδρου τοῦ κ. Ἀριστ. Διακοπούλου μέλους ἐπιλέκτου ταύτης καὶ συγκεντροῦντος ὅλα τὰ προσόντα τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῆς Κοινοτικῆς περιουσίας, ἐλπίζεται ὅτι θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν θεραπείαν ὅλων τῶν ἀναγκῶν τῆς Κοινότητος.

Μία ἐκ τῶν ἀναγκῶν εἶναι καὶ ἡ κατασκευὴ δρόμου ἀπὸ τοῦ Καραβᾶ πρὸς τὰ σιδηροῦχα ὕδατα Μαγγάνων τῶν ὁποίων αἱ ἱαματικαὶ ιδιότητες εἶναι γνωσταὶ εἰς μὲν τὴν νῆσον ἀσφαλῶς ἀπὸ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς εἰς δὲ τὴν ἐπιστήμην ἀπὸ τοῦ 1882, ὅτε διαταχθεὶς ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως ἦλθεν ἐπὶ τόπου ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Χρηστομάνος. Οὗτος ἀναχωρῶν παρέλαβε δείγματα μεθ' ἑαυτοῦ καὶ κατόπιν ἀναλύσεων ἐξηκριβώθη ἡ σύστασις τῶν καὶ ἡ ἱαματικὴ τῶν ιδιότης.

Μετὰ ὀκτὼ ἔτη διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἦλθε εἰς τὴν νῆσον ὁ ἐπίσης ἀείμνηστος Ἀναστ. Δαμβέργης καθηγητὴς τῆς φαρμακευτικῆς χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Οὗτος παρέλαβε ἐπίσης δείγματα ἀπὸ ὅλας τὰς σιδηροῦχας πηγὰς (πηγὴ Πετρογρίου, πηγὴ Ὁχέλων, πηγὴ Μαγγάνων, δύο πηγὰ παλαιᾶς Βουσκίνας) τὰ ὁποῖα ὑπεβλήθησαν εἰς ἐπιστημονικὴν ἔρευναν ἐν τῷ φαρμακευτικῷ χημείῳ. Μετὰ τὴν ἔρευναν καὶ ἀνάλυσιν αὐτῶν συνέγραψε καὶ μελέτην ἀναφέρων τὰς θεραπευτικὰς τῶν ιδιότητος.

Μεταξὺ τῶν περιεχομένων συστατικῶν τὴν μεγαλειτέραν ἀξίαν ἐνέχει ὁ σίδηρος μετὰ τοῦ ἐνυπάρχοντος ἀνθρακικοῦ ὀξέως. Ἡ ὑπαρξὶς τούτου ὀνοματίζεται τὰ ὕδατα εἰς σιδηροῦχα.

Ἡ πηγὴ Μαγγάνων εὐρισκομένη εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ Καραβᾶ ἀπόστασιν καὶ παρὰ τὸ ρωμανικὸν χωρίον Προγγί, παρουσιάζει τὰ μεγαλιτέρα πλεονεκτήματα διότι ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ Καραβᾶ εἶναι μικρὰ, τὸ ὕδωρ εἶναι ἀφθονώτατον (120—150 κυβικὰ μέτρα τὸ 24ωρον), ἡ θέσις μαγευτικωτάτη λόγῳ τῆς πλουσιωτέρας βλαστήσεως καὶ τῶν ἐκτάκτων ἐν γένει θεληγέτων τοῦ καταφύτου ἐδάφους. Τὸ μειονέκτημα τὸ ὁποῖον

ἔχει τὸ ὕδωρ νὰ θολοῦται λόγῳ τῆς καθιζήσεως κιτρινερούθρου ἰζήματος ἐξ ὑδροξειδίου τοῦ σιδήρου ἐξ αἰτίας τῆς ἀποβολῆς τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέως διορθοῦται, προκειμένου νὰ μεταφερθῇ καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ μακρὰν τῆς πηγῆς τοποθετούμενον ἐντὸς φιαλῶν πληρουμένων τελείως καὶ πωματιζομένων ἀμέσως οὕτως ὥστε νὰ μὴ παραμένῃ ἐντὸς αὐτῶν οὐδὲ ἴχνος ἀέρος. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μέθοδος αὕτη παρουσιάζει ἐν τῇ πράξει δυσκολίας τινὰς δυνάμεθα ἀποτελεσματικώτερον νὰ διατηρήσωμεν τὸ ὕδωρ διὰ τεχνητῆς προσθήκης ἀνθρακικοῦ ὀξέως τὸ ὁποῖον συγκρατεῖ τὸν σίδηρον ἐν διαλύσει ἀσφαλῶς.

Ἡ ἀνάγκη ὅθεν τῆς κατασκευῆς τοῦ δρόμου πρὸς τὴν πηγὴν Μαγγάνων εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων τοῦ Καραβᾶ, διότι ἡ θεραπεία τῆς θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν μεγαλιτέραν κατανάλωσιν τοῦ ἱαματικοῦ ὕδατος, ὅχι μόνον ὑπὸ τῶν Καραβιτῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κατοίκων ὀλυστῆς Νήσου, καὶ εἰς τὴν προσέλκυσιν διὰ τὴν θερινὴν διαμονὴν τῶν Κυθηρίων τῶν ἐκτὸς τῆς νήσου καὶ ἄλλων ἐχόντων λόγους υγείας νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ ὕδωρ τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν καθηγητὴν Δαμβέργην καὶ ἄλλους ἱατροὺς δύναται νὰ φανῇ ἀποτελεσματικὸν κατὰ τῶν ἀναιμιῶν, χλωρίσεων, γενικῶν ἐξασθενήσεων, νευρικῶν παθήσεων χρονίων κατάρσεων τοῦ στομάχου, τῶν ἀτονιῶν ἐκ σφοδρῶν ἀμφοραγιῶν καὶ κατασχίσεων, τῶν χρονίων ἰκτερίων, τῶν ἐξ ἐλονοσίας προσεχομένων ἀτονιῶν καὶ παθήσεων τοῦ ἥπατος, σπληνός, νεφρῶν κλπ. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δύνανται νὰ ὁμιλήσουν, λόγῳ ἐιδικότητος, λεπτομερέστερον οἱ κ. κ. ἱατροὶ τῶν Κυθηρίων καὶ ἰδιαιτέρως ὁ κ. Π. Κατσούλης ὡς κατ' ἐξοχὴν ἱατρός τῆς περιφερείας ταύτης ἐπὶ σειράν ἀρκετῶν ἐτῶν.

Ἄλλη ἀνάγκη τῆς Κοινότητος ἐξ ἴσου σπουδαία εἶναι ἡ ἐνῶσις τῶν ὁδῶν Ποταμοῦ—Καραβᾶ. Καραβᾶ—Ἀγίας Πελαγίας. Ἡ ἐνῶσις αὕτη θὰ καταστήσῃ τὸν Καραβᾶ κέντρον συγκοινωνίας προτιμουμένης πολλὰκις τῆς ὁδοῦ Ἀγίας Πελαγίας—Καραβᾶ—Ποταμοῦ ὑπὸ τῶν αὐτοκινήτων ἐχόντων διέμειον εἰς Καραβᾶ ἐργασίαν. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐνῶσις αὕτη θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν συγκοινωνίαν τῆς Νήσου ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον διότι κατὰ τὸν χειμῶνα ὁ δρόμος Ἀγίας Πελαγίας—Ποταμοῦ πολλὰκις καθίσταται ἀδιάβατος ἢ ἐπικίνδυνος λόγῳ τῶν καταστροφῶν ὑπὸ τῶν ὁμβρίων ὑδάτων. Εὐτυχῶς τελευταίως ἐγένοντο ἐνέργειαι σχετικαὶ καὶ ἐλπίζεται μετ' οὐ πολὺ νὰ γίνῃ ἡ χάραξις καὶ ἡ ἐνῶσις τῶν δύο δρόμων.

Π. Μ. ΜΕΓΑΛΟΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΚΥΘΗΡΑΪΚΗΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΟΣ Δ. ΡΑΒΔΑΝΑΚΗ

ΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

ΚΑΙ Η ΤΥΧΗ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΕΠΤΑΚΟΣΙΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΕΤΩΝ

(ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΒΕΙΣΤΟΡΗΣΙΣ)

Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου (Σελ. 28)

Τὴν ἐπαύριον 16ην τοῦ Σεπτεμβρίου, ὁ Ρωσοτουρκικὸς στόλος ἐνεφανίσθη πρὸ τοῦ Καφαλίου. Ἡ ἀνδρεία τῶν Γάλλων ἠνάγκασε τὸν Ρῶσον ναύαρχον ν' ἀνοίξῃ πῦρ ραχδαῖον κατὰ τοῦ φρουρίου ἐκ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς, ἀποδιβάσας εἰς διάφορα σημεῖα πολλὰ τηλεβόλα.

Μετὰ κανονισμὸν τριῶν ὥρων, τὸ φρούριον ἔπαθε σοβαρὰ ρήγματα καὶ ἡ ἐπὶ πλέον ἀντίστασις τοῦ μικροσκοπικοῦ στρατοῦ κατέστη ἀνωφελής. Τότε ὁ φρούραρχος Μισέλ ἀπέστειλε τὸν ἀξιωματικὸν Σερέτην πρὸς τὸν Οὐζακὼφ καὶ διεπραγματεύθη μετ' αὐτοῦ τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου, ὑπὸ ὅρους ἐξασφαλίζοντας τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἀμνηστειὰν διὰ τοὺς λαβόντας μέρος μετὰ τῶν Γάλλων Κυθηρίων. Ἡ συνθήκη φέρει τὴν χρονολογίαν: «Ἐν Κυθήροις τὴν 22 Τρυγητοῦ 1798».

Κατόπιν ὑπεγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 21 Μαρτίου τοῦ 1800 ἡ περὶ πολιτικῆς ὑπάρξεως τῆς Ἑπτανήσου συνθήκη ἐξ ἄρθρων 12, διωργανώθησαν δὲ καὶ αἱ Πολιτικαὶ καὶ δικαστικαὶ ἀρχαὶ ἐν τοῖς Νήσοις καὶ ἐτάχθησαν αὗται ὑπὸ τὴν προστασίαν Τουρκίας καὶ Ρωσίας. Οἱ στρατοὶ τότε καὶ στόλοι τῶν δύο τούτων δυνάμεων, σχεδὸν ἀπεσώθησαν ἐκ τῶν Νήσων, αἵτινες ἐσπαράσσοντο ἐξ ἐμφυλίων ταραχῶν. Ἐν Κυθήροις μάλιστα αἱ ἐριδες εἰχον δέξυνθῃ εἰς μέγιστον βαθμὸν καὶ τότε διεδραματίσθησαν φρικτὰ γεγονότα, καθ' ἃ πολλοὶ ἐσφάγησαν ἐν τῇ Πόλει ἐκ τῶν τῆς πρώτης τάξεως. Καὶ τὸ κακὸν θ' ἀπέβαινε πολὺ μεγαλύτερον, ἀνευ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ δημοτικωτάτου ἀρχοντος Ἑμμανουὴλ Καλοῦση. Οὗτος χαίρων ἀκεραίαν τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἀστῶν (civili) καὶ τῶν δημοτικῶν (popolo) κατήρτισε προσωρινὸν ὀργανισμὸν περὶ διοικήσεως καὶ διώρισε χωρικοὺς δικαστάς, οἵτινες ἐδίκαζον ἐν ὑπαίθρῳ καὶ «ὑπὸ τὴν Κουτσουπέαν».

Ἡ ἀναρχία ἐν τῇ Νήσῳ διήρκεσε μέχρι τῆς εἰς αὐτὴν ἀποστολῆς τοῦ Κεφαλλήνος Εὐσταθίου Μεταξά μετὰ δυνάμειος στρατιωτικῆς, ὅστις αὐστηρῶς ἐργασθεὶς συνέστησε Κυβέρνησιν κατὰ τὰ νόμιμα τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας. Μετὰ μικρὸν ἐκανονίσθη καὶ ἡ Σημαία τῆς Πολιτείας ὡς ἐξῆς: Ἐπὶ ἐδάφους (πανίου) κυανοῦ ἐτέθη ὁ Λέων τοῦ Ἀγίου Μάρκου, περὶ τὸς καὶ κρατῶν Εὐαγγέλιον κλειστὸν, πέριξ δὲ αὐτοῦ ἑπτὰ λόγχοι ὡς σύμβολον τῶν ἑπτὰ νήσων. Ἐν τῇ φρουρίῳ Κυθηρῶν ἀνεπετάσθη ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ἀνθίμου Λεβούνη χαιρετισθεῖσα δι' ἑνδεκα κανονισμῶν ὑπὸ τουρκικοῦ ναυλοχαῖντος εἰς Καφαλίον.

ΤΑ ΚΥΘΗΡΑ ΕΚ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΓΑΛΛΟΥΣ

Ἐν τούτοις ὁ Μέγας Ναπολέων ἐκυριαρχεῖ τῆς Εὐρώπης. Καὶ καθ' ὃν χρόνον αἱ Ρωσοτουρκικαὶ σχέσεις ἦσαν λίαν ἀνώμαλοι καὶ ἐν ταῖς Νήσοις ἐπεκράτουν μᾶλλον οἱ Ρῶσοι, ὁ Μέγας ἐκείνος Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων καταστρέφας τοὺς Αὐστριακοὺς ἐν Ἀουστρελὶς καὶ τοὺς Πρώσσους ἐν Ἑὐλωτ, ἀντήλλασεν ἀσπασμὸν εἰρήνης μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Ρωσσιῶν Ἀλεξάνδρου, παρ' οὗ ἐπιμόνως ἀπήτησε τὴν Ἑπτανήσον, ὡς λίαν χρήσιμον εἰς τὰ μεγαλεπίβολα σχέδιά του. Ὁ Ρῶσος ἐξ ἀνάγκης ἐδέχθη καὶ οὕτω κατ' Αὐγουστον τοῦ 1807 τὰ Κύθηρα καὶ ἡ λοιπὴ Ἑπτανήσος κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γάλλων, ὑποχωρησάντων εἰρηνικῶς τῶν Ρῶσων. Ὁ Βοναπάρτης ἐξέδωκε τότε διάταγμα ἐν Φοντενεβλῶ τὴν 10 Νοεμβρίου 1807, δι' οὗ ἐχορηγεῖτο πολίτευμα εἰς τὰς νήσους οὐχὶ πολὺ φιλελεύθερον.

ΤΑ ΚΥΘΗΡΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΓΛΟΥΣ

Καὶ ἡ νέα ὁμως αὕτη κατοχὴ τῆς Νήσου ὑπὸ τῶν Γάλλων δὲν διήρκεσε πολὺ. Διότι μετὰ διετίαν ἐξεργαγῇ Ἀγγλο-Γαλλικὸς πόλεμος, ὅστις ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα, πλὴν ἄλλων, καὶ τὴν κατάληψιν τῶν Κυθηρῶν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν.

Τὴν κατάληψιν ὡς ἐξῆς ἀφηγεῖται ἐν ἀνεκδότῳ χρονικῷ ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος Λογοθέτης.

«1809 Σεπτεμβρίου 27, ἡμέρα Δευτέρα. Ἦλθαν ἀπ' ἐξω εἰς τὸ Καστέλι τοῦ Αὐλέμονος δύο φρεγάδες Ἰγγλέζικες καὶ ἄρχισαν πόλεμον μετὰ τοὺς Φραντζέζους ὅπου τὸ ἐξουσίαζαν καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν τὸ ἐπαυροῦσαν καὶ τὸ ἐκυρίευσαν καὶ περιπλέον τὸ νέον Καστελάκι ὅπου εἶχαν κἀμεῖ οἱ Φραντζέζοι ἀπὸ πέραν τοῦ ἄλλου διὰ φύλαξιν τοῦ Πόρτου, τὸ ἐγκρέμισαν ἐκ θεμελίων μετὰ τὰς κανονιαῖς.

»Εἰς τὰς 28 τοῦ ἰδίου ἡμέραν Τρίτην ἔβγαλαν κανόνια ἀπὸ τὴν Βουρλιὰν εἰς τὴν στεργιὰ καὶ τὰ ἔφεραν μετὰ ἀραμπάδες εἰς τὸν Τράχηλα ἀπέναντι εἰς τὸ Κάστρο, καὶ ἔκαμαν μετερίζι καὶ τὴν Τετάρτη 29 Σεπτεμβρίου ἔδωκαν φρικτὸν πόλεμον οἱ Ἰγγλέζοι ἀπὸ τὸν Τράχηλα καὶ Παλαμήδα. Καὶ οἱ Φραντζέζοι τὸ βράδυ εἰς τὸ σουρούπωνμα, ἐβάρεσαν κανόνια ἀπὸ τὸ Κάστρο κάτω εἰς τὴν χώραν καὶ ξεχωριστὰ εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Ἀρχιερέως κυρίου Ἀνθίμου Λεβούνη καὶ ἐσκότωσαν τὸ σὺν Μπενέτο Λεβουάνη ἕως ἐτῶν 20 καὶ μιὰ κοπέλλα ὀνό-

ματι Διαμάντα, ὅπου τὴν εἶχε δουλεύει καὶ ἓνα δοῦλο ὀνόματι Βασίλη (αὐτὸς ὁμως ἔζησε). Τὴν ἰδίαν νύκτα ἔρριξαν οἱ Ἰγγλέζοι εἰς τὸ Κάστρο γρανέτες ὁμως ζημίαν δὲν ἔκαμαν. Καὶ τὴν Πέμπτην 20 Σεπτεμβρίου ἐπαράδωσε τὸ Κάστρο καὶ τὸ ἐκυρίευσαν οἱ Ἰγγλέζοι καὶ ὅσοι εὐρισκόντανε διὰ φύλαξιν τοῦ Καστροῦ Φραντζέζοι καὶ Ρῶσοι (:) τοὺς ἐπαυροῦσαν εὐθὺς εἰς τὰ καράβια ὡς Ἰγγλέζους».

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω χρονικοῦ ἐξάγεται ὅτι οἱ Κυθηριοὶ καὶ ἐξαιρέτως οἱ χωραῖται συνέπραττον μετὰ τῶν Ἀγγλῶν, πρὸς τιμωρίαν δ' αὐτῶν οἱ Γάλλοι ἐστρεψαν κατὰ τῆς πόλεως τὸ πῦρ τῶν τηλεβόλων τοῦ φρουρίου.

Οὕτω λοιπὸν τὰ Κύθηρα κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, συμπληροῖ δὲ τὴν περὶ τῆς καταλήψεως ταύτης ἀφήγησιν ὁ Κεῖς Ἰωάν. Μικέλης ἐν τῇ περὶ τῆς Νήσου ἱστορίᾳ αὐτοῦ ὡς ἐξῆς:

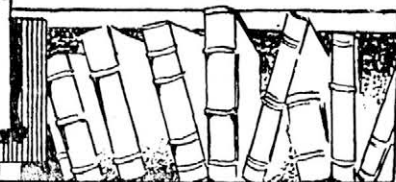
«Κατὰ τὸ 1809 Στόλος ἀγγλικὸς μεστρατεύματα καὶ ὑπὸ τὴν ἐδηγίαν τοῦ ταγματάρχου Καρόλου Κόρκου ἐστάλη ἐν ταῦθα, καὶ ἐξουσίασαντες οἱ ἄγγλοι διὰ μάχης καὶ συνθήκης τὸ φρούριον, ἔξωσαν τοὺς Γάλλους. Διωρίσθη δὲ Φρούραρχος καὶ Διοικητὴς ὁ Ἑβρίκος Ροδοφύλδος δι' ὀλίγον καιρὸν, καὶ ἀντεκατέστη διὰ τοῦ Καρόλου Μακαλιστέρου.

Ἐν τούτῳ ἡ Νήσος Κύθηρα ὑποταχθεῖσα εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Διοίκησιν ἐξηκολούθησε διοικουμένη παρὰ τῶν ἰδίων τῆς ἀρχόντων καὶ Νόμων, ὑπὸ τὴν προστασίαν ὁμως ἐνὸς διοικητοῦ Ἀγγλοῦ ἐπισταντοῦτος εἰς τὰ περὶ ἡσυχίας καὶ εὐταξίας αὐτῆς.

Ἐπὶ τοῦ 1814 ἐγένετο συνέλευσις συνθεμένη ἀπὸ τοὺς πρέσβεις τῶν ἀρχικωτέρων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης ἐν ἣ ἀπεφασίσθη κοινῶς ὅτι αἱ προῤῥηθεῖσαι ἐπὶ τὰ Ἰονικὰ νῆσοι, αἱ συνάπτουσαι τὴν Ἰονικὴν Ἀριστοκρατίαν, νὰ μείνωσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Βρετανίας, διορίζοντας ἐπ' αὐτὰς ἓνα Λόρδον Ἀρμοστήν, ἐπαγρυπνοῦντα εἰς τὴν εὐταξίαν καὶ ἀγαθὴν πρόδοον αὐτῶν, νὰ διαμένωσι εἰς τὰ ἐν αὐταῖς φρούρια ὑπὸ τὴν φυλακὴν ἀγγλικῶν στρατευμάτων καὶ νὰ μὴν ἔχωσι ἰδίους προξένους εἰς τὰς ξένας αὐτάς, ἀλλὰ νὰ προστατεύωνται ἀπὸ τοὺς κατὰ τόπους ἀγγλικοὺς παρυστάτας. Ὅθεν ἐν ἔτει 1816, ἡ Βρετανικὴ αὐλὴ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους τὸν Θωμᾶν Μαιτλάδον Μέγαν Ἀρμοστήν, ἵνα ἐπιστατῇ εἰς τὸν ὀργανισμὸν τῆς Πολιτικῆς Διοικήσεως καὶ διατηρήσῃ τῆς εὐταξίας καὶ εὐνομίας αὐτῶν. Ὅθεν καὶ ἡ νῆσος Τσερίγον ἐξακολουθεῖ ὑπὸ τὴν ταύτην προστασίαν, ἐπιστατουμένη ἀπ' ἀγγλὸν τοποτηρητὴν».

[Ἐπεται συνέχεια]

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

Η ΜΕΛΙΣΣΑ

Ἡ δημοκρατία τῶν μελισσῶν — Πῶς ἀπὸ μέλι γίνεται κερί — Τὰ εἶδη τῶν μελισσῶν — Τραγωδίαί καὶ δράματα μέσα εἰς τὴν κυψέλην τῶν μελισσῶν — Οἱ ἄνδρες... δὲν ἔχουν καμμίαν ὑπόληψιν εἰς τὴν γυναικοκρατίαν τῆς κοινωνίας τῶν μελισσῶν — Πότε μόνον δὲν κεντοῦν αἱ μέλισσαι — Οἱ παρείσακτοι τῆς κυψέλης.

ΕΚ ΤΗΣ ΕΦΗΜ. «ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΝΕΑ

Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου [Σελ. 29]

Ὁ σκόληξ κολυμβᾷ μέσα εἰς τὸ μέλι καὶ ἀπορροφᾷ ὅσῃν ἡμπορεῖ περισσότερον, εἰς τρόπον ὥστε ἀναπτύσσεται γρήγορα, ἕως ὅτου ἡ κεφαλὴ του φθάσει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ μικροῦ κυκλικοῦ τοῦ διαμερίσματος. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην τοῦ κουβαλοῦν τὴν τροφὴν του αἱ μέλισσαι «τοοφοῖ» καὶ τὸν ταΐζουν ἐπὶ πέντε ἢ ἑξήμερες.

Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ, ὁ σκόληξ ἀναπτύσσεται εἰς πάχος καὶ μῆκος. Ὅταν ὅμως ἀναπτύχθῃ ἀρκετὰ καὶ φθάσῃ ὥρισμένης τινὸς διαστάσεως οἱ σκόληκες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους θάβγουν μέλισσαι — ἐργάτιδες, παύουν νὰ δέχωνται τόσον γλυκεῖα τροφή. Ἀρχίζουν νὰ τρέφονται μὲ μίαν νέαν τροφήν, ἓνα εἶδος γάλακτος ποῦ στάζει ἀπὸ ἓνα ἀδένα εὐρισκόμενον εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς μελίσης — τροποῦ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς μελίσης. Ὅποτελεῖ θρεπτικωτάτην τροφήν. Ὅποτελεῖ ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας ἀλλάσσει καὶ αὐτὴ ἡ τροφή. Τότε ἡ τροφή ποῦ δίδουν εἰς τὰς μελλούσας ἐργάτιδας εἶναι ἓνα μίγμα ἀπὸ μέλι καὶ νέκταρ ἀνθέων τὸ ὁποῖον ὅμως τοὺς δίδεται προτοῦ τὸ γυνεύσῃν πρῶτα αἱ μέλισσαι τροφοῖ. Τέλος ἀφοῦ προάσῃ ὀλίγος ἀκόμη καιρὸς μὲ αὐτὴν τὴν δίαιταν, οἱ σκόληκες παύουν πλέον νὰ δέχωνται οἰανδήποτε τροφήν καὶ ἐγκλείονται ἀπὸ τὰς τροφὰς τῶν φῶν καὶ εἰς τὰ διαμερίσματά των καὶ τὰ καλύπτουν μὲ ἓνα λεπτὸν στρώμα κηροῦ.

Ἐντὸς τῶν 36 ὥρων ποῦ ἐπακολουθοῦν, ὁ οὗτος ἐγκλεισθεὶς σκόληξ τυλίσσεται μὲ ἓνα μεταξίνον κοκκοῦλι, τὸ ὁποῖον ὑσάινει μόνος του εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κελιοῦ του καὶ ὑπερὰ ἀναπαύεται. Ἀντ' αὐτοῦ ἐργάζεται ἡ φύσις. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ὁ σκόληξ ἔχει ἀλλάξει τελείως ὄψιν. Ἀντ' εἶναι πλέον σκόληξ. Τὰ ἐσωτερικὰ του ὄργανα ἔχουν μεταβληθῇ, πόδια καὶ πτέρινες ἔχουν ἐξεταχθῇ εἰς τὸ σῶμα του. Τέλος, ἀφοῦ παρέλθῃ καὶ ἡ ἕκτη ἡμέρα, τὸ ἔντομον ἔχει φθάσει εἰς τὸ τελικὸν καὶ ὀριστικὸν στάδιον τῶν μεταμορφώσεών του. Μὲ τὴν ἰσχυρὰν γνάθον του, διαβιβρώσκει τὸ χίτρινον πεοίβλημα μέσα εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται φυλακισμένον, τὸ σῆνος τῶν τροφῶν ἔρχεται εἰς βοήθειάν του ἀπ' ἔξω, καὶ ἡ νεαρὰ ἐργάτης ἐξέρχεται ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὴν φυλάκην τῆς διὰ ν' ἀναλάβῃ ἀμέσως τὴν ἐργασίαν ποῦ τῆς ἀναλογεῖ εἰς τὴν κοι-

νωνίαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς κυψέλης.

Ἴσως σταλῇ ἀμέσως εἰς ἐξωτερικὴν ἐργασίαν, νὰ μαζεύσῃ καὶ νὰ φέρῃ μέλι καὶ νέκταρ. Πιθανώτερον ὅμως εἶναι ὅτι τὴν πρώτην ἑβδομάδα θὰ παραμείνῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κυψέλης διὰ νὰ βοηθῇ τοὺς τροφούς ἢ τοὺς ἀρχιτέκτονες ποῦ κατακευάζουν τὰ κυκλικά διαμερίσματα ἢ τὰς καθαριστοῖς ποῦ ἐπιμελοῦνται τὴν καθαριότητα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς κοινῆς κατοικίας ἢ τοὺς μηχανικούς ποῦ ἐποπτεύουν ὥστε νὰ γίνεταί καλὰ ὁ ἀερισμὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ! Ἡ τελευταία αὐτῇ φροντίς ἐνέχει μεγίστην σπουδαιότητα. Κατὰ τὰς ἡλιολουίστους ἡμέρας τοῦ θέρους, ἡ κυψέλη θερμαίνεται εἰς τρόπον ὥστε οἱ κήρινοι τοῖχοι τῆς μαλακώνουν καὶ κάμπτονται. Πρὸς ἐπισκευὴν τῶν τοίχων οἱ ὁποῖοι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ καταρροῦσιν διὰ τὴν ἐκινδύνουν ἡ ζωὴ ὅλοκληρου τῆς κοινωνίας τῶν μελισσῶν, αἱ ἐργάτιδες σκοποῦν κατὰ μῆκος τῶν τοίχων καὶ κινοῦν μὲ δύναμι τὰς πτέρυνές των, τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος ποῦ κατορθώνουν νὰ σχηματίσῃν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἶναι τόσον δυνατὸν ὥστε ἓνα σπῖρο ποῦ θὰ εἰσῆγεν κανεὶς ἀναμμένο, μέσα εἰς τὴν κυψέλην, θὰ ἐσβινεν ἀμέσως.

Καθ' ὅλον ὅμως αὐτὸ τὸ διάστημα τί γίνονται αἱ βασιλικαὶ πριγκίπισσαι, διότι ἀπὸ τοὺς σκόληκας δὲν βγαίνουν, ὅπως εἶδαμεν, μόνον ἐργάτιδες. Μία ἡμέρα θὰ γίνον αὐταὶ βασίλισσαι, ὅχι ὅλαι ὡς βασίλισσαι τῆς κυψέλης εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθησαν, ἀλλὰ βασίλισσαι ἄλλων ἀποικιών ἢ σμηνῶν, πρὸς ἴδουσιν τῶν ὁποίων θ' ἀφήσῃν καὶ αὐταὶ τὴν κυψέλην εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθησαν. Αἱ μέλισσαι δὲν δέχονται νὰ ὑπηρετοῦν παρὰ μίαν μόνον βασίλισσαν καὶ δὲν θὰ ἐδέχοντο ποτὲ τὴν ὑποδιαίσεσιν τοῦ βασιλικοῦ ἀξιωματοῦ. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον αἱ βασίλισσαι τῆς κοινωνίας τῶν μελισσῶν ἀλληλοφονεύονται ἀγριῶς. Ἐκ πρώτης ὀψεως, τοῦτο μᾶς φαίνεται ἀνεξήγητον.

Παρ' ὅλον ὅτι μία κυψέλη δὲν περιέχει παρὰ μόνον τρεῖς ἕως ὀκτὼ ἢ ἐννέα τὸ πολὺ πριγκίπισσας, ἡ μήτηρ των, ἡ βασίλισσα ὅσον ἀγρία καὶ ἄν μᾶς φανῇ, εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὰς φονεύσῃ. Προτοῦ σκανδαλισθῶμεν ἐνώπιον τῆς τερατώδους αὐτῆς θηριωδίας, ἃς ἐπιχειρήσωμεν νὰ τὴν ἐξηγήσωμεν. Ὁ κυριώτερος αὐτὸς λόγος ποῦ μᾶς κάνει ἐκ πρώτης ὀ-

ψεως τὴν βασίλισσαν νὰ φαίνεται μητέρα σκληρὰ καὶ θηριώδης, εἶναι ὅτι ἂν ἡ βασίλισσα τῆς κυψέλης ἀγίνοντο μὲ τὴν σειράν των νὰ γίνον βασίλισσαι καὶ ἤρχιζαν καὶ αὐταὶ νὰ τίκουν τὰς χιλιάδας τῶν ὧν ποῦ εἶδαμε πῶς γεννᾷ μὲ βασίλισσα τῆς κυψέλης, ἡ πολιτεία των δὲν θὰ εἶχε πλέον χώρον διὰ νὰ περιλάβῃ ὅλον αὐτὸν τὸν πληθυσμὸν. Καὶ ὅποτε ἀπὸ αὐτὸ ἵδον ὅτι ἡ βασίλισσα κινεῖται εἰς τὴν θηριωδίαν τῆς ἀπὸ ἀληθὲς μητρικῶν ἐνστικτοῦ. Θυσιάζει ἐννέα τὸ πολὺ παιδιὰ τῆς διὰ νὰ σώσῃ τὰ ὑπόλοιπα ποῦ ἀνέρχονται εἰς πολλὰς χιλιάδας! Ἄν δὲν ἔκανε αὐτὸ καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς κυψέλης ἐννεαστασιαζέτο, τὰ ἄνθη ποῦ θὰ εὐρίσκοντο εἰς τὴν περιοχὴν τῆς κυψέλης, δὲν θὰ ἔφθαναν διὰ νὰ τραφῇ ὁ ὑπερπληθυσμὸς τῆς. Καὶ ἡ κοινωνία τῶν μελισσῶν θὰ ἤπειλετο καὶ θὰ ἐκινδύνευε ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἐκ πείνης θάνατον. Αἱ αὐτὸν τὸν λόγον ἡ βασίλισσα ἐξοντῶνει τῆς βασιλοποιῦντες ἐνῷ ἀκόμη εὐδοίσκονται εἰς τὸ στάδιον τοῦ σκόληκος. Αἱ δολοφοναί ὅμως αὐταὶ δὲν ἀποτελοῦν ἀποραβᾶτως καὶ τὸν κανόνα ποῦ δὲν ἐπιδέχεται ἐξαίρεσεις.

Ἄν καὶ οἱ ἀρχιτέκτονες τῆς κυψέλης κατασκευάζουν διὰ τῆς βασιλοποιῦντες καὶ τοὺς κηφῆνες διαμερίσματα μεγαλύτερα, τὰ ὡς ἀπὸ τὰ ὁποῖα βγαίνουν τὰ εἶδη αὐτῶν μελισσῶν, οὐδόπως διαφέρουν ἀπὸ ἐκείνη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκκολάπτονται αἱ ἐργάτιδες, ἐφ' ὅσον ὁ σκόληξ δὲν ἀριθμεῖ ἀκόμη παρὰ τριῶν ἡμερῶν ζωὴν.

Ἐκεῖνο ποῦ διαφοροποιεῖ τοὺς σκόληκας, ποῦ τοὺς μεταβάλλει εἰς ἓν ἐκ τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν μελισσῶν, εἶναι ἡ τροφή ποῦ δέχονται. Καὶ αὐτὸ ἐξαορτάται ἀπὸ τὰς τροφὰς ποῦ ταΐζουν, ὅπως εἶδαμεν, τοὺς σκόληκας.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἐνεκα ἀτυχήματος φρονεῖται ἡ βασίλισσα τῆς κυψέλης, ἀφοῦ κατέστρεψεν ἤδη ὅλες τῆς βασιλοποιῦντες ποῦ θὰ ἡμποροῦσαν νὰ τὴν διαδεχθῶν. Ἡ Πολιτεία τῶν μελισσῶν μένει ὀρφανή, ἄνευ βασιλίσσης μητρός, ἄνευ διαδόχου τῆς. Ἄνευ βασιλίσσης, αἱ μέλισσαι ἐργάτιδες θ' ἄφιναν τὰς ἐργασίας των καὶ θὰ φροφῶσαν. Ἄλλ' ἐὰν μετὰ τῶν σκολήκων ὑπάρχουν ἀκόμη μερικοὶ ποῦ ν' ἀριθμοῦν τριῶν ἡμερῶν μόνον ζωὴν, ἡ ὑπαρξὶς των σώζει τὴν κατάστασιν.

[ἔπεται συνέχεια]

Νέα από το Νησί

Η ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΕΙΣ ΚΥΘΗΡΑ ΤΟΥ ΘΑ-
ΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΣΠΥΡ. ΣΤΑΗ
ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΕΝΘΟΣ
ΤΟ ΤΕΛΕΣΘΕΝ ΠΑΝΔΗΜΟΝ ΜΝΗΜΟ-
ΣΥΝΟΝ

ΚΥΘΗΡΑ. Ὁ θάνατος τοῦ πρῶην πολιτευτοῦ τῆς Νήσου καὶ ἐπανειλημμένως χρηματίσαντος Ὑπουργοῦ ἀειμνήστου Σπυρ. Στάη, περὶ τοῦ ὁποῦ ἐν λεπτομερεῖᾳ ἔγραψεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον τοῦ ὁ «Κυθ. Κήρυξ», ἀνηγγέλθη εἰς Κύθηρα τὴν πρωτὴν τῆς 25ης παρελθόντος Νοεμβρίου, τηλεγραφικῶς. Ἡ λυπηρὰ εἰδήσις διαδοθεῖσα ἀστραπιαίως εἰς ὅλα τὰ χωρία, ἐπροξένησεν πραγματικὴν ὁδύνην εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Νήσου. Εἰς τὴν Χώραν—ὅπου κατὰ πρῶτον ἔφθασε τὸ θλιβερόν ἀγγελμα—τὰ καταστάματα ἔκλεισαν ἀμέσως εἰς ἐνδειξὴν πένθους, τὰ σχολεῖα διέκοψαν τὰ μαθήματα των, σημαῖαι μεσίσται ὑψώθησαν εἰς τὸ κοινοτικὸν κατάστημα καὶ εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, ἐνῶ τὸ πένθιμον κτύπημα τῶν κωδῶνων ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν καθίστα ζωηρότερον τὸ αἶσθημα τῆς λύπης διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ λαοφιλοῦς πολιτευτοῦ καὶ πολυειδῶς εὐεργέτου τῆς Νήσου. Τὸ κοινοτικὸν Συμβούλιον Κυθήρων, καθὼς καὶ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν ἄλλων συλλόγων συνελθόντα ἐκτάκτως συνέταξαν ψηφίσματα—τῶν ὁποίων μερικὰ ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον τοῦ «Κυθ. Κήρυκος»—καὶ ἔδωσαν τηλεγραφικὰς ἐντολὰς εἰς ἀντιπροσώπους των ἐν Ἀθήναις νὰ καταθέσουν βαρυντίμους στεφάνους ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ μεταστάντος. Ἐπὶ πλέον τὸ κοινοτικὸν Συμβούλιον Κυθήρων μετωνόμασεν τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν τῆς πόλεως εἰς πλατεῖαν Σπυρ. Στάη καὶ ἀπεφάσισε τὴν διενέργειαν παγκυθηραϊκῶν ἐράνων διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος εἰς τὸν ἐκλιπόντα. Ἐκ παραλλήλου οἱ κάτοικοι τῆς Πόλεως ἔσπευσαν ἀμέσως ἀθροοὶ καὶ συνεληλύθησαν τὸν ἐν Κυθήροις διαμένοντα ἀδελφὸν τοῦ μεταστάντος κ. Νικόλ. Στάη, παρευρέθησαν δὲ καὶ εἰς τὸ κατὰ τὴν ὥραν τῆς κηδείας τελεσθῆναι εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἑσταυρωμένου μνημόσυνον ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀποθανόντος. Πλὴν τούτου ὅμως τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς κοινότητος Κυθήρων τὴν 29ην Νοεμβρίου ἐτελέσθη εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Ἀννης, συμμετέχοντος καὶ τοῦ κλήρου τῆς περιφερείας εὐγενῶς πρὸς τοῦτο προσφερθέντος, χορο-

στατοῦντος δὲ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Νικ. Πετροχείλου, πάνδημον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Σπυρ. Στάη, εἰς τὸ ὁποῖον πλὴν τῶν κατοίκων τῆς Πόλεως, προσελθόντων πάντων, παρευρέθη καὶ πλῆθος χωρικῶν παρὰ τὸν ἐπικρατοῦντα ἄθλιον καιρὸν. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ μνημοσύνου, τὸ ὁποῖον ἐψάλλη ἔμπροσθεν μεγαλοπρεποῦς καὶ ἐπιβλητικοῦ κενοταφίου, ὁ γυμνασιάρχης κ. Σπυρ. Στάτης ἐξεφώνησεν συγκινητικώτατον λόγον προκαλέσαντα τὰ δάκρυα ὁλοκλήρου τοῦ ἐκκλησιάσματος τὸ ὁποῖον ἀπὸ καρδίας ηὐχήθη ἵνα ἡ μνήμη τοῦ Σπ. Στάη εἶναι αἰώνια. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐτελέσθησαν παρόμοια μνημόσυνα καὶ εἰς πλεῖστα χωρία τῆς Νήσου.

X.

Η ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΑΝΑΒΑΛΛΕΤΑΙ

Κατόπιν ἐπανειλημμένων ἀναφορῶν τοῦ «Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Κυθήρων» τὸ ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας καὶ ὁ Νομομηχανικὸς Λακωνίας ἐγνώρισαν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ ἐπισκευὴ τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Καψαλίου—Ἀγίας Πελαγίας δὲν εἶναι δυνατὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος καθόσον αἱ πρὸς τοῦτο χορηγηθεῖσαι πιστώσεις εἶναι ἀνεπαρκέσταται.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΣΠ. ΣΤΑΗ

Εἰς μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Σ. Στάη ἀπέστειλαν ὁ κ. Νικόλ. Μάνεσης δραχ. πεντακοσίας εἰς τὸ ἀγαθοεργὸν ταμεῖον «ἡ Μυρτιδιώτισσα» καὶ ὁ κ. Χαράλ. Γρ. Κασσιμάτης διευθυντὴς καπνεργοστασίου ἐν Πύργῳ δραχ. πεντακοσίας ἵνα διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς Νήσου κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐορτῶν, αἵτινες καὶ διενεμήθησαν.

Η ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ Χριστουγεννιάτικη κίνησις ἐφέτος εἰς τὰ Κύθηρα ἦτο πολὺ μικρά. Ἄν ἐξαίρεση κανεῖς τὴν κίνησιν πού ἐδημοσιεύθη μετὰ τὴν τέλει μερικῶν γάμων κατὰ τὴν ἐβδομάδα μετὰ Χριστουγέννων καὶ Νέου Ἑτους, οὐδεμία ἄλλη κίνησις παρετηρήθη. Καὶ εἰς τὰ ψῶνια των ἀκόμη ἦσαν πολὺ φειδωλοὶ οἱ συμπολίται. Τὸ κάθε τι ἡγορεύετο μετὰ μέτρον καὶ ὑπολογισμόν, οὕτως ὥστε νὰ ἐπαρκέσῃ ἀκριβῶς εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀγοραστοῦ. Τὰ παλαιὰ «μπερζέτια» ἐξέλιπον δυστυχῶς πλέον, τοῦτο δὲ λόγῳ τῆς οικονομικῆς κρίσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς πτώσεως τῆς λίρας ἀφ' ἑτέρου, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν μικρὰν καὶ ἄγονον Νήσον μας ἔγιναν ἰδιαίτερος αἰσθηταί, διότι ἐπέφερον τὴν διακοπὴν τῶν ἐμβασμάτων ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας.

ΤΟ ΗΜΙΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΠΟΤΑΜΟΥ

Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας κατηρτίσθη τὸ διάταγμα περὶ καταργήσεως 45 ἡμιγυμνασίων μετὰ τῶν ὁποίων συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ ἡμιγυμνάσιον Ποταμοῦ. Ἡ κατάργησις θὰ γίνῃ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους.

Η ΕΛΑΙΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΜΑΣ

Ὅλα τὰ ἐργοστάσια ἐλαιοπαραγωγῆς τῶν Κυθήρων εἶναι ὑπ' ἀτμόν. Ἀπὸ τοῦ ἐργοστασίου τοῦ συμπολίτου κ. Ι. Δαπόντε ἐξορυσκούμενον πλῆσιν τοῦ Καψαλίου μέχρι τοῦ ἐργοστασίου Λιμπεῶν εὐρισκόμενον πλῆσιν τοῦ Καραβά ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου δευτέρου μέχρι τοῦ ἄλλου τῆς Νήσου αἱ μηχαναὶ τῶν ἐλαιοτριβείων ἀχόρταχ ἀλέθουν τὰς ἐλαίας τῶν παραγωγῶν ἐτοιμῶν νὰ παραλάβουν τὸ φτείνδ λάδι γιὰ νὰ περάσουν τὴ χρονιά τους ἢ γιὰ νὰ πωλήσουν ἕνα μέρος καὶ νὰ ἐκανοποιήσουν διαφόρους πρώτας ἀνάγκας τώρα πού ἡ λίρες καὶ τὰ δολλάρια σπανίζουσιν στὸ Νησί μας. Οἱ καπετάνιοι πού στὸ πρόσωπο τὸ ἀξύριστο διακρίνεται ἡ κόυρασι, τὸ ξενύχτι, ὁ ἀγῶνας τοῦ συναγωνισμού, μελίσχοι περιποιοῦνται τοὺς πελάτας των μὲ κάθε θυσία, μὲ ἀγωνία πότεθὰ μετρηθῇ τὸ λάδι καὶ νὰ μείνῃ εὐχαριστήμενος ὁ πελάτης ἀπὸ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐλίτσ, ὁ ὁποῖος δύσκολα εὐχαριστιέται γιὰ τί τὰ μπερζέτια του τὰ βγάξῃ ἢ μηχανὴν λιγώτερα ἀπ' ὅτι τὰ ὑπελόγιζε. Πέρνει συνήθως, τὸ λάδι δυσχερῶς διότι περρίμενε νὰ γεμίσῃ ὅλα του τὰ πυθάρια καὶ φεύγει μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ διαδώσῃ «δὲν μούρθαν καλά ἢ ἐλίές μου», ὁ θερμὸς δὲν ἔκαιγε, τὸ ζυμάρει τῆς ἐλίτσ ἔγινε χονδρὸ καὶ τόσον ἄλλα. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὁ ἀγῶνας τοῦ καπετάνιου συνεχίζεται ξεθεώνει τὰ μηχανήματα γιὰ νὰ θγάξουν ὅλο τὸ λάδι καὶ στὸ τέλος νὰ μείνῃ δυσχερῶς ὁ πελάτης. Τσιριγώτικες ἰδιοτροπίες, εἶναι ἐκεῖνες πού κουράζουν περισσότερο τοὺς ἐλαιοτρίβας. Οἱ πελάται, οἱ ἐλαιοπαραγωγοὶ παρὰ τὰ παράπονά των διαμοιράζουν τὴν παραγωγὴν των εἰς τὰ 10, περίπου, μηχανοκίνητα ἐργοστάσια κάθε ἕνα τῶν ὁποίων πέρνει μερίδιον ἀνάλογον πρὸς τὰ μηχανήματά του.

Τὰ ἀκόλουθα ἐργοστάσια κατὰ τὴν ἐφετεινὴν παραγωγὴν θὰ κατεργασθοῦν τὸν ἐλαϊόκαρπον.

Τοῦ κ. Ι. Δαπόντε	μὲ 1 ὕδραυλ. πιστ.
» κ. Ι. Μεγαλοοικονόμου	» »
» κ. Γαβρ. Χάρου	μὲ 4 » »
» κ. Κ. Λουράντου	2 » »
» κ. Γ. Μπαγιώκου	μὲ 1 » »

Τῶν κ.κ. Μ.Ι. Μεγαλοοικονόμου καὶ υἱῶν	μὲ 6 ὕδρ. πιεστήρια
τοῦ κ. Μ. Ε. Μεγαλοοικονόμου	μὲ 1 ὕδρ. πιεστήριον
τοῦ κ. Ν. Μαλακοῦ	μὲ 1 ὕδρ. πιεστήριον.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Η ΦΩΤΙΑ

ΤΟΥ ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΥ ΚΑΤΑΕΦ

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ΜΑΡ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου [Σελ. 31]

Ὁ Ἐρσκὶν περπατοῦσε κυριεμένος ἀπὸ τὸ ἄδικο καὶ ἀνεκρίζωτο αἰσθηματικὰ γιὰ τὴν ἐνοχλή του ἀπέναντι τῆς Κάτιας. Τοῦ φαινότανε πῶς εἶχε δώσει πολὺ λίγα τὴν ὥρα ποὺ αὐτὴ τοῦ τὰ εἶχε προσφέρει ὅλα, πῶς δὲν εἶχε ἀρκετὰ ἀγαπήσει, ἀρκετὰ ἐκτιμήσει.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ καιρὸς ἦταν θαυμάσιος. Ἐνὰ ἀπαλὸ φουσούσε ἀγέρι. Τὰ ρυάκια σέφνανε ἄχυρα στὸ διάβα τους. Ἀμαξες ποὺ ἐρχόντουσαν ἀπὸ τὰ πλάγια τοῦ ποταμοῦ μεταφέρανε πελώρια κρύσταλα ποὺ σπινθηροβολοῦσαν στὸν ἥλιο, μὲ τὸ γεωμετρικὸ σπινθηροβόλημα τῆς βόρειας αὐγῆς. Ὁ οὐρανὸς παραδόξα ζωηρὸς πάνω ἀπὸ τοὺς τροῦλους τῶν ἐκκλησιῶν, ἦταν ρυτιδωμένος μεριές-μεριές μὲ ἕνα ἐλαφρὸ δίκτυ ἀπὸ σύννεφα, σὰν ἀπὸ πτέρωμα ἀγγελικὸ.

Ξάφνου ὁ Ἐρσκὶν ἄκουσε φωνὲς κακόβουλες νὰ προφέρουνε τ' ὄνομά του. Συνήλθε καὶ πρόσεξε πῶς περνοῦσε μπρὸς ἀπὸ ἐκκλησιὰ. Δυὸ γυναικοῦλες, σκεπασμένες μὲ περιλαίμια σκοῦρα τῆς σαρκωστικῆς, ἀνεβαίνανε βιαστικὰ τὶς σκάλες, σπρωχόντουσαν μὲς τὸ πλῆθος τοὺς σακάτηδες πρὸς τὸ προαύλιο. Μιλοῦσανε μεταξὺ τους. Μερικὲς λέξεις φθάσανε ὡς τ' αὐτιά του: καμένη..... τιμωρημένος..... γυναικα..... Οἱ γρηῃς μῆκυναν στὴν ἐκκλησιὰ. Ὁ Ἐρσκὶν ἔκανε ἀπότομα μιὰ στροφὴ καὶ ἀκολούθησε τὶς δύο φλύαρες γυναῖκες, σκουντώντας μηχανικὰ μὲ τοὺς ἀγκῶνες του τοὺς φτωχοὺς. Ὁ ἔσωνάριθκας ἦταν γεμάτος. Ἀρκετὸς κόσμος εἶχε μείνει κάτω ἀπὸ τὸ προαύλιο. Ἐβγαλε

Ἡ συλλογὴ τῶν ἐλαίων ἐξακολουθεῖ συνοδευομένη ἀπὸ τὰ ὀργώματα, τὰ ὁποῖα εἶχαν σταματήσει λόγω τῆς ξηρασίας ἀλλὰ αἱ τελευταῖαι βροχαὶ διευκόλυναν καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπανάληψιν των, οὕτω δὲ τὸσον ἡ συλλογὴ τῶν ἐλαίων ὅσον καὶ αἱ ἀρωτριώσεις προμηνύονται εὐνοϊκαὶ διὰ τοὺς ἀγρότας.

Μεγάλῃ ποσότης χημικῶν λιπασμάτων κατηναλώθη κατὰ τὸ ἐφετεινὸν ἔτος ὑπὲρ τὰ 3000 σακκιά ἐξεφορτώθησαν εἰς Ἀγ. Πελαγίαν καὶ Καψάλιον καταναλωθέντα ἅπαντα εἰς διαφόρους καλλιεργητάς. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ὁ κυθῆριος ἀγρότης ἀρχίσει ν' ἀκολουθεῖ τὴν ἐπιστημονικὴν καλλιέργειαν. Τὴν ἀνω ποσότητα κατηνάλωσαν οἱ ἔμποροι κ. κ. Μιχ. Ι. Μεγαλοσι-κονόμος ἐν Ποταμῷ, Κ. Λουράντος Τσι-καλαρία, Ν. Μαζαράκης Κύθηρα, Π. Καρατζᾶς Κύθηρα, Ν. Μεγαλοσικονόμος Ποταμός.

Ποταμός 16—10—31.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ

τὸ σκοῦφο του καὶ προχώρησε κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν πόρτα.

Ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια δὲν εἶχε πατήσει τὸ πόδι του σ' ἐκκλησιὰ. Τὸ μισοσκόταδο καὶ τὸ κρύο ποὺ τᾶξε ξεχασμένα, χαϊδεύαν τὰ μαλλιά του. Ἀπ' τὶς μισάνοιχτες πόρτες ἀνάμεσα ἀπ' τ' ἄνισο τζάμι σκεπασμένο μὲ σιδερένια κάγκελα, διέκρινε τὸ ἐσωτερικὸν ἕνα μεγάλο μέρος σκοτεινὸ ποῦ τὸ διακόπτανε περιστεφόμενα δοκάρια ἀπ' τὶς ἡλιακὰς ἀχτίνες ποὺ πέφτανε ἀπ' τὸν θόλο. Εἶδε τὸ κιγκλίδωμα ἀπὸ σανίδια καὶ σκιὰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἐρείπια συμβολῆς, τὸ ἀπολιθωμένο χάος τῆς λειτουργίας. Κύτταξε προσεχτικὰ τὸν μαῦρο σχεδὸν ἀπ' τὸν κόσμον σωρὸ ποῦ προσευχότανε, καὶ τὸ πολύχρωμο σπινθηροβόλημα τῶν καντηλιῶν καὶ τῶν κεριῶν ποὺ ἦσαν τοποθετημένα μὲς τὰ σκοτάδια. Σὰν πρῶην χριστιανὸς, ποῦ ὕστερα ἀπὸ ἕνα διάλλεμα πολλῶν χρόνων εἶχε διαβῆ τὸ κατώφλι μιᾶς ξεχασμένης εἰδωλολάτρει-σας ἐκκλησιᾶς, ὁ Ἐρσκὶν ἐξέταζε μὲ τὴν ψυχρὴ περιέργειαν τῆς ἐσωτερικότητος, τὸ γιὰ καὶ τὸ χρυσὸ τῶν θυμιάτων τὰ κακοφωτισμένα κομμάτια τῶν τοιχογραφιῶν, τὶς σημαῖες καὶ τὴν πλακόστρωση τῶν τοίχων.

Κατὰ ποῦ φαινότανε ἡ λειτουργία τέλειωνε. Ἐν τούτοις οἱ πιστοὶ δὲν φεύγανε.

Ο ΚΥΘΗΡΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΣΕΛ. 38)

στρεφε τὰ ἐλαιόδενδρα. Ἐγένοντο ἐνέργειαι διὰ τὴν ταχτικὴν συγκοινωνίαν τῆς νήσου καὶ τὴν ἐπισκευὴν τῶν δρόμων καὶ ἰδρυθὴν Ξενοδοχεῖον ὕπνου, διὰ τὰ ἐπιπλα τοῦ ὁποῖου ὁ Σύνδεσμος ἐδαπάνησε 16.000 δραχμὰς.

Ἀπὸ τοῦ 1927 ὁ Σύνδεσμος ἤρchiσε νὰ διδῇ ταχτικῶς θεατρικὰς παραστάσεις, χοροεσπερίδας καὶ διαλέξεις, τὰς εἰσπράξεις τῶν ὁποίων διέθετεν διὰ κοινωφελῆ καὶ φιλανθρωπικὰ ἔργα. Συνέδραμε σπουδαίως, ὁλικῶς καὶ ἠθικῶς τοὺς διενεργοῦντας τοὺς ἐράνους ὑπὲρ ἀνεγέρσεως τοῦ γυμνασιακοῦ μεγάρου.

Ἀπὸ τοῦ 1928 ἔρχεται εἰς συχνὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὰ λοιπὰ Κυθηραῖκα Σωματεῖα, μετὰ τῶν ὁποίων συνεργάζεται εἰς πᾶσαν περίστασιν ἀνάγκης. Πρῶτος δ' εἰσηγήθη τὴν συνένωσιν τῶν Κυθ. Σωματείων, εἰς Ὁμοσπονδίαν, ἀλλ' αἱ σχετικαὶ διαπραγματεύσεις ἐνανάγησαν.

Μέχρι τοῦ 1930 ὁ Σύνδεσμος ἐξακολουθεῖ νὰ παρουσιάζῃ ἀξιόλογον δρᾶσιν πρωτοστατῶν πάντοτε εἰς κάθε κίνησιν διὰ ζητήματα γενικῆς φύσεως καὶ ὠφελείας.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1931 ὁ Σύνδεσμος ἔδωκε ἀρκετὰς θεατρικὰς παραστά-

Ἄ χορὸς σόπαινε. Μιὰ ἀπόλυτη σιωπὴ βασίλευε στὴν ἐκκλησιὰ. Ὁ Ἐρσκὶν προχώρησε λίγα βήματα καὶ στάθηκε στὸ κατώφλι τῆς πόρτας. Τὴ γινώριζε αὐτὴ τὴ σιωπὴ. Ἦτανε μιὰ μεγάλη παύση, μὲ τέχνη τραβηγμένη, ἀνάμεσα σὲ δυὸ περιόδους τοῦ λόγου, αὐτὴ ἡ παύσις ποὺ κρεμασμένη σὲ μιὰ τρίχα, μποροῦσε κάθε στιγμή νὰ καταρρεύῃ σὲ κεφάλαια μὲ πάταγο, σὰν ἀνεμοστρόβιλος ἀπὸ καπνὸ.

—Καὶ τί βλέπουμε; ξανάρχισε ξαφνικὰ μὲς τὴ σιωπὴ ἡ φωνὴ τοῦ ἀόρατου παπᾶ, γλυκεῖα σὰν στεναγμὸς ποῦ ὅλο καὶ δυνάμωνε. Ὁ Ἐρσκὶν ἀναγνώρισε τὸν ἄνθρωπο ἀπ' τὴ φωνὴν του. Ἦταν ἕνας ἀπ' τοὺς πιδὸ ἀσυμβίβαστους ἐχθροὺς του: Ὁ Πάτερ Γρηγόρης Σμύρνωφ. Τί βλέπουμε; Ὁ Θεὸς, ὁ Θεὸς ὁ Πανίσχυρος, μᾶς ἔδειξε ἕνα θαῦμα. Τιμώρησε τὸν ἀσεβῆ. Μιὰ κολόνα φωτιὰ ἔπεσε ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ ἔκανε στάχτη τὸ σπίτι του καὶ τὴν παλλακίδα του. Ἐν τούτοις ὁ Θεὸς τοῦ ἔλεους ποῦ διαβάσει σὲς καρδιὰς μας, ἄφησε τὴ ζωὴ τοῦ ἴδιου τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Μετανοιῶντας ὁ ἁμαρτωλὸς σὰν τὸν καλὸ ληστή, ἄς πῇ φιλῶντας τὸ πόδι τοῦ σταυροῦ: «Μνήσθητί μου Κύριε ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου!.....» Ἰσως ὁ Κύριος ν' ἀπαντήσῃ: «Ἀληθῶς λέγω σοι ὅτι σήμερον θὰ βροῦκεσαι μαζὺ μου ἐν τῷ Παραδείσῳ». (ἔπεται συνέχεια)

σεις καὶ χοροεσπερίδας, ἐπρωτοστάτησε εἰς τὴν κίνησιν ὑπὲρ διατηρήσεως τοῦ Γυμνασίου καὶ ἐγένετο ὁ διεκρινεὺς τῶν αἰσθημάτων τοῦ Κυθηραῖκου Λαοῦ ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῶν Κυπριακῶν γεγονότων καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σπυρίδωνος Στάη τοῦ καὶ ἐπιτίμου αὐτοῦ Προέδρου ἐπὶ 22 ἔτη.

Αὕτη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἡ δρᾶσις τοῦ Κυθ. Συνδέσμου. Παραλείπομεν δὲ τὰς ἐνέργειας αὐτοῦ καὶ τὴν προστασίαν ἣν παρέχει εἰς πάντα Κυθηρίων ἐχόντα ἀνάγκην.

Νῦν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον αὐτοῦ, ἀποτελούμενον ἀπὸ νέους ἄνδρας, τοὺς κ. κ. Σπύρον Στάη, Πρόεδρον, Ἀντών. Χάρον Ἀντιπρόεδρον, Ἐμμ. Φατσέα, Γραμματέα, Παναγ. Βενέτη, Ταμῖαν καὶ Νικόλ. Βαρυπάτην, Θεόδ. Ἀρώνην καὶ Γεώρ. Μαλάνον συμβούλους, ἐγκαινιάζει νέαν δρᾶσιν ἡν ὁποῖαν θὰ ἔχωμεν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τοὺς συμπατριώτας μας τὸ προσεχὲς ἔτος τὸ ὁποῖον καὶ εὐχόμεθα εὐτυχὲς εἰς πάντας τοὺς Κυθηρίους.

Ἦδη μελετᾶται ἡ τροποποίησις τοῦ καταστατικοῦ του, τὸ ὁποῖον περιέχει διατάξεις τινὲς ἀπρηχαιωμένας.

ΕΜΜ. Π. ΦΑΤΣΕΑΣ

ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΥΘ. ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΑΦΙΛΟΞΕΝ' ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ

Τοῦ κ. ΧΑΡ. Ε. ΚΡΙΘΑΡΗ

Τὰ παιδιά τοῦ χωριοῦ παρ' ὅλο τὸ δυνατὸ κοῦο ποῦ ἔφερνε ὁ παγωμένος βοριάς, βροῦσαντο στὸς δρόμους ἀναστατωμένα, τρέχανε, συζητούσανε, φωνάζανε δίνανε γνῶμες, κάνανε κρίσεις, βγάζανε συμπεράσματα.

—Τράβηξε κατὰ τὸν Ἅγιο Νικόλα μεριά, ἔλεγε τὸ ἕνα.

—Μπᾶ ἐγὼ τὸ εἶδα, κάνει βόλτες ἔξω ἀπὸ τοῦ Κατσαρά.

—Ἡ συζήτησι κόρωνε.

Ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕνα καράβι τρικάταρτο με πανιὰ σταυρωτὰ παρὰδερνε μέσα στὰ μανιασμένα κύματα τοῦ βορηᾶ, ἔξω ἀπὸ τὴν Πλατεῖα Ἄμμο.

Οἱ Καραβίτες παρακολουθοῦσαν τὸ τραγικὸ θέαμα ἀνεβασμένοι στὰ ψηλότερα μέρη τοῦ χωριοῦ γιὰ νὰ βλέπουν καλλίτερα, καὶ οἱ γνῶμες τῶν πεπειραμένων ναυτικῶν δὲν ἦσαν διόλου εὐχάριστες γιὰ τὴν τύχη τοῦ ἀνέμενε τοῦ καράβι. Τὰ πανιὰ του μαζεῦονταν τὸ ἕνα ὅστερα ἀπὸ τ' ἄλλο, κι' ἔκανε ἀδιάκοπα ἔλιγμοι· προσπαθώντας ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὰ βράχια τοῦ Τσιρίγου ποῦ τὸ ἔσπρωχνε ὁ δυνατὸς βορηᾶς. Τίποτα ὅμως δὲν κατάρτιζε, καὶ στὸ χωριὸ ἐπεκράτησε ἡ γνώμη ὅτι θὰ πέσῃ ἔξω στὰ βράχια μεταξὺ τῶν Φούρνων καὶ τῆς Πλατείας Ἄμμου.

Ἀναστατωμένοι ὅλοι ἀφήνανε τὶς δουλειές τους καὶ τρέχανε ἄλλοι στὰ Θοδωράκια κι' ἄλλοι στοὺς Κονίτισδες γιὰ νὰ τὸ παρακολουθήσουν ἀπὸ κεῖ ποῦ φαινότανε καλλίτερα ὅλη ἡ θάλασσα.

Τὸ καράβι ποῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ κυβερνηθῇ ἀφηνότανε ἔρμαιον τῆς μανίας τῶν κυμάτων, κι' ὁ βορηᾶς τὸ ζύγωνε μὲ τὸ πλάι πρὸς τὰ βράχια τοῦ Γενισκάρη. Ἡ καταιγίδα τὸ πετσόκοβε σὰν βιαστικὸς δῆμιος. Σ' ἕν ἀνοιγόκλειμα ματιοῦ ἔγινε ἕνα τρομερὸ ξερίζωμα τῶν δύο ξαυτιῶν του. Οἱ γάπιες καταξέσχισθηκαν καὶ τὸ κατάστροφον τοῦ καραβιοῦ σαρώθηκε ἀπ' ὅτι εἶχε καὶ δὲν εἶχε, τὰ σχοινιά τῶν πανιῶν γίνηκαν κομμάτια, τὰ ξάρτια πάθανε συμφορὰ, κι' ὅλος ὁ κοτότος τῆς καταστροφῆς ξεσποῦσε σὲ συντρίμια.

Τὸ καράβι ἔπεσε μὲ τὸ πλάι στὴν ἄμμο ποῦ ξεσποῦσαν μὲ βαθύφωνο μουγκρητὸ τὰ κύματα κι' ἀκούστηκε τὸ τριζοβόλημα τῆς καρένας του. Φαινότανε σὰν μεταθήριο ποῦ καταδιωγμένο ἀπὸ τὰ μυστηριώδη στοιχεῖα τῆς θάλασσας, ξάπλωνε μισορημαγμένο νὰ ξεποστῇ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ κόσμος ποῦ εἶχε μαζευτεῖ στὴν ἄμμο κρατοῦσε τὴν ἀναπνοὴ του ἀπ' τὴν ἀγωνία. Οἱ γυναῖκες κλαίγαν· τὰ παιδιά παραπονεμένα κοιτάζανε κι'

οἱ ἄνδρες ἀνήσυχτοι τρέχανε στὴν ἄμμο κ' ἐρευνούσανε μὲ τὸ βλέμμα τὸ κατάστροφον καὶ τὴ θάλασσα μήπως διέκριναν τοὺς ναυαγούς. Τίποτα δὲν φαινότανε μέσα στὸ καράβι ζωντανὸ παρὰ μονάχα ἕνας πελώριος μαῦρος μαλλιαρὸς καθαβόσκινος, ποῦ ἄφηνε γανγίσματα ἀπελπισίας. Σὲ λίγο, ἕνα κύμα τὸν σάρωσε κι' αὐτὸν καὶ τὸν ἔριξε στὴ θάλασσα. Τὸ σκυλὶ κολιμβώντας ἔφθασε στὴν ἄμμο καὶ σύρθηκε λίγα μέτρα. Μερικοὶ ποῦ φοβήθηκαν ἀπ' τὸν ὄγκο του καὶ τὴν ἀγοριάα του εἶπαν νὰ τὸ σκοτώσουν. Τὸ εἶδαν ὅμως ὅτι ἔπειτα νὰ γυρίσῃ τὴ μούρη του πρὸς τὴ θάλασσα καὶ τ' ἀκούσανε νὰ βγίξῃ ἕνα πορᾶξον οὐρλιαχτὸ.

Ὅλοι στράφηκαν πρὸς τὸ μέρος ποῦ κύτταζε τὸ σκυλὶ. Ἐξαφνα στὴν κορφὴ ἑνὸς κύματος προφθάσανε μερικοὶ νὰ διακρίνουνε μιὰ βαρκοῦλα. Ὑστερα πάλι τὴν χάσανε. Ἀπὸ τὸ ἴδιον μέρος ἔφθασε κάτι στ' αὐτιά τους ποῦ ἔμοιαζε μὲ φωνές. Μερικοὶ ἀπ' τοὺς ἄνδρες φωνάζανε κουράγιο, κουράγιο παιδιά, μὴ φοβόσαστε..... Δὲν μπόρεσαν πιά, οὔτε ν' ἀκούσουν οὔτε νὰ ἴδουν τίποτα. Τὸ σκυλὶ προχώρησε περισσότερον πρὸς τὰ κύματα κι' ἄρχισε ἀγοριεμένο νὰ τὰ γανγίξῃ.

Τὸ καράβι τριζοβολοῦτε καὶ μουγκρίζε σὰν ἀπὸ πόνον· στὸ ξάρτι ποῦ τ' ἀπόμεινε, ἀνεμίζονταν κουρέλια ἀπ' τὰ πανιὰ του, καὶ τὸ φορτίο του (χαρούπια τῆς Κρήτης) σκορπίζονταν στὴ θάλασσα καὶ τὴν ἔκανε νὰ φαίνεται πρὸς τρυφερὴ ἀγοριεμένη καὶ μελανιασμένη ὅπως ἦταν τότε.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ χῶμα, εὐκόλα δὲν μπορούσαν νὰ διακρίνουν ἔξω ἀνθρώπινα κεφάλια.

Ἡ βάρκα τοῦ καραβιοῦ στὴν ὁποία εἶχανε καταφύγει γιὰ νὰ σωθῶν οἱ νῆπτες κι' ὁ καπετάνιος ἀναποδογυρίστηκε μ' ἕνα μεγάλο κύμα κι' ἄδειασε τὸ φορτίο τῆς στὴ θάλασσα. Τρέχανε ἀμέσως οἱ ἄνδρες ἀπ' τὴ στεριά καὶ ρίξανε στοὺς ναυαγούς μακρὰ σχοινιά, ἐνῶ ταῦτοχρόνως τοὺς φωνάζανε γιὰ νὰ τοὺς δώσουνε θάρρος. Βάρκα νὰ μπῇ μὲ τέτοιο καιρὸ στὴ θάλασσα ἦταν ἀδύνατον τῶν ἀδυνάτων ὅπως λέγανε. Εἶχανε ὅλη τὴν καλὴ διάθεσι οἱ καὶ μένοι νὰ κάνουν τὸ καλὸ, μὰ θὰ χανόντουσαν κι' αὐτοὶ ἄδικα. Ἀπ' ἔξω τοὺς ἔκαναν ὅτι μπορούσαν.

Δὲν πέρασε ὅμως μισὴ ὥρα καὶ μὲ τὰ σχοινιά ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ καλὸ κολύμπι ποῦ ἔξωσαν ὅλοι τους, βροῦσαντο στὴν ἄμμο σωσμένοι ὀριστικὰ ἀπὸ τὸ μεγάλο κακὸ. Σταυροκοπήθηκαν ὅλοι κυττάζοντες τὸ ἐρωκλῆσι τοῦ Ἀγίου Περκοτίου ποῦ φάν-

ταζε σὰν δολόλευκο μανιτάρι φυτρωμένο στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ.

Ὁ πρὸς γέρος ἀπ' τοὺς ναυαγούς ἐξήγησε στοὺς Καραβίτες ποῦ τοὺς εἶχανε περικυκλώσει ὅτι ἂν ἔπεσε στὴν ἄμμο κι' ὄχι στὰ βράχια τὸ καράβι αὐτὸ ὀφείλετο σὲ φανερὸ θαῦμα τοῦ ἁγίου, ποῦ ἀπὸ τὸ πέλαιον τὸν παρακαλοῦσαν καὶ ταζόντουσαν νὰ πᾶνε νὰ τὸν προσκυνήσουν. Οἱ γυναῖκες καὶ οἱ περισσότεροι ἀπ' τοὺς Καραβίτες δακρυσμένοι ἀπ' τὴ συγκίνησι κάνανε τὸ σταυρὸ τοὺς κι' ἀμέσως φροντίσανε νὰ περιποιηθοῦνε τοὺς ναυαγούς.

Ὁ βορηᾶς ὅλο καὶ δυνάμωνε. Ὁ λυσσασμένος βόγγος τοῦ πελάγου ἔσμιγε μὲ τὰ πελώρια κύματα ποῦ ἀλύπητα χτυποῦσαν τὸ πλαγιασμένο καράβι. Τὸ κατάρτι του ἔτριζε καὶ λύγιζε πρὸς τὴν ἄμμο σὰν τρομαγμένο. Ὁ ἄέρας σφύριζε καὶ σύνεφρα γεμάτα ἀπὸ ριπὲς σέρνονταν βιαστικὰ στὸν οὐρανὸ κι' ἀφηναν ποῦ καὶ ποῦ καὶ ψυχάλα. Ἀπ' τοὺς ναυαγούς μονάχα ὁ καπετάνιος ἔμεινε στὴν ἄμμο ἐνῶ οἱ ἄλλοι πήγανε στὰ σπήτια ποῦ ἦταν χτισμένα λίγο πρὸ πάνω γιὰ ν' ἀλλάζονε καὶ νὰ ξεσταθοῦν. Οἱ κλοὶ χωρικοὶ τοὺς δώσανε ροῦχα, καὶ μεταχειριστήκανε κάθε εὐγενικὸ μέσο ποῦ θὰ μπορούσε νὰ μετριώσῃ τὴ δυστυχία τους. Ἀκίνητος ἔμεινε ὁ καπετάνιος στὴν ἄμμο. Τὰ δυὸ του χέρια εἶχανε τὸ μηχανικὸ συνηθισμένο δέσιμον τῆς προτενῆς καὶ τὰ μάτια του θολὰ ἀπ' τὰ δάκρυα κύτταζαν τὸ καράβι του. Ποῦ καὶ ποῦ ἔλεγε καὶ ἀπ' καμιά λέξι..... περιουσία μου.... τὰ παιδιά μου.... πάει τὸ σπῆτι μου. Ἀχ' ἕνα λιμάνι, νάτανε κάπου δῶ ἕνα λιμάνι..... Ἐξαφνα λύνει τὰ χέρια του καὶ κάνει πίσω μερικὰ βήματα.

Ἐνα μεγάλο κύμα φαινότανε νὰ ἔρχεται ἕνα κολοσιαῖο λοξὸ ποῦ ἔμοιαζε σὰν θηρίο ποῦ σέρνεται μὲ τὴν κοιλία κι' ἔτο μύζεται ὑποῦλα νὰ ἐπιτεθῇ. Ὑστερα πηδάει, μουγκρίζει, οὐρλιάζει, χυμᾷ πάνω στὸ ἀπληπισμένο καράβι. Γιὰ τὸ Θεὸ φωνάζει ὁ καπετάνιος ἄκρη... θὰ πέσῃ τὸ κατάρτι κάντε ἄκρη!! Ὁ κόσμος τραβήχτηκε φοβισμένος.

Τὸ κύμα ἔχει σκεπάσει ὁλόκληρον τὸ καράβι, Στὸ τελευταῖον αὐτὸ ἀγκάλιασμα τοῦ νεροῦ ποῦ μέσα του φώλιαζε ὁ ὀλεθρὸς ἀκούστηκε ἕνα ξεγοφίασμα, ἕνας συντριμμός. Τὸ κατάρτι ἔπεσε στὴν ἄμμο παρασέρνοντας καὶ τ' ἀπομεινάρια ἀπ' τὰ πανιὰ του.

Ὅταν ὁ ἀφρὸς διαλύθηκε, ὅταν τὸ κύμα σύρθηκε πρὸς τὰ πίσω, δὲν ὑπῆρχε πιά παρὰ ἕνας ἀγνώριστος σκελετὸς, καὶ θάλασσα μαυρισμένη ἀπὸ χαρούπια καὶ συντρίμια.

ΧΑΡΑΛ. Ε. ΚΡΙΘΑΡΗΣ